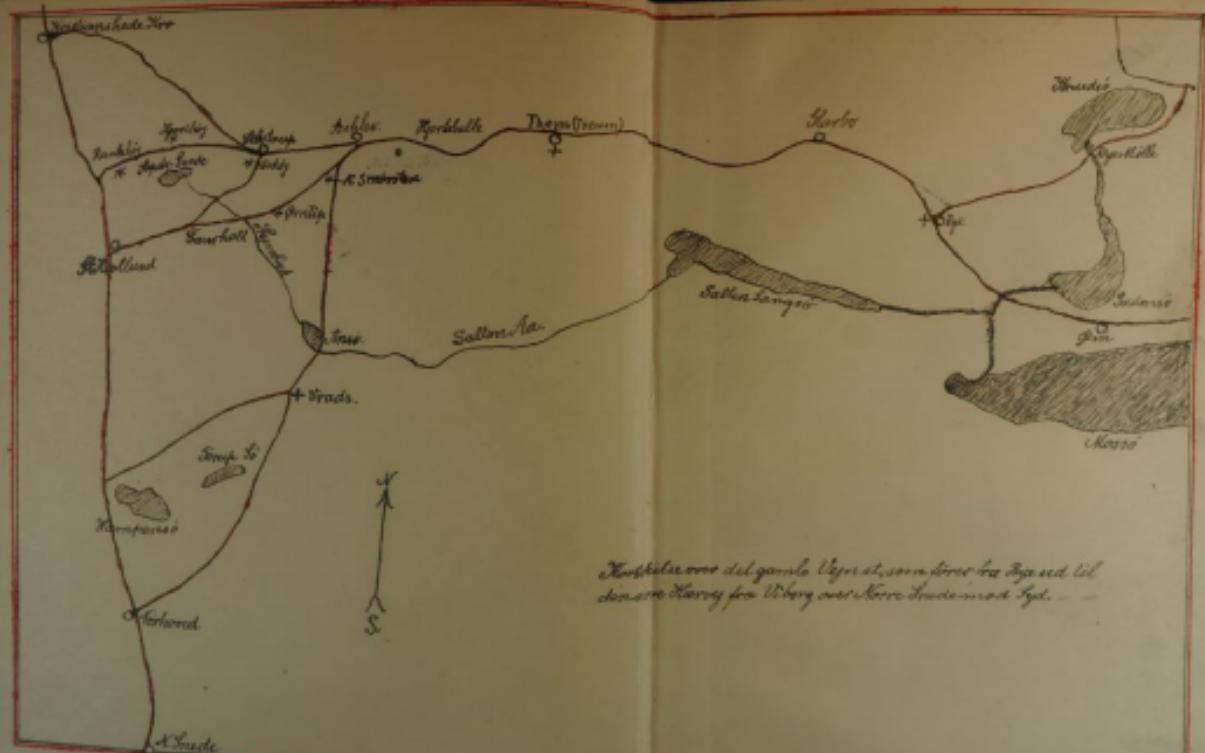

Ashley

November 1952
S.P. Petersen
X

Korttidsle ovan del gamla Väg i s. som föres fra Bysed till den s. s. Harry från Viborg över Norrlandssmed Sjö. —

Register.

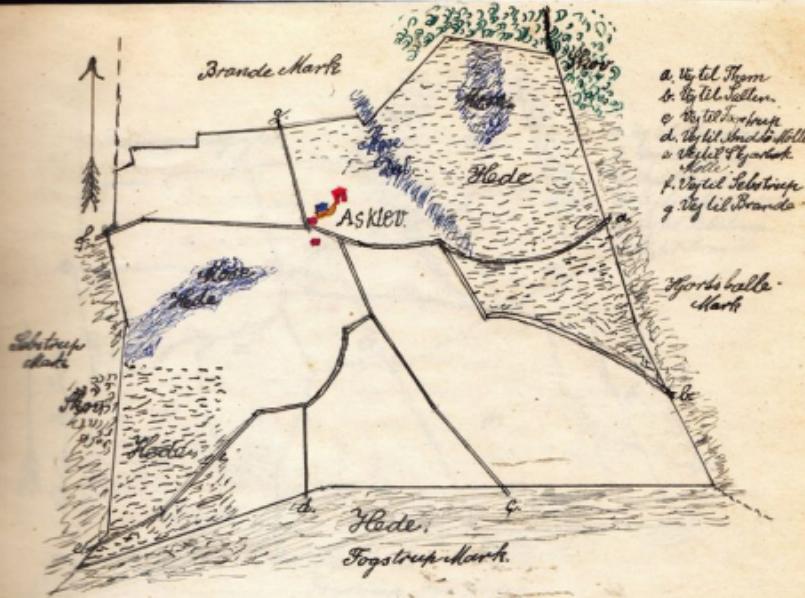
Side

Nørreover Asklev	3.
Ashlevs Udstrekning	3.
Ashlevs Opdyrkning	3.
Ashlev efter topografisk Kort 1876/1913	4.
Navnet Ashlev	5.
Ashlev og Brænde tilsammen	5.
Ashlev under Kirken og Silkeborg Len	5.
Landgilde i Ashlev og Brænde	6.
Ashlevs Skov	7.
Kortet fra 1787	8.
Ashlevs Beboere før 1660	8.
Wallensteins Indfall	8.
Svenskekriegen 1644-45	10.
Tilstande efter Krigen	10.
Krigen med Sverige 1652-1660	11.
Tingsvidne af 17. 1661.	11.
Anklage mod Skovfogdene	13.
Skovøn over Træhuset	12.
Haering mod Skovfogderne 29. 1661.	13.
Skovfogdernes Erklæring derom	14.
Pettens Kendelse i Sagene mod Skovfogdene	15.
Uafoldet af Klagen	16.
Tingsvidne om ødelagt Gods	16.
Mogens Høgs Jordebog	18.
Silkeborg Jordebogen af 1661	19.
Fischart	20.
Høgens Breve om Godsby	20.
Tingsvidne om Brænd og Plyndringer	21.
Fischart og Fortoldene efter Krigen	22.
Fischart, hans Hær til Fæsterne - Arbetspenge	23.
Haeringer for Landgilde m.m.	24.

Døm af 2% 1677 m. fl.	25.
Overdroerne Øgter og Hoveti	26.
Slæning for Landgilde i 1665	27.
Bønderne slænes for, men protesterer mod Arbeydspenge	28.
Overdroe Fordringen - Øgter - Hoveti	29.
Fisker fortsatte Krav om Arbeydspenge	31.
Landstinget idømmes Bønderne Arbeydspenge	32.
Fiskerkens Død 1677	32.
Mathias Fiskerket arvet Tøklev	33.
Ashlevs Fastløse efter 1661	33.
Tjende ordning i Skem Sogn 1670	34.
Ashlevs Fastløse i 1670	35.
Hedebbrand i Ashlevs Sebstrup	36.
Landgilde Restancer i Ashlev	37.
Skatter i Ashlev 1672 og 1678	38.
Skem Sogns Skatter 1678	39.
Skatter i 1682 til ca 1700	39.
Opmaaling af Jordene i Tøklev	39.
Ashlevs Skov og Olden	41.
Fordruk mod Fædrifft i Skovene	42.
Tingsvidner om Fædrifft	42.
Kvægdrift og Markfred	43.
Aflysninger	44.
Lag fra Sebstrup om Stuedrifft fra Holbensiq	45.
Døm i denne Lag	47.
Ashlevs Bøbøvre i 1670 og senere indtil Selveyersiden	48.
Ryttergodtsalg i 1767	51.
Niels Petersen faar Skjøde i Ashlev	52.
Lauritz Christensen fra Sebstrup kom til Ashlev	52.
Denne m. fl. Slæger	52.
Hans von Bruns vekh	53.

Skolevesenet i Asklev	55.
Skolerne i Them Sogn	55.
Skoleoprettes ved Fundata af 22 Nov 1743	59.
Skolens Forhold og dens Lærer Birong Jersie, død 1787	59.
Skolens Oprættelse og Bygning ved Johan Ellerup	60.
Them Sogns Skoler og Lærer indtil ca 1814	60.
Niels Rasmussen Skoleholdes fra 1788	60.
Skolhuset i Asklev salges - Niels Rasmussen døs	66.
Asklev kenyttes til Brænde Biskole	66.
Senere Tilknytnings til Sebstrup Skole	66.
Asklevs Bæbore - forsat	68.
Aflægskontrakt fra 1851 i Asklev	68.
Asklevs Bæbore - forsat	71.
Hedlenanden som Gaardbesidder	72.
Lars St. Knudsen. Meddelelser fra Asklev	80.
Lars Knudsen overlager Gaard i Asklev (1889)	82.
Lars St. A. Knudsen	83.
Husmand Jens Laursen fra Vindinge	83.
Poul Andersen fra Haderup	84.
Husmand Jens Sørensen	84.
Husmand Johannes Pedersen	84.
Husmand Mører Rasmussen (Rasteknæzer)	84.
Husmand Thomas Jensen	86.
Husmand Peter Pedersen	85.
Husmand Laurns Nielsen	85.
Hmt Jørgen Kristian Sørensen	85.
Folketællingsliste fra Asklev 1787	86.
Folketællingsliste fra Asklev 1801	86.
Folketællingsliste fra Asklev 1834	87.
Husmand Væver og Mører Nelsi Rasmussen	88.
Væstegts og Langs Sorin Christensen og Husman	94.

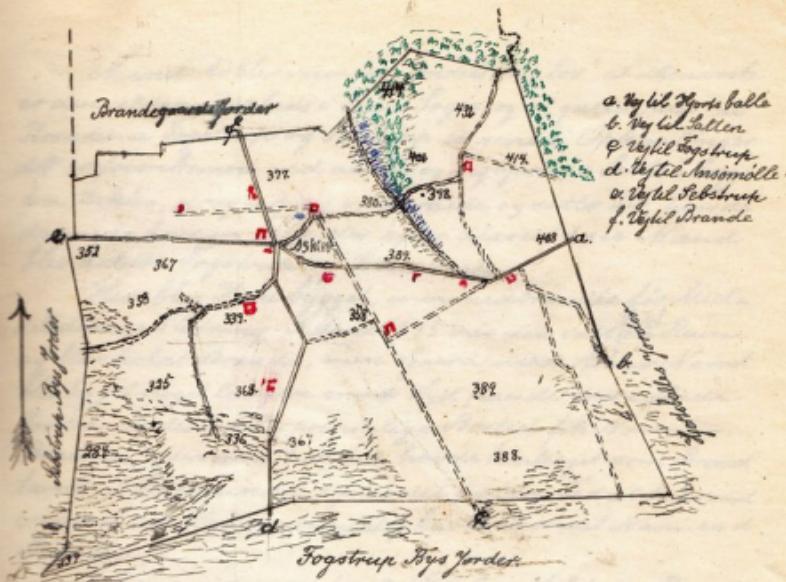
Lærer P. Aksler	— — — — —	102
Lærer Vald. Andersen	— — — — —	103
Johanne Sørensdatter (Held Jane)	— — — — —	104
Fynbo Hans og Lauras Fris	— — — — —	105
Den hvide Jomfru	— — — — —	105
Udstiftning i Aksler 1797	— — — — —	107
Udstiftning af Korsdals Moss	— — — — —	110

Asklevs Illustration i forst Hæbedel af
Attenhundred tallene

Nordre Skelllangs Brandes Markt er ca 2800 m. lang.
Østre Skelllangs Fjordbæles Jord har samme længde.
Vestre Skelllangs Selskøp fjorder er 2450 m. lang
Søndre Skelllangs Fogstrup Hede er ca 3900 m. lang

Det gældende Kort over Stykket af Silkeborg, og Holdborghus
Antet fra 1787 viser Asklev liggende let op ad Skos mod Nord
og Øst. Omkring Gården et der vist meget smaa Stykket opdyr-
ket fjord mod Nordvest og Syd. Brandede her sin opdyrkede fjord alle-
 sammen liggende mellem Brandedegaard og Asklev. Selskøp vi-
er et områdliggende i Østkanten af den store Hede, der dækkes Thom-
sen mod Vest. Nord Øst og Syd for Selskøp viser Kortet for-
holde sic store sammenhængende Brakning af opdyrket fjord.

Aklev efter Generalstabens topografiske Kort af 1876/1913.

Navnets Aaklev viser ved Endelosse ^{et lev}³, at dæmnaaske er den ældste Boplads i Them Sogn, og vi gætter paa, at Bøsleerne Fogstrup og Sebsstrup er senere Ophomlinger, det er fremkomme ved at Fog og Sigbjørn (= Sebbe) begge fra Aaklev, drog ud og opdyrkede og satte Bo, hvorede dannede hver en Torp, der efter disse første Mand blev kaldte Fogstrup og Sebsstrup.

Her blev Kirke bygget, men nedbrændte før Midt-dialderens Slutning. I Aaret 1595 var den i alt ^{old} fra Ruin og blev kaldt Brandt, men Gaard med Aaklev Navnet blev bygget noget længere mod Syd fra de mere fladde Jorder, mens det oprindelige Bøsle lå Navnets Brandt, eftersom det en Tid havde henligget som Brond tørt. I Følgeområdet synes det i øldre Tid at have været vindret, at Kirken oprindeligt havde et andet Navn end Brandt.

I Tiden siden omkrnt 1585 har Aaklev og Brandt været adskille, men et Blik paa Sogneskortet synes at visse Brandt som en nordre og mindre Del af Aaklev, i det dres Jordens Vestskel gaaer i samme Linie og Østskellen ligesaa, mens den store Roskovdal dannes en nærlig Grænse imod Nord.

Ligesom Skovleden af Them Sogn kom ^{aa} Aaklev og Brandt under Aarhus Kirkes Ejerskab i Slutningen af Mid-dialderen og blev som andet Kirkegods lagt undes Kronen ved Aaret 1536, og som saadan under Silkeborg Lens og Læramands Bestyrelse inddel 1661.

Hvor helligt Aaklev (og Brandt) blev Fastlegoals og alt-saa paa hvilken Tid dels Bondes gik fra at være Selvrygere til at være Fæstebinder, vides ikke, men da de paa ^{Ullargrebet} Dronning Sid kom under Kirken, vadde Fastet, og den Landt idz

de som saadanne skulle svare, man da have været bestemt. Efter Silkeborg Lens Jordebog af 1613/14 skulde Asklev yde Landgilde saaledes:

2 Ørte Gæsteli Byg (i alt 24 Sktp.)

2 Svin.

2 Rigsdalers i Sønge.

"Schlöff" regnedes som en Helgaard og beboedes af Niels Ibsen, Christen Pedersen og Kongen Erik Hansen.

Og Brandes Landgilde var saaledes:

1 Ørte Ryg (10 Sktp.)

2 Ørte Ryg (6 Sktp.)

2 p. Pund Sonor (24 Sktp.)

1 Ørte Gæsteli Byg (12 Sktp.)

1 Svin

13 Læs Ved (Brande af Frø)

1 Tonde Kæl (Frækul)

1 Læs Hjemmels længer *

21 Skilling til Gæsteripenge.

"Brandet" regnedes som en Helgaard og beboedes af Fastebordens, Saffronor, Rastti.

Debyrning af Jordbøgene, at - f. eks. hver af Lebstrupps 4 Gaarde skulle svare samme Landgilde som Brande, og det er markeligt, at dokter slipper med at give en Landgilde, der er meget mindre end hvers enkelt af alle de omkringliggende Gaardes. De tre Kovedyder

* Afloining af Forskjelligelse til at bevarte Kongen eller Husbonden

Rug, Byg og Smør, hvormed saa godt som alle Lande-
gildeydelser et inddelte i Jordbøgerne, es ikke nævnt som
Ydelser fra Asklev. - Det syres desfor muligt, at Brann-
de en Tid er kommen i Stedet for Asklev og er blevet
sædelt at yde dennes oprindelige Landgilde, men siden
er det egentlige Asklev kommet i selvstændig Drift
igen og paalagt at yde Gæsteribygget, de to Rigsdale og
Græsve.

Der har i ældre Tid været betydelige Skovs i Hern Sogn
syd for den store Dal mellem Rudstrup-Gressø og
Hjorts balle Brande, men de var i endog storlig tilbagtgang
i Christian den Ejendes Tid, og Asklev Skov havde da be-
gynnet at forsvinde, og det var smaa, hvad der var til-
bage.

I de mange Skovsyn i første Halvdel af 1600 Tallet
og derazre i Aarhundret bliver Asklev Skov spælden
nævnt. Skovsynene viser ofte store Mangler af Træ, som
Storn har fældet, men intet fældes blev. Optagning af Træ-
et, der er uulovligt fældede forekommer ikke, men vi har kun
en enkelt saadan fra Asklev i 1679, da der ulovligt blev
heugget 2 smaa Ege til Stolper. Oldensyn viser aarlegt,
at der i Skovene var større eller mindre klæng der af Olden,
men spældesom Olden i Asklev Skov, saa det en
en ren Undtagelse, næst det for 1641 hæddes, at der var
3 Svins Olden og 2 Svins Olden i 1661.

Deraf følger ikke, at Olden ingen Betydning havde
for Asklev. Oldenregistrene fra Elkeborg Lens Regnskaber
meldesom, hvoredes også de Asklevs Mand havde Ol-
den svins Skovene. Tom Ekornpæl kan nævnes, at Jørgen
Eriksen i 1611 havde 4 og Olof Nelsen 6 Svins i Skoven
og de betalte 12 Shilling for hvert Swin, men disse Svins

han godt have haft Tilhold i Brænde, Hjortsballe eller andre Skove.

Det gamle og ældste Amtskort fra 1787 viser, at Asklev da havde Veje mod Nord over Brænde og Logas-
ges til Sølgård - til Anso Mølle, til Fogstrup, til
Fogstrup, over Hjortsballe til Thors og til Solstrup og
Sønups.

Siden før 1660.

Silkeborg Lens ældste bevarede Jordelog fra Høret
1586 viser, at Asklev i dette Aar beboddes af Fæsterne Obi-
Nielsen og Jens Sørensen. Obi nævnes endnu som Fæster i 1596,
men ikke i 1599. Det maa antages, at han døde i Siden
mellan 1596 og 1599, og at hans Søn Niels Obisen deraf harover
også haft Fæste, men det var kun en Ejendomdel af Asklev-
delen. Talt Sald melder Jordelogen, at han i 1610 hav-
de Halvdelen af Asklevs Fæste sammen med en Mand ved
Navn Jørgen Eriksen og dermed fik bøttespændes ind-
til 1629, da Niels Obisen nævnes sidste gang som Fæster
i Jordelogen. - Jens Sørensen havde, som for nævnt Halv-
delen af Asklevs Fæste i 1586 og fremefter i Siden. I 1599
nævnes en ^{den} Fæster : Rasmus Sørensen tilsigts med
Jens Sørensen, men i 1610 var de begge borte, og der var
kommen en ny Fæster, Christen Pedersen af Asklevs
Halvdelen. Denne Christen Pedersen var Fæster til 1625,
da han, som det hedder i Jordelogen, oplod ^{til} Halv-
delen af Asklev for Jens Jenson, der kom fra Lebsbyg og
belelde 10 Daler som ^{var} my Fæster.

Bereftet kom Christian den 7. jendes Deltagelse i Tre-
divaarskrigene og dermed de kaiserlige Hores Indfald
i Jylland under Wallenstein. Kvorledes Udlændinge =

9
genne foregik videns ikke, men de nævnde ogsaa til Atklev, og Jordebogen af 1629 giver at forstaa, de har været alvorligere. Heri mæltes, at Jens Jensen, der havde Halodelen af Atklev i Faste, skulde betale Halodelen af sin Landgilde, og det blev altsaa 5 Skapper Byg, et Svin og en Rigsdaal i Tonge. Jørgen Eriksen og Niels Obisen skulde i Fællesskab betale den anden Halodel af Landgilden, men frigaves for de tre Fjerdelede af Hornydelen, det ene Svin og det halve af Tongeydelen.

Heraf kan sluttet, at, skint Jens Jensen var blevet plyndret, mondes det, han havde en Smule tilbage, saa der hos ham kunde aflattinges 5 Skap Byg, Grisene og en Dals i Tonge. Hos Jørgen Eriksen og Niels Obisen stod det daorlige re til, monde skulde dog hves aflattinges en lille Del af Landgilden.

Landgildenes satteisen for hele Sognet viser, at noget af den skalde yde Halodelen af Landgilden. En Del skalde yde en Fredsdaal, en Fjorddaal eller en Førstedsdal. Nogle, for Ekse. Bøkkor og Reedstrup, skulde i ganske forskaernes' Hos disse sidste nævnte var der altsaa absolut intet at tage. I 1630 fik de tre Fastere i Atklev en lignende "Forskaansel" som beret for.

Efter 1629 fortsatte Jens Jensen med Halodelen og Jørgen Eriksen sammen med Niels Obisen med den anden Halodel af Atklev, men i 1631 døde Niels Obisen, cald vald kom des en ny Faste i hans Sted, idet en Mand, Frands Jensen, fastede den Fjerde del, Niels Obisen havde haft. Indfartningen betales denne Gang med 6 Daler Dørefor gikt Tiden til 1637, da den kom en ny Faste, Christen Jensen i Jørgen Eriksens Sted, men denne ny Mand blev ikke Fjedes længere end til 1641 da han opløst sin Fjerdeparso

Gaard for sin Son Jens Christensen, som maatte betale Indfaestningen med 4 Daler.

I Kriget mod Svenskerne i 1644-45, da General Torstensen foede svenske Krigsfolk ind i Jylland, led Landet haardt. Efter Brønselbøfreden i 1645 maatte der arbejdes paa at overvinde Folgevne af Krigsledens Udlaflyndringen, hvoraf ogsaa Thors Logns Bonder var haardt medtagne.

Silkeborg og Skanderborg Lens Jordeløjer for 1645-46. givs Billeder af Tilstanden som den var efter Krigens Slutning: Bonderne kunde ikke udrede deres Landgilde. Der foreligger Forlegnelse over, hvor meget hver især fik Ydelse med et øjeblik, og deraf fremgaar følgende:

Af Thors Logns 64 Fæstebonder var der keen 7, der var kommen saaledes igennem Krigsleden, at det kunne paalægges dem at udrede hele Landgilden. — 29 havde de saaledes, at det keen kunde paalægges dem at yde Hals. deler. 11 var endnu daarligere stillet, og det kund ^{de funn} paalægges dem at levere mellem 1/3 og 1/5 af deres Landgilder, men 17 var helt forarmede, saa hos dem var der absolut intet at fåa.

Fra Asklev meldes, at Jens Jensen, fuldt ud "skulde yde Landgilde af sin Halvgaard og Frants Jensen ligesaa af sin Ejendele, men om jens Christensen i den anden Ejendelsgaard meldes, at han - er forarmet og prækærnes ganstee."

Frants Jensen maa altsaa vase kommet saa nogenlunde over den haarde Krigsled. Han vedles nogle farer at fortælle sine Dødsdrift, men 1650 maatte han standse. Han oplod sit Feude for en Mand ved Navn Envald (Envald) Pedersen, som overtog Feuet over Ejendelsgaarden og betalte derfor 4 Daler som Indfaestning.

— Skint forarmt blev Jens Christensen hængende ved Fjørde-selsgaarden, indtil han døde i 1653. Gaarden blev da fast til en Mand, Niels Christensen i Tøklev. Den maa da have været i ringe Stand, thi den my Fæder slap ind mod ikke at betale mere end end 3 Daler som Indfæstning. — Jens Jørsen oplod i 1656 4 af ds klev for sin Son Hans Jørsen, som betalte Indfæstningen med 5 Daler, men hvorledes det dækkes ikke med den anden fjerdedel af Gaardsen, sanner vi om deretning over.

Krigen med Sverige 1657-1660..

Paa Heids Herreds Amt blev den 12. Marts 1661 aflagt et Ting, ved hvilket gavs noget af en Førers tilling af de Uldmænd, hvorefter Vests Herreds Befolknings levede under Krigsen i 1657 og følgende Aar. Paa Tinget mødte Thommes Jacobson og Lars Christensen fra Tøllund og med dem fulgte 27. Mænd, der med oprakte Tingre og Ed gav Melding over, hvorledes Bønderne i Silkeborg Len havde været stillet under Krigsen. — Detta Tingssvadne berettet følgende:

I 1657 fik Svenskeerne Magten, hvilket i Tingbogen er udtrykt med Ordene: „De blev Landet magtig“. Deres Folk huggede los i Herrreds Skove, hvor Skorfolgernes blev trængt til at falde Træerne, der blev brugt til Salicidor, Rustninge og Brænde m. m. Befolkningen blev trængt til at betale Uges hal til Svenskeerne, og da den ikke kunne udrude, hvad der blev forlangt, blev Folke trængt til Skovarbejde med Trapeldning og Transport, — saa mange som det var muligt at fåa fat paa. Derved slags de for at udrude der Uges katz Blod, der forlangtes, og Masser af Træer blev faldet: „En ganske Hob Træer“, som det er udtynkt i Beretningerne. — Da Svenskerne forlod Landet, kom de kysorlige Tropper, der bestod af Brandenborgere og Ta-

12
lebber hundt i Landet, og Thun Sogn fik Tolakker i Jord.
kvæstning omkring fylden Dage for Kynedoniss i 1659. — Da
var hun Fælleddronne til Huse i Sognet, men Tolakkene tog
intet Hensyn dertil, da begyndte stork, haardelig og storm-
geleg at haandtare". Folk kunde ikke faa lov at blive i denne
Huse og Hjem, men måtte flygte andre Steder hvori udi Ha-
der og Skov. indtil en Klæned for Mikkeluds dag (29 Septemb.)
Det var altsaa i Siden fra omkring 20 Januar i den haardeste
Vinter til omkring 1te September. I denne Tid lod de frem-
melede Krigsfolk opnare paa Tolakkene og derefter bortføre og
desuden odelagde de, hvad der findtes i Husene og Gaarderne
af Bohave — „ilde spoler“ — som det hedder — Om Skov-
ne meldes det, at de blev „ilde medhaandledede, nedlung-
gede og bortførte, men en Del blev liggende paa de Steder,
hvor Treerne var faldet“. — Sørgivindnet antyder, at der
nok var andre end Tolakkene, der forte tre bort fra Sko-
vere. Det er nemlig en Ytring, hvorfra synes at frem-
gaa, at de, der bortførte tre, gjorde dette „formodelt Ryt-
ternes og Officerernes Medhold“. Disse opnacade nem-
lig derved at faa — „Ugeskal bragt af saa mange i
Kerredet, som kunde tilslede være“. Her imod kunde
herken Skovridder eller Skovfoged udritte noget, da han-
de ikke skride ind ved at pants eller anholde de, der
førte tre af Skovene, thi de fremmede Officeres og Solda-
ts lod Bortførelse af tre uhindret finde Sted, baade for
sig selv og andre.

Det var forestaget Syn i Skovene under Silkeborg Gods
i Vrads Kerred over, hvor mange Træer: Ege og Rose, der
i de sidste tre Aar — tra Rose var affugne og bortført
under Svenskerkrigene. Hes er næmt, hvor mange Træer,
der var blevet hugget i de enkelte Skov, og det var
for alle Skovene i Kerredet sammen 2106 Ege og 2206
Rose. Enenkelle Skovs Vedkommende, skal her kom-

naevnet, at der i Logager Skov var hugget 320 Ege og 150 Boje. I Horts balle Skov 83 Ege og ingen Boje, men der er ikke nævnt Træer hugne i Als blev Skov, og deraf synes at fremgaa, at Træbestanden der har været lille eller af ringe Art, hvilket jo også Oldensynene antyder.

Om Tislændene i Førre Sogn under og efter Kriget 1657-60 giver en Sag, som førtes imod Skovfogederne i Them m. fl. nogen Underretning. I Vads Herreds Tingbog er under dato 15 Aug. 1661 indbort en Stemning mod Skovfogederne i Vads Herred Herred saaledende.

Efter Kongl. Majestats naadigste udgivne Forordning, dataret Helsingkappf PLOT den 24 Junii 1660, og efter velbyrdige Lands herrens alvorlige Befaling, retter jeg Beskyldning mod efterskrevne Kongl. Majestats Skovridere og Skovfogedes i Vads Herred - nemlig mod:

Sigvard Hansen, Skovridet i Them.

Derselv følger Navnene paa 23 Skovhugget i Them m. fl. Sogne, og deriblandt Christen Jensen i Brande, Skovfoged over Brand og Aasklopp (Boarøde og Asklev) Skove)

Disse nævnte, Skovridere og Skovfogedes beskylddes og droges til Ansvaret for den ubillige og til Upligt skete Forhuggelse af Skovene, som her udi Retten med Lovlig Syn og Grandstening er bevist. Det formenes, at enhver af Skovfogederne kunde have haft bedre i øjet over hvem som i Skov at fors vare den ved Tanten, forbudet i det mindste ved Skovsyn og Vildnes byrd, hvorvid ligelig Skovhugget kunde have vært afværget. Saadan syn havde især været påskrevet, naar fremmede (her mener de fremmede Krigsfolk) med Gewalt huggede i Skovene, men des es intet forestegte i den

* Lænmandens Hans Friis paa Silkeborg Plot

Retning. — Og ikke nok her med, men det er begrundet, at de fleste af de foran nævnte Skovfogder i de Skove, der var dem betroede, selv har gjort den største Skade, som de kun har agtet for lidet, hvilket fremlagte Tingssordne formeldes, og, som det fremgaar af Lysnings Led=ler, der til Kirke er forkyndt. — Hvad des aften Ere=dens Slutning kunde findes af nedhugget Træ i Skovene (Altsaa, hvad Svenskerne og de andre frommede havde fældet, men ikke havde naad at faa ført ud af Sko=vene) og som laa paa Jorden, — has de — Skovfogderne! — ført bord og ladd udfor! — Det formenes=desfor, at Skovfogderne ikke alene har fortrættet deres Gaardes Fastle, men at entwes af dem desuden bør lide og stande til Rette som Selvs skyldnere for det nævnte saa vel som for anden ulovlig Gerning, hvori over Dom beigeser.

Silkeborg d. 20 Februar 1661

Peder Jensen Mørch.

(Ridefoged)

De foran nævnte Skovfogder mødte paa Vrads Herreds=ting hvor de fremlagde, at Sønsqværdne fra Hids Herreds ting af 12 Maars, som her foran er oplygnets, og derefter fremlagde de en »skæbleg Etatleeting, der lyder saaledes:

Eftersom Peder Jensen Mørch, Ridefoged til Silke=borg, har ladel os fattige Skovfogder og Skovråderen i Vrads Herrred, Themb Sogn, ståne for at faa Dom over os, som han agter at erhverve. En Dom, som skal gaa ud paa at frataage os vores Fastlegaarde, og at vi skal stande til Rette for den Skovskade, som i denne bedrøvelse+ ge Krigsled er gjort i Themb Sogns Skove, saa er det vort enfoldige Saas desvaa at fremføre følgende:

Elordi vi var saa haardelig medhandedt, saa vi ikke kunde blive ved Hus og Hjem paa tre Fjerdegaars Sid, saa kunde vi ikke ~~af~~^{vær} den store Skade, som de fremmede Krigs folk gjorde os, idet de lod vort Horn paa Markerne opmøg og bortføre og vort Bohave borttagte af Husene og " voris Gaarde elde *Spæller til os man ge Mennisker ilde med hanndlet, baade print til døde och droghnit och ynskelyg med hanndlet," saa mange, som fantes i Themb Sogn. — „Mægd min — dre kunde vi affuerge hanc Mayestats skouff og skade, som er med Fingsvindne (Fingsvæddore) at beraise och videre Indne beuises hand om behouff giores? — Hvorfor vi fattige Mand formenes os lovtig undskyldt og for Peders Jensens Tilkels kvil at være.

Herefter følger i Vorads Herrads Tingbog den Kendelse, som Herreds fogden opgav i Sagen, og denes saaledes:

Eftersom det overforst anførte Lovs formeldes, giv de Rette med hverandre med "fleste Ord og Talle" om det som dem imelleon var. — Saa efters givensvar och denne Sags Leilighed", og saasom det er bevest ved Tingssidne, at bemelde Skovrider og Skovfogdet i langsommeleg Tid i denne Krigstid har været (borte) fra Hus og Hjem og ikke kunde have nogen Opsyn med deres Gaarde og meget mindre have Opsyn med Skovene. — Ikke heller er det angivet, hvilket Aar samme Skovskader er gjort, og efterde Skovridernes og Skovfogdernes Vidner er imod Tingssidnene, saa vid jeg ikke heri al kunnen afsige Kendelse, men endstilles Sagen for en tillidsdig højere Dommes. —

* Saaledes fremhævet i Tingbogen

Men de aflagte Ting vedner i denne Sag stænkes ved
fuld Møg. Til Vitterligkeit under min egen Haand
(Herredsfogeden)

Sagen mod Skovfogderne i Vrads Herred synes ikke
at være ført videre for højere Ret. I Viborg Lands Tings Ju-
sitsprotokol har vi ikke funden Sagen behandlet. Aare-
ne 1661-62, og — i allfald om enkelte af Skovfogderne,
vides, at de levede lange efter 1661 i deres Festsgaarde.

Blandt de Tingvidner, som i Aarne omkring 1660
blev aflagte paa Vrads Herredsting fremførte her det, som
blev aflagt 28 November 1660 om Gdegods i Thom. Sogn.

H. Haand i Herredet (Navnene udelades her) vidne-
de og kendppordede med oprakte Finger og Ed efter Regas-
sen ons Kongl. Majestets Gods her i Herredet lid Selke-
kiborg liggende, hvilket der af, der har standen i den
og er nu myligen besat, og hvad der endnu er le-
dig og ikke feneses — Land de Bønder og Enke,
som er forarmede og endnu bor paa nævnte Gods.
Da es dem retteligk ude Guds Sandhed, at som
efterfølger:

i Thom. Sogn:

Den Gaard i Virklund, Chr. Thomsen paabode,
var øde og er nu myligen besat.

Den Gaard sammesleds, P. Rasmussen Nielsen
paabode, staar set øde og besiddes ikke af nogen
Det Gadehus i Thom. Stroders Ousen paabode,
staargangske øde.

Den Gaard sammesleds Magister Nelsens for-
genser havde ude Fæste, er myligen besat.

Peder Jørgensen, som bor paa en hel Gaard er ganske forarmet.

Den Gaard i Thømerby, Jons Thomsen paabode er ganske af armet.

Jens Andersens Enke sammesledt, som bor paa en Gaard er slet forarmet.

Th. Madsen i Linde, som bor paa Fjorddeparten af en Gaard, er slet forarmet.

Peder Nielsens Enke i Vorit, som har en Hulværd er slet forarmet.—

Hos Christen Nielsens Enke i Foungstrup, som bor paa en Gaard, blev trende Huse, nemlig Ladeg og Farhuset, slet afbrændt, og den nærmeste Enke er slet forarmet.—

Jens Nielsens paa en Gaard sammesledt er ganske forarmet.

Emvold Pedersens Enke i Aschblouff (Asblesv) er slet forarmet.

Hindes Christensen i Aschblouff (Asblesv), som bor paa Fjorddeparten af en Gaard, er slet forarmet.

Rasmus Andersen i Lovdal, sonshar to Farrelle af en Gaard, er slet forarmet.

Fredieparten af samme Gaard, som Lovdal Mieshol sen, paabode, er nylig besat.

Den Gaard Heegaard, Peder Thorbensens Enke paabode, er nylig besat.

I lige Maade vidnede Syssemandene, som har besigtiget Kongl. Majestets Skov og Vildtbæner, at deforgangen Uge har vært udi alle Kongl. Majestets Bøndergaarde og Boliger, her iedi Kjerrdet for at syn og besigtige hvilke Mangler og Brøtstædigheder der paa findes, efter som de i Dag 8 Dage var her

af Tinget tilkravet. — Da befandtes der alle Sledes stor
Hængelag Brost baade paa Ved, Tømmer, Lager og Sa-
ge, samt og paa Bygningernes Træde, som ganske me-
get ud af Krigsfolkene var RULLENE til og sørder-
hugget, hvilket ville blive alt for vidtløftigt hos en-
hver sørdeles at specificere. Dog er denne højlig formi-
den fra til deres Huse og Bro's tældes bed at forudsætte,
sand til Vogn og Slave, som hos enhver er funden-
ganske øde. — Dette saaledes for os være vidnet, be-
krafft vi med underskrivne Haandter.

Fra Krigsaars "forlighu for 1658 den saakalde
Mogens Høgs Jordebog, der meldes om, hvor meget
det mørkes at være nødvendigt at nedsatte Landgilde
Ydelserne. I to af Aarrene maaatte Kongen gøre en
Haad af Nördvendeghederne, saa Bønderne, som det
hed, og ganske forskaaredes "for Landgilde". — Jordebor-
gen af 1661 melder, ligesom den formærke af 1658,
hvoredes Landgilden blev nedsat, og det af ses, at
af Thom. Logns 52 Fæstebønder, funde ingen affera-
ves hele Landgilden. 11 skulde afferaesi Halvdelen.
28 mellem ½ og ¼, men 13 var forarmede, dvs Gæ-
de brandte eller døde, saa de kunde intet yde. —
For Askels meldes Jordebogen.

Jens Christensen giver ¼ af sin Landgilde.

Anders Christensen er forarmet og kan intet give.

Jens Christensen giver ¼ af sin Landgilde.

Frands Jensens Enke er forarmet, han intet give.

Angaaende Befolkingen i Aaklev i Aaklevs
paa den Tid, da Krigens bitteder, altsaa omkring
1660-1661, frønsgaar del af det foregaaende, at Frands
Jensen oplod sit Huse i 1650 for en Mand ved

Navn Enrevold Pedersen. Fort efter døde Frands Jense
sen, og saa vidt, det kan konner giftede hans En-
ke sig derpaa med Enrevold Pedersen. Denne døde
for 1660, hvilket kan sluttet af, at i et Tingsvid-
ne dette var og i en Restauration samme År
navnes hun: Enrevold Pedersens Enke, men i Sil-
keborg Jorddebogen for 1661 er hændet som Faste-
gaardbesiddet under Navnet Frands Jense Enke,
og der meldes om hende, at hun er forarmet og
kan intet yde af Landgilden.

I Silkeborg Jorddebogen af 1661 er navnt de sam-
me Asklev Gaard faste som foran er opført af
hen "Magens Højs" Jorddebog fra 1658, men i Skattelei-
sten af 1660 er foruden Anders Christensen og den
ene Jens Christensen i Asklev nævnt Niels Rom
og Christen Lovdal, mens den anden Jens Christen-
sen og Frands Jense Enke er uodeladt. I Jord-
debogen Jorddebogen for Afdeling paa Landgilde for
1661, er i Sleden for den ene Jens Christensen op-
ført en Faste ved Navn Niels Christensen. Der er
saaledes noget usikkerhed over, hvem der i 1660-61 var
i Besiddelse af Asklevs fire delle Frostegaard.
Her skal dog mænnes, at Kirkebogen meldes om
den nævnte Niels Christensen, at han fødtes 1630 og
døde i Asklev i Julie 1700.

Fishers Herrernandlid.

Kong Frederik 3. Frederiks Munds hankog Vær-
hendles min, Christian Fischer, havde yded Kongen
saal store Masser Vær og Riget saal store Lær.
at det var umuligt at udsvede Skylden til ham.
Han forlod at give sine Krav saa sterkt gal =

de, at Kongen for saa ugenlunde at tilfredsstille ham, maatte overdrage ham en Del Gods i Silkeborgsognen som Vederlag for Galden - dog saaledes, at der forbekoldtes set til Tilbagetil eller Relution, hvilket da ogsaa senere blev forelagt, da Frederik bedredes og overvoldet kongen sad fast i Sædden. Om Godsalgit har Vrads Herreds Tingbog følgende under 12 Februar 1662:

Kongens breve om Godsalg.

Niels Brossen i Gieshøe (Gjessø) skæde paa sine ejendomme og menig Ternb Sognsmands Ugne - - - Kongl M. Støtelse paa en Del af hans kongl Huse og Gaarde og Godset til Silkeborg liggende, som til bemelde Christian Fischer solgt og afhændet er, og lydes Ord efterandem som følger:

Wi Frederik den tredie helse Edes vore Bønder og Generer, som bygge og boe udi Silkeborg Len udi - .

Vrad Herred nemlig af:

Ternb Sogn:

Vørklang, Ternb og Rømorbys, Fougstrup,
Hjorteballe, Brand, Byeqhouff, Lønsgaard,
Gieshøe, Rudstrup, Tolstrup, Linde, -
Askebølle, Lourdal, Hedegaard

Hids Herred:

Balle Sogn:

Hjørshøjgd, Hvidelingdal, Østerborring,
Vesterborring, Offegaard, Balle, Vester-
Hjellestrup.

Gjørvad Sogn og By:

Potrikilstrup og Resendal

Suostrup Sogn.

Vinbal, Dalsgaard, Suostrup, Borups,

Grauballe, Tuilumgaard, Gekorum
 Sporup Sogn:
 Lyngby, Farre, Elling.
 Schaarup Sogn og By.

Liesgræbherred.
 Grønbæk Sogn og By.
 Ilder, Stros, Brørup, Roe.

Evindelig med Gud og vor Maade. Vi bunde (= byde) hermed og alvorlig befale, eder alle och enhver i den Landstadelhed, at i rette eder efter, hørerfet at svane os Elighelig Christian Fægtur vores Vinsherr og hans Arvinger efter eder paa vores naadige Skodes videre Indhold givendes og giorendes hammen og ingen anden end dersaerlig Landgilde gry (= Gasteri). Sagefald, Egfe, Ar = byde og al anden Renlæg og Rettighed, som i plejer og pligtiligt er at giore og give og at stells Tid ejport og givende have. Han skal igien handkafffue og holde eder alle och enhver ved Lougschiel og Ret og ingen af eder tilstedes at forventhis, imod Lov og Jordbogen i den nogen Maader, Laden det ingyenlunde.

Givd paa vor Resident i Helsingør.
 den 28 December 1661 unds vor Signet.

Frederick.

Som samme Kongebrev udi sig selv indeholdt:

Eftofde mange Tingesridnes, angaaende Forholdene under Krigon, som blev aflagt paa Vrads Herredslig endt Krigon, melder:

, Den Sid de brandenborgske Krigsfelle i 1659 regte ud af Landet, dog et Parti af disse gennem Fogotruppe, og des skodt Old, paa Svend Pedersens Gaard, saa Ilden gik der

fra og ud af Christen Nielssens Enkes Gaard og af 2
brændte ganske lo Huse, som var Iude og Fahruse? -
Af andre Tingsvidner fremgaar, at af Thoms Logis
Gaarde og Huse var en Del nedbrændt, andre nedbrudte
og ødelagte, og af Resten var det ikke noget Huse uden at det
stod paa Raaf og var altsaa fuldeforsyldt. Bohavel i Huse-
ne var overalt brændt, sinderbrædt eller paa anden
Maaade ødelagt eller bortbrøvet. - Alt af Peder Rabes-
Vogns Flere o. s. v. havde Krigsfolkene „ilde spoler“
som det hedder i Beretningerne. Hornet paa Mar-
Kerne var for en stor Del blevet opmøgt af Fjendene
og bortbrøvet. Et Syn over, hvad der endnu havdes i
Behold, viser, at det maaest Peder saa godt som intet
fandtes, og hvor des var en Smule, vaader saa lidt,
at des ikke var tilstrækkeligt til Menneskefoede og
intet til Kreaturer og Saedhorn. Om Peder med
de fire Fjordedels Gaardfæstere meldest Jordebogen, at
de to - begge Jers Christens armer - at de skulde yde
en Fjordedel af deres Landgilde. Des maa altsaa have
var et Udsigt til at kunne arves en Smule Horn. -
De andre lo havde intet og ingen Udsigt, da havde
intet - var i set foranmede.

Krigsfolkene røvede ogsaa alt det Kraag, de kunde
faa fat paa, men noget blev dog reddet i det Folk
forte deres Kreaturer til Skuleslettri Skovene eller til
de enkelte sikre faste Stedes, hvor Krigsfolkene ikke
kun.

Nen Krigens levende kum lidt. Det var kun
faa Stedes, hvor der fandtes en solle mager Ho, og Sa-
dehorn manglende saa godt som overalt. - Peder i-
den kom og gik, og de fleste fik ikke Horn vaaret, ikke
alene fordi de manglende Saedhorn, men ogsaa
fordi des manglende Trækraft til Bearbejdelse af Jorden.

Da Fischart komme Besiddelse af Godset i Sikeborgsgauen,
 var det naturligvis hans Formaal at faa al den Indbetal-
 deraf, som kunde komme af Festernes Landgilde-
 de og Høfder samt af Hoveti og Oglor m.m. - Det
 blev tildelt en Skæffelse for ham, i altpal i Begyn-
 delsen. Landgilde kunde han ikke faa, fordi de al-
 ledest ikke havde noget at yde, og derfor kunde
 des ikke inddrives noget. Ganske vist kunde Festerne
 indstavnas, sagtes, dømmes og sættes fra Gaardene,
 naar de ikke betalte, men deraf fulgte, at Gaardene
 kom til at stå nede og brage godsherrens Fal. I Sten-
 den for maatte Festerne hjælpes med Ladehorn og
 Kreasures for at de, som det hed, kunde komme til
 stol" og dermed faa mulighed for i Fremtiden at
 yde, hvad de skulde, men des gik adskillede har-
 henfor Godsherren sikkert, hvad Festerne skulde yde,
 og hos disse bleo, des i Begyndelsen aarsagedes af
 Trang, til en Vare og da maatte Fischart staa ig-
 ved lade Festerne slave for at faa Dom over dem
 og dermed twinge dem til at leveres deres Landgil-
 deyd delsat.

Fischart rigedes ikke med at forlange den Landgilde-
 yde, som fra Arnolds Tid var fastsat i Vorlebigerne.
 Han forlangte, at der af hver Gaard skulde ydes 8 Rdl
 aadligt under Navn af Tobydspenge; senere red-
 settes Kravet til 6 Rdl. Saar godt som hvort var bad
 han Bondene slave for den Del af deres Landgilde,
 som de ikke havde betalt. Som Eksempel fremføres
 her Lagtigningen fra 1677. Alle Festerne i den Del af
 Thomsgaen, Fischart nædede over, var indstavnat for
 Vads Herreds ting. Festernes Navne med hvert Skjulde
 indleder Slavningstenen. For desklevs Ædelsomme er
 den ikke betalte Skjulde opført saaledes:

Aeschloeff.

Erich Houviltzen og Niels Romv.

Niels Christensen og Niels Ibsen

1. Svin - 2 Dlr. Gæsteri penge.

20 Skilling Tørskærpenge - 4 Skilling Spindepenge

22 Skilling Brødbagnings penge.

6 Rigsdaler Arbetspenge.

Dereftet er selve Stevning om indledet saaledes:

Vat samme Restomers Indhold i Dag for Relleor last og paaskesoven, hvorpaa vat ogsaa skrevet et Indbog, det var forfattet (af Riddefogden paa Silkeborg) med følgende Ord:

"Eftersom foranvante Mand sig ikke efter mange skriftlige Aduerlet — samme Landgilder for det næst foregaende Aar 1676 har villet indstille eller betale --- foraarsages nu ved Retens Middel at soige og satte i Rette ---, at det resterende inden 15 Dage skal betales, nemlig dette Aars Landgilde saa vel som, hvad der fra nost forleden tæt kan være skyldig efter samme Aars Rentanscliste. ---
For hver Tonde Rrig & Røddaler, for hver Tonde Byg 10 Skalk, Hver Tonde Havne 6 Skalk. --- For hver Brode svin 2 Rdl. og de andre Landgillededele efter salig lig-lovelig Kong Frederik d. 3 naadig givne Rentekakst af dato no Februar 1661. --- ellet og lide Havn og Hordering i deres Bo, hvor del findes, saa og betale alle de foraarsagede Procesors berettede Belastning ellers efter højlovelig Kong Christian den Fjerdes Reskript at lide Tiltale som ved Lov. --- Hvoropaa dom begæredes.

Silkeborg d. 2 May anno 1677

3) Hans Læstadsen.

4) Steng Udpantning. - 4) Riddefogden.

27 juni 1677 afsagdes følgende Dom:

Saa ved jeg ikke, eller tor mig tilfordrist den ene (Fa-
stome) noget tilbøjspenge at til domme deres Hus-
bonde at betale, men fri at være" — De iowige Lande
gildede skal delaes efter Jordbogen — "desligest
Ved, Kul og Hummels langer, naar der bekommer
Udvisning af Skoven, som sædvanligt har været.
— Ved jeg ikke derfor at kunde napi, men tilkendes
enhver sin resterende inpart deraf at betale til den
Husbond eller hans Fuldmægtig inden 15 Dages Forløb
elles ogsaa at have Nam og Vurdering af enhver da-
res Bo, Gods og bedste Løsøre, hvor det findes kan:

Der fremlagdes et skriftligt Indlag fra de omhandlade
Landgildeyere, hvis Naare alle var opført deri: Herifra
beværedes, at de har ydet en Del Øgter og Arbøyer endover
deres Pligt, og, at de har bevist aldrig at have ydet Arbøyer-
penge, samt at Ved, Kul og Hummels tægter skalde
adviser dem. — Retten kendte:

enhver jo bør at betale sin resterende Korn, Smør
Grisset, — Brændsvin, Fodernod, Oldengelat,
Farskepunge, KoPenge, Brodbagringspenge og
Spindespenge med andet smaa Bederi, som de
med Retten skyldig ere. Desligeste Ved, Kul og
Hummels langer, naar de har facet Udvisning
derstil af Skoven, enten in Natura eller Penge
derfor efter gammel Saedvane, og det inden
15 Dage, eller lidt — o. s. v. — Mens, hvad Ar-
bøjspenge sig belanger, ved jeg ikke at kan
tildomme de Bonder endi Sems Signat betas-
le imod min forrige Dom af 2. Aug. 1676, saa lan-
ge den, saavel som forrige Domme, der paadint
er, staar ved fulde Magt.

Sil Vællerighed ved min egen Haand
(Herredsfogeden.)

Kortledes Frighet - uden Ret der til forlangte mere Ko-
ven og Egles end Fædrene ydede, da de var Fædere under Kro-
zen, hvormaa blandt meget af følgende Tingos vidne fra
Vads Herredsling, dateret 25. juli 1666.

(Stavningsmændene) Niels Rasmussen i Tombog Mels-
jensom Sommerby hundgjordede med opkøbt Engs og Ed.
at den Gaar for 14 Dage siden var for Silkeborg Sørt
og der stavnede og Værelgav enlig og reformernde
Kong Christian Frederik Kongl. Majestats Mund
shank med hans Feldmagtlig Christen Christensen
i hans Tjener Henrik Henriksens Taahøvde for Vide-
ne i Dog at tage beskrevnen, om de vil have noget
(der) til at svane ogsaa fremhøre for Retten:

Rasmus Jenson i Sacrup - Sonn Thomsen i Salten
Peders Tarnesen i Salten - Jørgen Jenson i Salten
Mads Tarnsen i Salten - Tarns Thomsen i Salten
Jørgen Jenson: Engeblid - Sennelidoren i Tooystraede
Jens Christensen do - Peder Lørensen i Funckor
Anders Las i Voret - Christen Rasmussen i St.

De vidnede og hundgjorde med Ed. - - - at det er
den fældt vitterligt i Guds Sandhed, at de blænd i
Thom Sogn, som var Tjener til Silkeborg, saa længe
de var Kronens Tjener, har aarlig af hver Gaard:

Fællit (e pløjet) gron Jord en Dag og pløjet det
samme op igen til Sæde (- Sædchia). Udaf sam-
me. Sogn og for samme Oppløftning var de
Kong i Virklund sic, sommedest de skulde
saa og høste den Bog hvede, der blev avlet til
Lædagården og først den i Læden. - Af Enghiet
høstede de aarligt Veilboe Hær og førte det i

Lader i tot Nø. — Af hver Gaard i Them Sogn, end
logen af Vækstlund, agede & kirkede aarlig Høg en
Dag, naar Godininger lagdes ved Ladegaardens,
men naarden skal føres langt ud paa Marken,
agede de to Dage Høg — Hvilke videre med Læ-
degårdens arbejde og Aarling blev (de) besor-
ret i nogen Maade, og ikke heller gav nogen til-
beydspenge desimidstetid (iden Tid, der var Kro-
nens Tyndere) — Hvilket deres Vidne de vil ved-
staa og være ansvarlige.

Ser efter indskrevne Chr. Fischer Bønderne for Herredetin-
get og paa hans Vegne sendte Delefozden Jacob Pedersen
Slæningsmandene ud at slægne Chr. Fischers Tyndre (Kro-
bonder i Them Sogn), til Rettergang og Dom for Høyldog
og Landgilde for året 1664. Slæningen var dateret 11.
Oktober 1665.

Tørgen af Bønderne modde til "Gensvar" og Sagen opsat-
tes i 14 Dage og i 6 Uger.

Jacob Pedersen, altsaa Delefozden fra Loigesfjordby paa
Husbonders Vegne, Landgilde, Tobyzdspenge og anden
Udgift til Bøndernes gennstige Husbonde" for året 1664.
Videre lyder Slæningen:

"Hvilket deog ikke skal kunne nægta, at
de jo er pliglig at klarere forandrerne Re-
stans til vellemoldte deres gunstige Husbon-
de eller derenes Fullmægtig inden 15 Dage
her næst efter, ellers efter den forligangne Sud
(lide) Indvisning, Kam og Vurdering i de-
res bedste Boshab, entweder for sig — Dom be-
gærende.

Saa mødte i Retten Jens Nielsen i Hjorts balle m. fl.

a/ Them Sognemænd og fremlagde et skriftligt Svær
med efterfølgende Ord:

Eftersom vor kore Husbond og Parighed, Parlig og
reiformenne Mand Christen H. Ma. Heind
shenk, lades os tillale for Atlydspernge, nem-
lig 6 Rigsdaaler af hvo Goard, da er dd vort Gen-
svær (fra) menige Them Sognemænd, saa man-
ge som er Tyner til Silkeborg Ladegaard, at ej-
tersom vi ofte besvares med Atlyde til Silke-
borg Ladegaard, nemlig med Nøjen, Hornkist,
Hoslet, Haagen og andet mere — onre end vi
nogen Tid udi forrige Tider havet ej joal deri
Gang vi var for foranvante Atlydspernge hvil.
— Hvorfor vi formere Dommeren, else hvo, som er
i Dommers Aed belært, ej nogen Dom bør ofte os
ogude teda, med mindre vi maa vere foranvante
Atlyde hvil, saa vel som at kore. Leckler (Lag.
et.?) (som) vi med Heste og Vogn ofte besvares.

Dette Indlæg blev for Retten last og paaskrevet, efter hvilken
Lejlighed os gik udi Rette og vor begorende paabegge Sides
at faa Dommafoigt. Rettens Kendelse er saaledes:

Eftersid beonelde Silkeborg Bønder i dem Sogn
efterrigtig underskriven Restance er skyldig
en stor Del afderes Landgilde efter Jordabogen
for 1664, da ved jeg ikke rettere deri at kunde
hende, end at de jo bør samme resterende Land.
gilde at betale til deres gunstige Husbond eller
hans Fjeldmægling, ellers derfor lide Indvisning
og Vurdering i deres Gods og bedste Bostad, hvor
det findes — — — — —

Enligende Sag meldes derom i Vads Herreds Tingbog fra
16. Juli 1670. — saaledes.

I Dagstemslod for Retten Christen Nielsen Brummersby
og ² Jenson i Selstrup, som tilstod og hundtjorde med
oprakte Tingor -- at da i Dag 14 Dage var for Silkeborg
Port og talle mundtlig over Poderne og i
hans Saahorelse stavnede og Varselgav arlig og re-
frenemne Mand Christian Fischer, Kongl Mynd
Hundskenk og hans Fuldmagtig for Viborg, som
hans Genese i Temb Sogn i Dag het til Tinget aages at
forhverve og tage beskreven — om han vel have noget
at svara dertil.

Saa modte i Retten velagtede Mand Anders
Thomsen i Seiel, og han mente paa -- Christen
Fischers Vgne, at ingen Kaines imod ham burde
udstedes, for han efter Regressens Formeldning har
holrig seks Ugers Hald og Varsel derfor, eftordt han
er udenlands.

Derefter fremkom for Retten: Søn Pedersen
i Foustrup, Jens Jenson i Salten, Madsh Thomsen
i Salten, Niels Lauridsen i Salten, Laurids Christensen
i Engelved, Anders Lassen i Vorit, Christen Rasmussen
i Vorit, Erik Jenson i Vorit, Laurids Allesøn i Vorit.
Jens Jenson i Aschbøll og Christen Hansen i Selstrup.

Enhvor icke vidende med oprakte Tingor glædes-
sen, at det er dem huldt vitterligt i Sandhed, at de
Mand i Thom Sogn, som er Tyndre til Silkeborg, har
gjort mere Arbejde og Ploget til Silkeborg, ende de
gjorde tilforn, munder de vor under Kronen, nemlig:

Ploget til Rugsæd, — opbrot deris Halskifteude
Sæt af Frydens Bjerg Mark, afrydedt Helder og Rødder,
ploget og saet samme Mark med Horn, sonde aldrig

har gjort tilform. — Dernæst har de slæbt deres bils kiffe-teede Port i Funderholme (Enge) hvende Gangen omvendt og gjordet der omkring, samt slæbt Eng i Hørshoved. Hør, og deler) revet og indført (Højt) i Silkeborg Lade, hvilket aldrig før er gjort eller sket af Tomb Sognemænd. De har kun slæbt Veilbergs Hør, de nærligg, som Gentet til Silkeborg. Landemændene (som før var fri) gør nu ligegyldigt at arbejde med de andre, som nu siden sekse Gaarde af Vørklund eide tottes har slæbt og hostet, saa ene til Galpaf Tomb det forslaget. Det imod slog Verklandmændene i Funderholme igjen. — Tilform gjort efterfulgende Rejses efter Christian Fischer's Fæltnægleyes og Belycones skriftlige og mundtlige Befalning.

Først hentede de Tyrretommet eidi Hønsens og førte det til Skanderborg. Siden skulde de age Fømmer fra Tomb Sogne Skove til Skanderborg. Dernæst lage Horn paa Silkeborg og kore det til Palstræp. Siden mætte de nogle Gangen køre Fømmer af Silkeborg Skove til Silkeborg og kore Jord til Bræs og Dammeager. — Desof- uden mange Rejses til Købstaden og andre Steder, som videre sandsfærdig skriftligt og mundtligt kan bevises, om Behov gjørs. — Og alligevel er af Christian Fischer påtagt at give fire Rigsdaaler i Arbejdspenge armlig af hvert Gård. Og hvis de ikke bliver betalt, har han fothverved Dom over dem desfor til Hør og Værderring.

Ved Edog oprakt Føngor ceskede:

Laurid Pederson i Kamperbyrg — Hans Eskesen i tresghouff — Jørgen Christensen i Anoshouff. — Niels Jensen i Broesshouff. — Mads Christensen i Kolborg — Soren Jensen i Godornewerne — Jørgen Jensen i Nørtrup (Nortrup). — Graffes Christensen i Nørtrup — Jøns Jenson i Guldflarhøede. — Christensen afstanden fra Hørshoved til Silkeborg er i lige Luftlinie ca 20 km.

*¹

Christensen i Guldfarhøede, — Soren Sorenson i Guld-
farhøede, Lars Sørensen i Falgaard, — Christen Chri-
stensen i Søgaard:

At døles dem vitterligt ved Sandhed, at de
Mænd i Femb Sogn som er Generel til Silkeborg,
aldsig har høstetthø enten i Fjordiskolma el-
ler Hjørshoved Hær, eller gærdet om Funderhol-
me, siden de han mindes og has været Medtige-
rek med dem til Silkeborg, hvorend de blev Eks.
Fischers Generel, hvilket Vidne de samtlige er
gæsterdige.

Peders Sørensen Teg strupe
Herredsfoged.

Fischers Haav paa Arbejdspenge havde ingen Hemmelig Yerde-
bøger, som han i Henhold til Kongebrevet skulde rette og efters.
De Herredsfogder skulde afgive Kendelses i 1665 lades det til,
han var uklar over, hvorledes han skulde domme i Sa-
gen, men i den følgende Tid med de aarlig faldende Her-
delses, dommer han klart og tydeligt, at Fischer ikke kan
tilvirke sig de omstridte arbejdspenge, hvilket ses af foran
omtalte Relatkendelse af 27 Junii 1677. Han havde høle i m
Tid vedblevet at forson Arbedspenge og gik til sidst over
til at sloe af paa Fordringen og nyses med 4. Rigsdales aarlig
af hver Gaard.

1678
J. Tingleben rapport fra 3. April, at Silkeborg Bondes og Øjenre
daværende paa Landgilde, arbejdspenge og hold andet det var
kan for næst af virke står 1677, samt forrige daværende efter Re-
stands og derpaa forhenværende Doms Forvaltning — Ingen
af Bondene mødte for Retten, og Sagen udsættes til Uges
midletsid var Sagen næset frem til Lands tinget i Vi-
borg, og da Sagen tilgøres i May.

a fremlagdes Landdommernes Dom, hvor udi
de er tilfundne arbejdspenge at betale.

I den deraf følgende. Dom i Sagen meldet, at alt skal betales, også 4 Rigsdaler Arbejdspenge af hver Gaard - ellers Udbantning.

Tidligere fiedt var det almindeligt, at Fæstebinderne skulle de midler efter Tilsigelse og uafire en Del fordelige arbejder, somf. Eks. Rentholdelse af Bøggaarden, hjalpe under Flægtning, gaa Fiskemesteren til Hønde, yde Medbygde under forvaltning og arbejder, der foreløges i og ved Gaarden o. s. v. Flægtning arbejdsgoderne arbejdsgoderne var i de senere tider blevet afløst af Tingeydelser, som Fæsterne skulle betale sammen med Landgilden og under Navn af arbejdspenge i Them. Sagen var saadan ikke nogen hæderunderlig Pligt, men Fischer forlangte arbejdspenge under Raaskud af, at saadan blev brugt ud over Landet i Almindelighed. Langt om længe gav Landsstingens kendelse Medhold, og Fordringen, først 8 Rd., senere 6 Rd. og til sidst 4 Rd. om hvert for hver Gaard, f.eks. Medhold og Fæsterne dertil til at betale.

Nogen Fortøjelse deraf fik Chr Fischer dog ikke, thi han var bræde død og blevet begravet i Holstens Kirke 8 Juni 1644.

Hærligheden ved at være Godsøps og Udbyfflet der af tilbedsslillede saa langt ikke Chr Fischer, og da ca 1601 etar af hans Lovelid, da han var Herremand over Storsledlen af Them Sogn et fyldt med Klager over Forholderne og især over Fæsternes Fræghed og deres Modstand mod at yde, hvad han forlangte.

Vrads Herreds Ting bog er for en stor Del oplyget af Stevninger mod Fæsterne. Gang paa Gang i etar efter etar fremkommer store Fordringer paa Landgilde Røslanger og alle de mange Delspisse hunde komme til at bestaa af. Saaden andenslade morder Bonderne med deres Klager over "deres gode Husbond" Fordringer paa arbejdspenge og andre uhyemlede Fordringer, han slillede

I Fortiden, da Fæsterne var under Kronens Hæsbonds hold
var det høn lidt af Hoveri, de ydede, men Chr. Frøscher noje =
des langtfra med det, de var vant til, og det synes, at hans
Færdinger steg i uormalig Grad som f. eks. naar det for =
langtes, at Bonderne skulde høste Høst i Høstehoved Høst
og gørnhoie det til Silkeborg — En Ueylengde fra ss 30 Km.
Hertil kom Værbyde og Brobygning, de mange oglange Opt =
lere til Hønsens og Skandeborg m. m. m.

Efter Christian Tessels Død i 1677 deltes hans vidom =
fattende Gods i flere Herredes mellem hans 6 Søskende, og
af disse fik Broderen Mathias Tessels en Del Gods i Them
Sogn nemlig i Them, Hjortstalle, Lourdal Tolsstrup og Virk =
lund, samt Lebstrup, Tøstrup og Aaklev. Desuden fik han
Gods delaa spredt videre omkring i Lyngby og Syling.
Han blev Ejer af Farregaard, ogsaa kaldet Farreskovgaard dog
Farre Hovgaard, hvor han døde 1691. Han havde 2 Døm:
Christian Frøscher og Johanna Christine Frøscher.

Vrads Horreds Tinglojer meldes formodels om Indtæv =
ninger af Fæsterne for Landzilde og Tobeyds penge m. m. —
men Mathias Tessels han næppe have haft Brog for
Hoveri og Egtydelsen i ret stort Omfang, saa Aaklev er rim =
ligtvis bliven fri for en Del Bynder ad den Vy.

Af Aaklevs Fæster i Fedev efter 1661 man først og frem =
med nævnes Niels Christensen. Han fik Fæste i Aaklev c 1650.
I Jordeligerne nævnes han ikke c 1658 og 1661, men i en List
overs Fændestestanser nævnes han for Maercl 1661 og han kom =
med os i Stolen for den ene Jens Christensen eller Anders
Christensen. Det er maa ske ham der nævnes før Gangen im =
der Navnet Niels Kirkemand og sidste Gang i en Skattele =
ste fra 1692. Hertebogen nævner, at han døde 70 Aar gammel
i Juli 1700. Iden fornavnde Resbængeliste nævnes Erik Moe =
ridsen som Aaklevs Bæbost og Skatteyder indtil 1678. Han er

remlig vis afgaet som Fester ca 1680.

Tiendeordning i Thom Sogn

Trads Herneds Singsbog d. 6 Juli 1670 udførlig følgende:

Jens Helsen i Hjorts balle --- paa stor egen og menige Ternb-sognemanns Vigne --- som mesten Dels tildelede var --- fomstod her i Dag for Retten og lod læse og paaskrive en skriftlig og underskrevet Sogne Contrast, hvor efter han var Singsvindne begavende, og det lod Ord efter anden som følges: - Thi mindes vi ovefferskrevne et land i Themb Sogn, nemlig: (Heresledes følges Navnene paa alle Sognemanns afgrenede for hvort af Sognets 30 Ejerlag, der for Asperors tolde. Lag et saaledes):

Aschläuf

Niels Høsen
 Erich Mouritzen
 Niels Christensen
 Niels Christensen Røn

Et efferson vi samtligen vil nu indgaa en villig Contragt og Sognabret med hverandre til Kongelig Majestats og Sognets Bedste, Mylle og Gavn og til hvar Mandes Fortnödenhed, med Kongens og Kirkeens Tiender i rette Tid at skede og faste, al den ikke kommer os fra Hænde og til Skade, saa og, at den i rette Tid kan blive yded og leveret, Sognemannene uden Skade, hvo om de otte Dage tilhorn skal lovlig advares, saa vel som med Breve^(?) at fredet, som en Del sig derfor forholdet og kanonart komme Sognet til Skade. Oganden Fortnödenhed, som til Sognets Gavn og Bedste kan være i sin Tid. Saa har vi samtlige dorit uttaget seks Mand her af Sognet, som skal raade Sognets Bedste og Gavn, og hvad de gør og lader, skal værgejort og lastet: Twende af Schanderborg Tiener og fire af Silskeborg Tiener, efferson Silskeborg Tja-

nore er flere end Skanderborg Tjenere, et flere end Skanderborg Tjenere, heri Sognet nemlig:

Skanderborg Tjenere { Tannis Thamsen i Saller
Simon Pedersen i Engstrup.

Selkeldborg Tjenere { Torben Pederson i Høgaard
Jens Nielsen i Hørtsballe.
Jens Jeffsen (Jørsen) i Lebstrup
Christen Ballerson i Virchlang.

Kaarsen af de foranstrene sekssyndtand afgaar ved Dideron, da
maade fern igen opnaare, hvem de selv tykkedes, dog at
Skanderborg Tjenere skal allid være to, og hvo syd heri mod-
villig glæde, forde skal til forpligt afgive til Strafan Fonde
Bl saa god som 3 Hældales, og hvo som foranstrenne Modvillig-
hed lader parte, skal de have fri Forlov der tilog hverken by-
de Hus fred, Gaardfred eller Karværk dermed.

At dette foranstrenne uregelmæssigt skal holdes, har vi samt
lige vores Hæder og Karværker understegnet og videre ved Sings-
vidne vil have beskrivet.

Datum. Thom Kirkegaard d 3 Juli 1670.

Som samme Contract i sig formelder, som fandtes med
menige foranstrenne Sognemands Hæders Underskrift ene
det — en Del med fulde Navn og en Del med Karværs Bogslæ-
ver.

Datum ut Septa.

Ten Steining mod Stokkomendore i 1670 for Betaling af
Landgilde m m. nævnes de saaledes

Ashler Faestere 1670 { Niels Ibsen
Niels Christensen
Erik Mourilsen
Anders - - -

Den sidste nævnte mand antages at være den opgaaede
Anders Christensen, som ved en Huseffejl er blevet nævnt

I Steden for Niels Christensen Rom.

Tor Vrads Herredsting fôrtes 18 May 1670 en Sag om en stor Hedebrand, hvor Østklej Mand blev nævnt og omtalt. I Tingbojen findes følgende derom:

I Dag fernes stod for Retten -- (Her nævnes Birkend fra forskellige Peder i Phen-Sogn) -- som vidnede og kundgjorde med oprakl. Fingør og Ed, at de i Dag var til Syn i paa Sebstrup Mark, at grænse og forpare hvad Skade paa samme Mark er givet af Hedebrand, efles som de dødel af Tinget var ued = nævnt. -- Da efterom den nævnte Birkpaarist, saa de af al Sebstrup Hede fra Aschblouff Mark, Sønder og Vester paa lange med den sondre Side paa et Stykke Underkov, der holdes Helt, til en Dal, kaldes Bechdall, som var deres bedste Fædervif, var ganske afbrændt for nogle faa Dage siden. -- Desligesaae, at der var øde og forbrændt af samme Hedebrand af de Sebstrup Mand deres Rug i Marken - halobredie Shepper Ruggede. -- Saas ad kelliige Peder saa de, at Maerd i den Vestre Gaard havde lidt Skade paa deres Rug for to Shepper Lad. -- Jens Smid og Niels Christensen, hver for 1 Etik Lad. Desligesaae saa de al Sebstrup Hede fra østelvcjen til Byen, forgangen Karer var ganske afbrændt. Det var deres Fædriift, Tørvegrift og en Part af deres Engborring.

Jens Jensen og Niels Christensen i Sebstrup henvilede og kundgjorde med oprakl. Tingor og Ed, at dei Dag 8 Dage, mundelig gav Niels Høben, Niels Christensen, Erik Mørkelsen og Niels Christensen i Aschblouff, enhver til sit Hus i Bo = pael for dette Syn og Vidne her til Tinget i Dag at lage bestreven.

For Retten stod Henrik Hansen og Hans Henricksen i Sebstrup. De vidnede og kundgjorde med oprakl. Tingor og Ed, at paa Lørdag sidst forleden var otte Dage, da saa de, at Erik Mørkelsen, Niels Rom og Niels Christensen i Aschblouff kom

ude fra tøcknøff By med Ild og optænkle en Hæd paa deres ejendomme Grund og Mark. Heden bog overhaand for dem og gik over Skel-let paa Lebstrup Hede og Mark og gjorde den Skade paa Lebstrup Hede og Kærre, som Sjømanderne har affyret.

Jens Ulfson Sned og Anders Christensen i Lebstrup vidnede ved Ege Ed med oprakte Fingre at for 2° Lørdag for 8 Dage siden saade at des horn nogle af tøcknøff Mand fra Aschlouff By og optænkle en Hæd paa Aschlouff Mark, sinden for deres Aage. Samme Hæd gik af Aschlouff Mark og ind paa Lebstrup He-де og Mark og gjorde den Skade paa Lebstrup Gislerhede og Kærre, som Sjømanderne i Dag har omtyknet.

I lignende Maade vidnede Peders Christensen i Aschlouff og Hans Christensen i Lebstrup med oprakte Finger og Ed, at foran nævnte Lørdag, noget over Middag, kom Enighedsrådsmændens Drøm i Aschlouff Heden nemm, som de stod og gravede Foss og begavede, de vilde Romme og hjælpe at slukke den Hæd, som var optændt i deres Hede. De frygtede, at deres Foss skulle blive brennet; men hvem der optænkle den Hæd, vidste de ikke. — Kværel Vidne de saaledes var gestendige endes foranstevne Varsel.

27. juni 1677 bod Christian Fischer indstævne ialt 57 Mand af Frembygning for dele af Landgilde m.m. Her nævnes Festlæne i Aschlouff saaledes: Enrich Mouritzen og Nels Rom og Nels Christensen og Nels Olsen. Kornvestanserne aftaltes i Sønge f. År 1673 med 3 Rdlfper en Tønde Reg, 3 Rdlf per Tønde Bøg 5 Mark for 1 Sal. Kærre. Dette forandret des 2 1675 til 4 Rdlfper en Tønde Reg, 7 Mark for en Tønde Bøg og 6 Mark for en Tønde Kærre.

Bøndene svarede Skatter, nemlig den saaledes "Kop-skatt", der bestod af et Pengebetragt af hvort Hoved, alltså af hver Person i Gaarden, og en var der Kvaagskatten, der betaledes for hvort Skylle Kvaag i Besæringen. Skattelestene nævnes Ulykkesfestdag = Tistedaende = Tistedaelse, Bekendelse.

baade Folk og Fai Gaardene og gives dermed omstot Folketellings-
liste og Kvaag besættning gør givens i nogen Maade Underskrivning
om den økonomiske tilstand.

Skattelisten for staerd 1677 har følgende Overdrift:

Kongl. Majst. Regnskab for den nædigst paabud-
ne Contribution af Høstleder, og Guld udi Dron-
ningborg, Silkeborg og Mariager Øster:

Asholm

Erich Mouridsen og	3 Høstleder, 3 Heste, 3 Kør. 0 Økse Sønge i alt 1 Rdl 4 Mark 8 Skilling
Niels Romb	

Niels Christensen og	4 Høstleder, 4 Heste, 4 Kør. 0 Økse 2 Rdl 2 Mark 0 Skilling Sønge i alt
Niels Ibsen	

Skatteliste for staerd 1678 har et mere fuldstændigt Schema
Af skattekuff.

Erich Mortensen: 1 Mand og 1 Kone

Jørgen Jensen: ugift. 1 Hest, 1 Hest. - 1 Hs - 1 Ungnød
1. Halv - 1 Fol - 14 Far og Lam - 2 Gedet.

Niels Christensen: 1 Mand - 1 Kone - 1 Hest - 1 Hs - 1 Fol.
5 Far og Lam - 1 Bistade.

Niels Christensen: 1 Mand - 1 Kone - 1 Hest - 1 Hs - 2 Stude
1. Fol - 9 Far og Swin - 2 Gedet - 1 Bistade

Niels Ibsen: 1 Mand - 1 Kone

Clemende Nielsen: 1 Mand - 1 Hest - 1 Hs - 8 Far og Swin
4 Gedet.

Talt for Asholm: 6 Mand 4 Kones og 1 Hest. - 4 Heste - 4 Fol
2 Stude - 1 Ungnød - 1 Halv - 3 Fol - 19 Far og Lam
17 Far og Swin - 8 Gedet - 2 Bistader

Før hel Tem Sogn i alt i 1678.

90 Mand - 87 Kones - 39 voksne Born - 24 Køle - 48 Tigez
Talt 288 Mennesker.

Kvægti Thern Thern Tøgn i alt 1678:

139 Heste - 130 Kør - 6 Slude - 109 Ungnød - 22 Kalve
41 Føl - 5 Dædere - Faar og Lam 192 - 405 Faar Lam og Lam
12. Svin - 105 Geder og Ræd - 30 Bestader
Kvægskatten i 1678 for Thern beløb sig også til 127 Rdl 2 Mark
Kvægskatten - 1678 - - - - - 79 - 3 -
Talt for hele Thern Tøgn 206 Rdl 5 Mark

Kopog Kvægskat af Dronningborg, Silkeborg og
Mariager Amtet 1682.

Thern Tøgn
Amtet

Niels Kirkemand: 1 Mand. 1 Kone - 1 Hest - 1 Kø -
1 Ungnød - 5 Faar og Lam.

Clemmend Nielsen: 1 Mand. 1 Kone - 1 Hest - 1 Kø -
1 Slud - 4 Faar og Lam

Jørgen Brighsen: 1 Mand. 1 Kone - 1 Hest - 1 Kø -
1 Ungnød - 6 Faar og Lam.

Niels Rommb: 1 Mand. 1 Kone - 1 Hest - 1 Kø -
1 Ungnød - 3 Faar og Lam.

Dette viser, at der i 1682 var 4 Mand og 4 Koner i Skatlen og al
de havde 4 Heste - 4 Kø - 3 Ungnød - 18 Faar og Lam - og
1 Slud.

I 1684 nævnes Skatlenes de samme. Mandesokler om
for 1682, men derefter bliver Lederne meget ufuldstan-
dige. For 1690-1691 og 1692 nævnes Niels Kirkemand,
Christen Nielsen nævnes i 1692 og Jacob Nielsen i 1699.
Sævidtskönnes kan er Skatlenes for 1699-1700 forfaltet af
Fræsten Niels Christen i Thern. For sig selv over Skatlenes
har han tilført Skatlenes: "Førge Rente haves ieg til Niels
Christen ikke, saasant hielpe mig Gud". I Skatlenes
Del Navne paa Lederen har han opført: "Dy fælige som
ei haver andet end som Hunger og Stromod og derfore

si kand gifve noget. — For en af Skattekysterne i Thørn er opført:
„Migel Nielson, Kroemand, hafver en Capital paa Rende hos
Christian Fischer til Lævenggaard paa hundrede Skt. dedaler.“
(1. Skt. dedaler = 4. Mark). Ved Siden af den megen Tølleldom
ser det ud som en Tanke, at Kroemanden i Thørn har kunnet
yde Laan til Herremanden paa Lævenggaard. Den nævnte
Christian Fischer dics Vældighver og kom derfor i Viborg
Tøgthus, hvor han døde.

Den første Opsættning af Yderdine i Thom Logn fandt
Sted i Aar 1683. Resultatet deraf fyldes en stor Dokument, som
opbevares i Matrikelarkivet under Navnet "Markbogen" for
Thom Logn. Lognets Gaarde havde hovedsæde — offmange —
særlige Markslykkes, men her indtager Rødklevens Sa-
stilling idet der for den — hun er et opgennaret Mark-
navn: Østerfeld. Markbogen har ioverigt følgende om
Rødklev.

Atskelæf Eyes af Matthias Fisher. — og beboes af.

Niels Christensen
Niels Rørbæk
Clemens Nielsen
Jørgen Eriksen } beboer 1. Gaard.

3. Matrikel af 1688 or itskler opført saaledes Eysen Mathias Fischer. Aschelrigaard. Nels Christensen Nels Romke Hlemmed Nelsen og Jørgen Erichsen	Garnet Hælk. 132.054.0.F. 2.118 Brinsdalen — 0-0-2-2- Hjæl Hælkorn -- 5-7-3-2-

Thom. Sogns Skov gav ikke mogen Udbytte efter 1660.
Sønder
 Idetestas gennemfor et Skovgård og effersa, hvor meget der
 der løb tilbage af det Polakk, Brænderborgere og andre
 Skovhuggerer havde nedhugget og ladet ligge, og det blev op-
 givet, at der fandtes for 9 Daler's Verdi, men intet i Skoler
 Skov. I 1660 var der næsten ingen Olden i Skovene, men
 1661 var et rigt Oldenaar, hvori for Exs. Vinklund Skovene
 opgives at have haft Olden til 800 Lvin og Skole Skov
 Olden til 2 Lvin. Dette er saa overbevisende det eneste Størst,
 da Skole Skov opgives at have haaret Olden. Skovsyn
 i dette og følgende Stør viser, at Skovene var blevet
 forringede, en Del nedhuggede og Skole Skov forsvarst
 effershaandlere. For Sid er des henn en Smule Krat Re-
 ster med smaa Egepupper tilbage i Sammenhæng med
 Branded Krat.

Den Indberetning - "Herreds bog" fra 1661 melder Thom.
 Prester Jakob Holm, at Sognets 45 Feindesydere er allernere
 arbejdsfolk end Agerdyrkere, og at Kalvdelens ikke kunde
 avle det tilstrækkelige til Fodde for Høne og Bjørn. De dy-
 kede Jordes var henn en mindre Del af Sognet. Skovene, He-
 der og Moest en meget større Del. Befolningens Arbejde bruges
 til Forarbejdelse af, hvad der kunde laves af Træ: Fra sko,
 Vogntræ, Redskaber, Heststrommer o. s. v. hvormed de ikke
 alene arbejdede til Huse behov, men først, hvad det tilvis-
 es til Købstader og Markeder, hvor del solges især i
 Vestjylland. Store Mengdes af Træ gik med her til, men
 Huldbændingen tog maa ske endnu mere. En Masse
 Trækøfdes til Salg, især i Hans og andres, især i Hor-
 sons og andre østgydske Byer. Glarvarkene i Christian den
 Tjorres Sid brugte en Masse Træ og før i Tiden brugte
 Jernudsmedningens endnu mere. Her til kom Ægar-
 dernes Flyndinger i Krigstiden, og alt dette tilsammen

forte til stor Uddynding og Jordes krenkning af Skovenes Omraade. — Skovene var Bondernes største Indgangssted, dens Olden fedeole i gode Olden var ene Mang de Svær og Fædriphen i Skovene gav Kvagten den væsentligste Del af dets Fide, men — nævnlig det sidste brændte voldet lernegen Skade i Skovene og disse var blivne meget stort inedtagne. Da kom del i 1670 som et Lyn fra en klar Himmel, at Fædriphoen i Skoven blev forbrændt.

Sålen hvorf blevet Fing svæde aflagt paa Vads Herredsteng 27. Juli 1670, da fremtraadte 24. Mand og Kvindet for Sælten og aflagde Ed paa, at Fædriphoen var en gammel Rel. Børnene havde. Her følger et Uddrag af Fingovidensitet.

Fornsalod-Dag for Retter:

Christen Jonsen i Hjortsballe

Fornsalod og vidnede med opraklt Finger og Ed, at for 42 staar siden hente han i Tømbl Prædagard, og da havde Mandene i Themb, Sælten og Vorhlang deres fri fælles Fædriphoen i Tømbl, Sælten og Vorhlang Skov, ulast og ukastet (uden Klage), boede fra Hagnels Tid og efter ikke heller havde han hørt sagen har askebyg klaged over samme Fædriphoen i nogen Maade, enddel dette staar.

Haren Stendersdatter i Themb

Hun vidnede i lige Maade, at hun mindes 42 staar — og hun fulgte forrige Vidne

Haren Stendersdatter i Themb

vidnede ligledes med opraklt Finger, at hun er foedt i Themb og kan mindes 70 staar, og i den Tid er det hemde retteligt, at Mandener Tømbl, Sælten og Vorhlang har haft deres fri fælles Fædriphoen i de nævnte Skove, bæðe før og efter Hagnels Tid, Ulast og ukastet (uden Klage derover) til dette staar, som Christen Jonsen i Hjortsballe vidnede.

Nels Tomsen i Vircklang.

Vidnede paa 20 Aar.

Jens Jfferson Smed i Elbstrup,

vidnede, at han havde boet i Salten paa tredelet Aar, og det er
nu ni Aars siden, han kom der til. Byen alboog midtstid
er det han nem i Sandhed ritteligt, som forskrevne Vid-
nes indeholder.

Foerben Pedersen i Hedegaard.

vidnede i lige Maade - 20 Aar og fulgte forsakrene Vidner

Soren Christensen i Brander.

vidnede paa 16 Aar og fulgte forsakrene Vidner.

Erich Jansen i Tomb og Nels Christensen i Tyskblæff vidnede
og henvilede - ad de i Dag 14 Dage var fra Skanderborg Post
og tælt med Postmesteren og udi hans Raahølce Vorselgas
selfornemme Arvid - som Forvalter, - talte og samme
led med hans Husbue samme Dag i Salten og Vorselgas
med sine Bymand og Enhør nad deres Lavvægter, entwore del
deres Hus og Bopal udi en Dels egen og nogle deres Husstræ
og Folks Raahølce for dette Vidne har til Tinget i Dag at tage
beskriven, om nogen af demmem vil have noget lid at sære

Hagdrift alt Skovene til var altsaa noget, der fandt sted
overall, og Bonderne saa der paa som noget, der henvile-
des af gammel Satdwane; men det skole ogsaa, at Kveg-
drift forstes over paa Saboens Markes og Grasgange, og at
Markfreden derved blev brudt. Hvor var det ikke spældent, at
den ene By eller Gaard drev Kveget paa en Saboens eller
Gaards Ejendom, son naas Hjøllunde Bondos drev deres Kveg
over paa Elbstrups Grasgange i Siden efter Høst. Det la-
des lid, at saadan Kvegdrift tog Overhaand og Folgen blev,
at den ene Gaard og By efter den andengik Rettens
Steg og forbod Saboenes Kvegdrift paa deres Jorder. —

Tingvidnet fra tårne omkring 1670 oplyser det om. Nog
le derom hørtes fra Vads Herreds ting bog et følgende:
Engsyn i Sebstrup 27. Juli 1670.

Før Ritter stod Jens Christensen i Lændal, Jøns Christensen
i Them, Niels Christensen i Halskloeff og Storlers Ni-
elsen i Them og vidnede med oprakte Finger og Ed, at
de i Dag var til Synovot et Stykkegammel Engfond
paa Sebstrup Mark, kaldt Hollendal liggenede til Hjorts-
balle.

Lamme Jord og Engskifte befandtes ganske opad
af Hesse og Hær og man gavdige Sleder deraf belagt med
Hesse og Hærgodning, saa samme Eng ikke kan høres
i Star nogen Mand til Nyttre og Gavn. — — —

Niels Christensen i Hjortsballe og Erik Pedersen
sonst. kundgjorde, at de i Dag otte Dage gavalle Seb-
strup Mand Tarsel at tage dette Syn bestreven.

Peder Sørensen i Bogstrup Letrid foged.

Aflyning i Gyssø 3. May 1671.

Niels Sørensen i Gyssø gav til Hønde, at han i Ting-
dage næst tilform og i Dag det tredie har i Ritter, har for-
budd og ladel forbyde Mandene i Rudestrup, Løgager og
Brande efter denne Dag at have nogen Brug i hans
Skov og Mark, saa vidt han har i Flede og Feste, varc sig
med Fadisift eller anden Brug, hvad det være kan,
og dersom (der) befendes her efter nogen affornante
omliggende Nabors Hveg komonen paa hans Mark
eller Skov, ham til Skade, efter, Vildborg dag aarlig let
idt helgensdag, skal de være tiltankt varc for at lide
og staal til Rette som for Ulykommels brug, og om den no-
gen Skade derover imidlertid fangendes røder,
skal de vide at have Skade for Hjemgeld, hvorefter en
hver sig har at rette og for Skade tage Vare, som i Magt
paaligget.

Christen Pedersen og Niels Jensen i Funder havde herom gi-
vet Varsel tdi:

Christen Nielsen og Peder Lauridsen i Russtrup - Jacob Pe-
dersen og den anden Jacob Pedersen i Løgager - Christen Jen-
sen og Søren Christensen i Brand og deres Hørde Jens
Pederssen.

Destennes til Tings her i Dag forat høre dette Forbud og Vidne
og tage det beskrevet, om de vil have noget til at svare.

Hylsning fra Sebstrup, 23 October 1672.

Anders Thorsten i Seiel paa Chris bair Fischers
og Sebstrup Mandes Ægote:

- I Retten fremlagdes et Tingvælne af 17. Jaani
1671, bekræftet af Tingets Ottemænd, hvæfter det er
forbueden, de Mand i Holbæksig, Hjøllandschouff,
Touerholt, Schorborgmølle, Aastrøeuff, Brænde og
Bygeschouff at have nogen Brug paa Sebstrup Markt,
være sig med Fadrift, Tørsegrovning, Lyngslet eller
andel, hodd være kan. Fordriste de sig til noget her-
imod at gøre, skal de være til enest dertot lide og læn-
de til Retten som for anden Uhyggemeldgerning, og
om de nogent Skade deraf lidendes eller fangendes
vorden, skal de vide at have det for Hjemgald, hvorefter
de dem kan rive at forholde og for Skade tage vare.

En Dag i 1670 var en Høi Slude tilhørende Peder Mørch i
Holbæksig og vogter af Hørden Maadr Læsn kommen ind
paa Sebstrup Jorders Fadrift. Sebstrup Mandene drog ud
og drov Hørden og Sluden ad Holbæksig til - paa en noget
^{høi} stund Maade. Dette førte til en stor og vridtlighedsig
Blaf. Pader Mørchs Jordlag i sagen med til dels usandførde-
ge Beskyldninger mod Sebstrupmandene findes i Tingbo-
gen og lyder saaledes:

Fengseldne i Selsstrup Mandes Overfalds sag af 9. August 1672
 Hød for Retten Jens Sværson i Kieroskofflede og Christen
 Tomson i Brælund, som vidnede med opførkt Finger
 og Ed, at de --- var til Lyss til velberedt Peder Mørks
 syns ved Navn et Mads Læsen, som vogter han Økne i
 Holbæksig-, at se og synke hvilke Slag og Saar han nem
 var slagen og gjort. Da befandtes han meget blaa og Rødig i An-
 sigtet og paa Hæderne. Dernæst saade to blaa Slag paa
 hans Hæder og Mund, og en Hæder var spretten. Videse
 saa de to Gentmaal paa hans venstre Areal (Hælder).
 som var blaa og opbrænt, og en Hæder spredt hen, og
 bleklagt Mads Læsen fortæller, at han blev voldetigen
 slagen og gjort samme omvælte Saar og Hæde af Jens
 Jønnesen Løned i Selsstrup og hans Medfølgere Jens Jensen
 og Jens Nielsen mod en Fork, som havde isteuen en
 gear, dog allormest over Jens Løned for samme Slag
 og Hæde. Og saa var for Retten belægged og kendte fort-
 nævnte Mads Læsen, at nu sidst forgangen 13. May, om
 hans Hæsbonds Økne gik paa Vejen mellem Hæstrup
 Vig og Graadarm, og han stod Pælen for dem, da Jens Jø-
 nesen Løned i Selsstrup, Jens Jensen og Jens Nielsen
 somst kommen til ham under * Skjeld og Bæde
 pleudselen og voldetigen overfalden, saaet ham
 blodige Slag og Saar, saa han laa paa Jordet saa syn-
 kelige slagen og madhandlet, at han lange vor fra
 Sind og Læs og befrygtede ikke at skulde komme kom-
 me fra dem med Livet, og da han efter han havde saa
 ligget lange, og Blodet ham fastløb, kom han noget til
 Læs og Sind igen, fandt han i sin Læsning og ledte
 om sine Tænge, da var han Læn borte, som Peder
 Mørch havde givet ham, og som var i Skjeldsæder, og
 da han kom frem med Øknen var lid Holbæksig og talte

* Ifølge Vidneudsagn tilstille handens med ubludige, vanstige Udtalewsord.

dem, havde han ikke mere end 31 Ærsker, og var da 5
Årne borte, eftersom han kom til Holbæksig med 56,
som dette Vidne formeldte - - -

Dønfler fremtraadte Jens Jøfesen Smed i Skælsrap
og i lige Maade oprakte sine Fingre og svor ved høje-
ste Ed, at han ikke slog børnelotte Maads Læser med
mere end et Slag paa Munden og et Slag andetsteds
og at Jens Jensen eller Jens Kelsen var ikke næ-
tros den Tid, ikke heller de røgte ham eller gjorde
ham nogen Skade i nogen Maade. - - -

Dens i Sagen:

Da efterdi Jens Jøfesen selv har udi vedgøret og tilstod
at have slaget Maads Læser tvende Slag, og ved sin
Ed bekræfter, at Jens Jensen og Jens Kelsen ikke da,
hos den Tid samme gevinst skete, ikke heller deggot-
de gjorde Maads Læser nogen Skade dertil i nogen
Maades - - - dommes, Jens Jøfesen Smed go boi-
effer Loven og Resessen at bøde for foranskrive Slag
og Satmaal, som er gjort og slaget efter Klage, Lyg-
og Sigtsels Formelding, inden 16 Dage henvist ef-
ter, eller derfor ikke Indvisning, Nam og Uverdning
i haars Godsog bedste Bokhab, hvort det findes - Og for-
nævnte Jens Jensen og Jens Kelsen for Tidale friat være
Las Torbenson Palgaard inde Dommerode
Boden har rimeligtis, ifly., "Jydske Lov", værel 3 a 6 Mark.

Allerede i 1661 nævneinde Fæster i Åshlev, Erik Funder Peters
høm, der senere kaldes Erik Mouridsen, som var Fæster i 1661
og og i 1670. Han af sandsynligvis som Fæster omkring Åar-
ret 1680. Det maa fornødtes, at det var hans Søn med Na-
net Jørgen Eriksen, der nævnes i Marktbogen 1683 og Ma-
trikken 1688 som Fæster i Åshlev. Om han nævndes Her
betegneden, at han fødtes i 1655 og døde i Åshlev i May 1700

I Tjendesordningens 1670 nævnes tio toklevmænd for alle
hårde Tornavnelægts. Den ene af disse var den gamle Nels
Christensen. Den anden var Nels Rom. Han nævnes flere
Gange som f. eks i 1670 da han sammen med Nels Christen-
sen var med til at lende den Ild i Asklev Hede, der
aarsagede, at Selbstrup Hede brantte. Han nævnes og
saa i Matriklen af 1688. Den tredie var Nels Olsen, som
ogsaa nævnes i Forbindelse med Hedebranden. Kle-
men Nielsen var rimelig Son af en af disse Nels'er.
Han var Fæster i 1678 og nævnes i Markbogen 1683 og Ma-
triiklen 1688.

En Son af en af disse var formodentlig Jacob Niel-
sen, som nævnes i Skattekisten af 1697. Han fødtes 1664
og ble i juni 1696 gift med Maren Sørens datter, en Dat-
sor af Soren Christensen i Brænde. Jakob døde i Asklev i
Maj 1707 og derefter giftede hans Enke Maren Sørens-
datter ^{og} enden Gang i November samme År. med Peder
Hansen, der, saa vidt vides, varaf Son af Hans Liver-
sen i Selbstrup og født den i 1677. Han døde i Asklev i No-
vember 1749. - Det ældste af Jacob Nels' Børn var Maren
Jacobsdatter fødtes i Asklev i May 1698. Hun blev 20 Æld.
1720 gift med Nels Madsen i Nyers hoved, hvor hun
blev bosat. Det næste Barn var Nels Jacobsen der fød-
tes i Asklev i May 1701. og døde i Asklev i August 1742
to af Jakob Nielsens Børn døde som spæde.

Christen Nelsen i Asklev er muligvis den samme
som ble kaldt Christen Rørre eller Christen Skrader.
Han blev i November 1690 gift med Magrethe Antonie-
datter. De var begge bryllupskørende i Asklev og fik
i Oktober 1691 en Son Antonius Christensen. En Dreng, født
i Oktober 1693. fik et navnet Christen, men formodes al-
hvæs været dennes Son. Christen Skrader døde i Asklev
i November 1737 og blev 90 år gammel.

Det kan med god Grund formodes, at Anders Christensen i Asklev var Son af Christen Degen i Ry, thi denne Hustru var to af hans Børn til Daab. Ligeledes kan det formodes, at hans Hustru var Datter af Svend Jensen i Bystkov (Boskov), thi denne Hustru bar deres første Barn, Pigebrænet Berthe til Daab og siden deres tredie Barn. Deres første Barn Berthe Anders datter blev døbt 27. Juli 1710 og gift 18. Juni 1733 med Anders Jenson i Asklev, men den unge Mand døde og Berthe blev derefter gift 19. Oktober 1738 med Niels Christen i Boskov, hvortil hun døde 31. Januar 1751 og hendes Mand døde 26. Maj 1747. De havde 4 Børn. Anders Christensen havde desuden 4 Børn, nemlig Johanne, født 1712. Anne, født 1714 og død samme år. Anne født 1716 og Anne født 1721.

Peder Christensen - Haldt P. Kransen - i Asklev
er født 1685 og var sandsynligvis Son af Christen Nielsen i
Asklev. Han levde hele sin Tid i Asklev, hvor han døde
11. November 1769 og blev altsaa 84 Aar gammel. Han blev
brolaget 8. Marts 1711 med Maren Christians datter af Værk-
leund og deres Bøyllepk. stod 22. November samme År.
Hun blev 52 Aar gammel og døde i Asklev 30. December 1753.
Derefter blev P. Kransen brolaget 30. April 1756 med sinke Ros-
mus datter af Tolstrup og de holdt Bøyllepk. 2. Juli samme
År. Hun var Datter af Rosmus Jenson i Tolstrup og født i
April 1700. — P. Kransens Børn var følgende:

1. Maren Pedersdatter, født 10. April 1712. Hun blev 9. Maj 1735
brolaget med Niels Nielsen af Sander Kirke og de blev
viede 12. September samme År.

2. Anne Pedersdatter, født 10. Februar 1715. Hun blev brola-
get 27. August 1741 og vist 15. November samme År til
Erich Pedersen af Skær (Erik Gjedt Pedersen). De boe-
de i Hjortsballe. Anne Pedersdatter døde 26. December 1767.
hvorefter Erich blev brolaget 24. April 1768 og vist 18. Nov-

- 1768 til Hesten Peders datter af Tørringsby der var Datter af Søren Andersen i Tørringsby og født 21735. Hun døde 30.August 1772. og Enrico Pedersen blev derefter trolovet med Enken Magrele Gravesdatter i Saltor 18.Oktobr 1772 og viet til hende 2 December samme staar Anne Peders datter og Enrico havde 7.Børn.
3. Johanne Peders datter, døbt 26.November 1719. Hun blev 10.Maj 1742 trolovet og 2.December 1742 viet til Laurids Christensen af Skoblev. De boede under Laurids Christensen i Skoblev.
4. Karen Peders datter, døbt 23.Februar og døde 28.August 1729.
5. Ane Peders datter, døbt 2.Februar 1729 og blev 29.Degember 1752 trolovet, derefter viet 30.Junii 1753 til Peder Stranderson af Paarup. De boede i Paarup og havde otte Børn. — Peder Strandessen døde 5.II 1770 og Enken blev trolovet 11.Februar 1771 og viet i November samme staar til Jens Nielsen Ladegaard. Hun døde i Paarup 8.Januar 1797, og han som næste den Indsiddesens Nielsen, der døde i Paarup 12.Februar 1816.
6. Karen Peders datter, døbt 27.Marts 1731. Hun blev 16.Juli 1756 trolovet og 22.Oktobr samme staar viet til Rasmus Jørsen af Thern. De boede i Thern og havde 3.Børn. Han døde 3.May 1767 og hun døde 3.Junii 1768.
7. Niels Pedersen, døbt 19.Juli 1733. Han var gift to Gange, første Gang med Anna Marie Rasmuss datter der var i Oktobr 1737 og døde 11.August 1765. Der ud over har Kirkebogen for Thern intet om hans Hustruer. De man varer komme uden Sagts fra. Med sin første Hustru havde han 3.Børn og med anden Hustru 6.Børn. Han var bosat i Skoblev.
8. Rasmus Pedersen døbtes 24.Marts 1736. Kirkebogen melder at han op holdt sig i Brænde, da han 10.Oktobr 1759 blev trolovet og 30.November samme staar blev gift

med Anne Jøndatter af Brandede. De havde 5.
Børn, da han døde i Brandede 19 Februar 1769. Samme
år var den 21 juni blev Rasmus Pedersen brola-
vet og 11. Julig gift med Johanne Larsdatter, der var
søbt 1. Januar 1734 som Datter af Laurids Christen-
sen i Thenn. De fik 3 Børn. Folketællingslisten af
1787 nævnes Rasmus Pedersson som Bonde og Gaard-
beboeri Brandede. I 1801 nævnes han som Bondesønne,
Aftagelsmand og Gulmand. Han døde i Brandede
1. Juli 1804.

9. Dødfødt Barn i November 1738.

10. Christen Pedersson døbte 18. Oktober 1739. Han blev brolbet
17. April 1768 og viet 6. Juli 1768 med Enken Mette
Sedevdatter i Thenn, som efter Opgivelse i Folke-
tællingslisten af 1787 fødtes i Karet 1751. Samme
Hilfe melder, at han var Bonde og Gaardbeboer
i Thenn. De havde 5 Børn. Han døde i Thenn
27. September 1795 og Koven ^{denne} 26. Juni 1812.

Den Delaf Thenn som Frederik d. 7. Munds hank kom i Be-
siddelse af i 1661. blev for Florskædeleor tilbagekiøbt af Staten,
og omkring 1720 var det skanderborgske Rytterdistrikts
domæn og de fleste af Thenn Sogns Fastebønder blev
Kronens Rytterbønder. Denne Ordning varede til
1767, da Ryttergodset solgtes fra i auktionen i Skan-
derborg og dette Fastelse kom derved igen under Hæ-
renmandsvalde.

Udenfor denne ny Ordning, blev den vestligste Delaf
Thenn Sogn i Asklev, Selstrup, Brandede Bøskov og maa-
ske Fogstrup tilbage under den Bopriske hervalde, som
indlededes da Chr. Fischer blev Godstyrre i 1661. Fra Asklev
Vestkommende fortsattes hervalde indtil endtiden af
Fischerstughtens Efterkommere: Ulbomme & Christian

Fischer til Ølkinggaard ved Skøde af 6 juni 1748 solgte og overdrog Aaklev til Johan Ellerup til Sydgård d. Denne blev sammen med Godstørre over Lebsstrup, Brænde og Boshov tilbage, med Aaklev i alt med Harkorn 25 Et. 5 Skp. 2 Fdy 2 Album, indtil han 14 juni 1764 solgte og skødte det hele til Enrevold Bang paa Mikkelsdal

Selvogstider.

Denne sidskegenlige Herremands Ejerskab blev inddelt og oprettholdt ved Laan og Tantsattelse og før Aaklevs Ueckommende sluttet ved ad Hr. Enrevold Bang solget i alt med hele dehs Harkorn 5 Et. 7 Skp. 3 Fdy 2 Album til Niels Pedersen. Skødet overgraaes dateret 26 September 1766.

Denne Niels Pedersen maas antages at være den samme som sevære underskrivne sitetavn: Niels Peter, senatsklev med Bosted i Rye. Han fik ordnet et Skøde, som findes i Viborg Lundsings Skøde og Pantebog 1776-1777 folio 476, hvori han erklærer, at have solgt til Frederik Lauridsen i Aschlöv Haloparten af Aaklevsgaard --- med Harkorn 2 Et. 7 Skp. 3 Sk. 2½ Album --- for 200 Rd. Underskrivet:

Datum Rye, den 22 jule 1777.

Niels Pedersen Aaklev (E)

Tidligere fik en Mand ved Navn Niels Jønson Skøde paa den anden Halodel af Aaklev og skødede den 2½ 1767 til Soren Jønson, som 25 November 1775 skødede den til Laurids Christensen i Aaklev.

Fæstebonden Laurids Christensen i Lebsstrup oplevde en høj Alder. Han var født i 1637 og døde 4 Januar 1722, altsaa 84 år gammel. Hans Son Christen Lauridsen blev Fader efter Faderen. Han fødtes 1675 og døde i Lebsstrup 14 Maarts

1761 og blev altsaa 2. far ældste end Fedoren. I Jani Maaned 1706 blev han gift med Johan Henriette, der fødtes i Selsstrup som Datter af Hans Henriksen og om hendes Afslamning skal her medgives følgende:

Hans von Brunsvigh var Kong Christian den Tjydes Byrågård, og som saaden nævnes han i Rakke Læringskabes fra 1683 til 1634. I denne Tid modtog han sin armlige Løn af Lenskassen i Tingje, en "Hoffeklæring" og Naturalis. Desuden havde han en af Gaardene i Selsstrup med Frifagelse for at svare Landgilde deraf. Efter hans Død gjorde hans Enke Hora paa at beholde Gaarden fra for Landgilde, vel sagens som en Slags Person, men, det vilde Kongen ikke tillade, og hun og hendes Son Henrik Hansen maatte niges med at beholde Fastegaarden modat svare Landgilde, Egtog og Bryde (Korven) som andre Fastebønder. Henrik Hansen levde til omkring 1665 og hans Son Hans Henriksen fik Gaarden i Faste efter Fedoren, og døde 2 November 1704. To stær døre efter blev hans Datter ~~da~~^{hun} giftmed hendes Bysbørn Christen Lauridsen. Hun døde 17 Juli 1745. De havde følgende Børn:

- 1) Karen Christiansdatter, født i Skærs 1707 Hun blev ^{2%}/1732 bokovet og gift ^{2%}/1733 med Enhvermanden, Gaardfæster Jens Christensen i Tommerby. Døbte 13 Børn og desuden havde han 3 Børn med sin første Hustor.
- 2) Hans Christensen, døbt 9 August 1711. Har trolovedes 20 May 1735 og holdt Bryllup 25 Septbr., samme år med sinne Støders Datters Datter af Løgager. De blev bosiddende i Selsstrup og havde 12 Børn, hvoraf 6 døde som små.
- 3) Laurids Christensen, døbt 19 April 1716 og døde 19 Juli 1716.
- 4) Laurids Christenson, døbt 29 November 1718. Som omsolt her foran (Side 50) kom han til Åshøj og blev gift med P. Krenser's Datter Johanne Federsdatter i Aars 1742.

Et Skøde af 25 November 1775 melder at Loren Jensen og Niels Pedersen udledede dette Skøde paa en Gaard i Åsh-

med Hartkorn 2. Ed. 7 Skp. 3. Fak. 2½. Album til Laurids Christensen.
Det er Kolodien af dese oprindelige Kølgaard, hvorfølket
bestod, som han nu blev leveret af, og som han 2. April 1785.
skækkede til sin Son Rasmussen Laurersen.

Laurids Christensen døde i Asklev 25. April 1790 og hans Fo-
mede døde 26. Juli 1792. — De havde følgende Børn:

- 1) Karen Lauridsdatter, døbt 28. April 1743. Hun blev brolivet 10. Januar 1768 og gift med Jørgen Jacobsen i Brande, der var Enkemand og havde første Gang været gift i 1764 med Karen Eriksdatter fra Hjortsballe, som døde i Brande 2. 12. 1767. Han døde i Brande 1791 og Karen Lauridsdatter døde 7. Maj 1809, også i Brande. T. Ja-
sob Jacobsen andet Blytteskab var der 5 Børn.
- 2) Christen Lauridsen, døbt 20. Juni 1745. Intet videre fundet.
- 3) Johanne Lauridsdatter, døbt 17. 9. 1746, døde 2. November 1747.
- 4) Peder Lauridsen, døbt 18. April 1750 og døde som Gaardmand i Asklev 28. August 1808. Han fik fra Niels Pedersen Slo-
de på den ene Kølgaard af Asklev mod Hartkorn 2. Ed.
7 Skp. 3. Fak. 2. Kælbum den 22. Juli 1777, og han skækkede
siden sin Kølgaard den 28. April 1808 til sin Son
Niels Pedersen. Peder Lauridsen blev gift ca 1777 med Niels
Nielsdatter, der var døbt 15. 2. 1783 som Datter af Niels
Pedersen i Asklev. De havde 11 Børn. Han døde 27. 1. 1808
- 5) Johanne Lauridsdatter, døbt 8. Juli 1753. Hun blev først
gang gift med Enkemannen Peder Jensen i
Loddal, død døde ca. 1785. Densfles blev hun i 1786 gift
med Gustavus Nielsen af Loddal. Han var dødt i 1788
og døde i Loddal 26. Januar 1799. Densfles blev hun
gift 3. del Gang 23. August samme år med en Ung Karl

* Yderen fra 1778 til 1783 har Ikon Kirkebog ikke Indførsel af
døde, og i siden fra 1775 til 1788 ikke Indførsel af vicede. Dette
er et Aarsag til mangelfulde Oplysninger fra denne Tid —

** Han var Skovsøgen i Lystra Gustavus P. Hagströms Dattersen.

Erik Rasmussen fra Ryg. Han var født i 1756 og døde på Aflegts i Lærdal, han 13. juni 1816 og hun 21. Maj 1824.

Johanne Laurids datter og Gustavus Nilsen havde 2 Børn Sonnen Peder Gustavsen og Ellen Gustavsen. Fra den første stammer Gyholt og Ankelund Sleytor. Ellen blev gift med Pash Overmark (Gylden og Enhjemmanden Rasmus Johansen i Øvrengtved) og de havde Sonnen David der blev bosat i Funderholme og fader til dygtige Sønner.

- 9) Christen Lauridsen, født 3/10. 1756 og døde 14. November 1786
- 2) Anne Laurids datter, født 27. November 1757 og døde 2/8. 1778
- 3) Rasmus Lauridsen, født 19. Oktober 1760. Han fik Føde-gården Gyomme i Asklev, da han somm foran nævnt fik Skole paa den i 1785. Han blev gift 15. Gang ca 1786, ogmed sin første Hustru der døde 25. April 1790 havde han en Datter, Anne Rasmus datter, født 23. September 1787. Enden Gang blev han gift i 1790 med Mette Christens datter som efter Kirkebogens Helding var født i 1762, og dette Aar den 25. April døbtes Mette Christens datter som Datter af Christen Jensen i Virklevud — man — da Rasmus Lauridsens Vælse til Mette Christens datter ikke er indført i Threm Lodrekrog, man den antages at have fundet Skede et andet Steds. — De havde 6 Børn i Tiden 1791 til 1814, og de døde som Aflegts-folke i Asklev, han 10. oktober 1839 og hun 76 Aar gammel 20. Februar 1838.
- 3) Anna Laurids datter født 10. Mars 1765. Hun døde 21. August 1778

Skolevesenet i Asklev.

Skoler og Undervisning for Børn begyndte født at komme frem for Børn i Threm Sogn for noget over 200 Aar

siden. Hvad Degnene forhør havde med Børneskolen at gøre
havde hun saue lidt med Undervisning at give, men Indfrielsen
af en fast Ordering af Konfirmation i 1736. lade til, at Opst-
telse af Skoler, hvor Børn hunde opplaces til at lære at læse blev
nødwendig. og Loven af 1739 forde til en Slags Ordering af Sha-
ler i Them Sogn, som foreløbig gik ud paa, at der blev inderstet
Skole i Them, hvor Degnene skulde undervise Børnene i den
Del af Lognet, der løb omkring og Uest for Them By, men Bør-
nenes fra Salten og Vinklund skulde også de opristede Rytterske-
ler i henholdsvis Søndervesing og Linnaa! At Børn fra Them Sogn
skulde også Skole de sidst nævnte Sleder hunde jo nok befales,
men blev naturligvis ikke til noget, og med Degnes kolen i Them
blev det heller ikke til noget videre.

I Them var Rasmus Lime Pastor. Han var Søn af Gods-
ejeren Peder Lime til Farregaard og blev af sin Slægt praktise-
ret ind i Præsteembedet i Them, hvor han Son Thønis Lime fad-
tes i 1719. Frøgen blev sat til Slædning og blev i 1744 Stu-
dent fra Sommersted, men ^{blev} allerede ~~for~~ 1738 kaldet til
Degn. Det var Slægtingen om Godsejeren Christian Fæhler, der besøt-
gade dette og kaldelsen blev samme år konfirmeret af Bi-
stols Peder Hjelum i Aarhus. I 1743 blev Thønis Lime bant
theol med, men som Faderen før ham. —

Underlagt nede, at Præstesinnen af Gods ejerslogt nedlod sig
til at sige Degnekald, men tæssagen har vel været, at Degnens
det hunde give ham Indtagter, hvormed Omkostningerne ved
hans Slædning hunde bestrides. Da han var færdig med sine
Studierne, kom han hjem til Them og skulde selv overlæge Degneem-
bedet. En Substitut havde hædtil udjort Degnebestillingens For-
relæsninger og havde desuden for øjen Regning bygges Hus til Her-
stæws og Foder. Det var vistnok en af den af den af døde Degns
Sønne, der var Lappeskornager og boede i Dagnesboligen, hvor
han mades Boligtilsyn opbrættele med en vis Selvstandig bed.

Men det gik med Substidukens Virkesomhed i Embedtske, som
børde. Biskop Høyum kan næppe have været uvistende om,
hvordan Familien Liane i Thom indrettede sig, og 26 April
1742 fik han sig taget sammen og kom paa Visitats og saa, at det
sted låt tilmed Ungdommens Landm. I blandt hans Indberet-
ning til Kong Christian d. 5te om Menigheds tilstande, læser
vi følgende fra Thom Loge.*

Logepresten Rasmus Liane predikede samme Dag
over Jacob 11. v. 7. Det bedste Han hørte muligt var, Thi
hand er en alderdomshand, og har ikke de bedste enten
naturors eller Naadens Gaver, at Kalde Mennesket ud
fra Mørket til Guds forunderlige Lys. Thans Menighed
saa det derfor meget mørkt og gammelrigt ud, og
med Ungdommen var aldeles intet for mig at ud-
rette, thi de svarede enten intet, ellers gandske dorat-
lige og urimelige ting. Og da jeg med venmodighed
maatte spørge efter Harsagon til en saa overmaade
grøv vankundighed, blev det den samme som i Rye
og paa deels andre Skoler, at de, som under Dervis Maj-
estats Ryttedesbrigts sorterrende, — ja fik aldeles in-
gen Nutte for deris Born af de Kongelige Skoles, som de
contribuerede (betalte) til, fordi de var uden Lognet, og
dem all forlangt fraliggende. — Siden den Sid ere i
Lognet trænde Scholer oprettede, af hvilken Degnen
enten ved sig selv eller ved en god Substiduket skal
forsyne den ene, og nyde. Loin derfor af de derhul al-
lernadigst deslinivide Lyse-Penge. — Gud lade end
og sit Lys opsinde paa dette mørke Sled.

* De Ryttede Skoler, som Biskoppen kontydede til, var Skolerne
arellige Visitats Relationer fra Barthels Skift 1739-1752 i Rigs
arkivet.

i Søndervissing og Linnaa. Til disse Skoler skulle Biskoppen i Salten og Vørklund betale Bidrag, og for saa vidt var den sag altsaa i Orden, men Birnene kom naturligvis ikke i Skole, hvørken Søndervissing ellers Linnaa, der til var Afsands, nu alt for lange, der måtte træffes endanden Ordning. — Efter de Befalinger, der udgik i 1739, skulle der overalt paa Lan- det oprettes Skoler, hvor Birnene skulle lære, Lutherian Katekis- mets sedenad, at læse inden i Bøger, og næst Forældrene begærde det, at skrive og regne". — Det blev påtaget Degnene at holde Skole for Birnene, og det, at der skulle ydes Lær derfor, kom Be- givningen forbi ved, som Bisshop Hylgum skriver, allernæstigt at lade Lærere fåm 5 Regsdaler værdig af de saakaldte "Kirke- lysepenge". Det blev da som Bisshop Hylgum nævnt, indrettet Skoler i Fem Sogn. Godsæren Fischer paa Silkeborg havde byg- get et Hus til Skolehold i Vørklund og lidt senere hen i Siden lod Godsæren paa Sejlgaard i Femder Sogn et Hus bygge til Skole i stokler, noget, som han lod sig betale godt for. Han var godsæren over Asklev m.m.

Bisshoppen skrives om Prester Rasmus Liimne i Thors, at han ikke havde de bedste Evner og Gave. Næste Lar, da Presteren var 61 Aar, fik han en Hjälpepræst, som skulle være hans Efterfølger. Det var Paul Spild fra Skorup, der Bro- derson af Rasmus Liimnes Hustru, og som blev gift med sammes Datter. Den gamle og den unge Præst og Degnen i Thor var altsaa nu en Familie. Synt af Degneboligen i Thor var endelig 15 Juli 1746 ^{en} kommen i forholdsvis god Stand, idet den bestod af 13 Tag Bindingsværkhus, der rummede en tre Fags Skoleshu, Forstue, Ovn og Kakkun og en Stue og desuden 7 Tag til Lade og Stald. Rasmus Liimne døde i 1747. Forhol- den andredes. Degnen og den ny Præst arbejdede godt. Bisshop Hylgum kom igen 9 September 1748, og denne Gang lyder hans Beretning hell andetledes:

Sognepresten Hr Pouel Spildt prædikede samme Dag over Text Ps 178 og forklarede samtid appliserede (an=vendt) samme grundigt og vel. Ungdommen og for nemmeligen Brødre Børnene kunde gøre Rede for deres Børne Lærdom, hvilket har kostet denne unge Mand saa meget større Umagte at bringe til Væge, efforsom en utrolig stor Værkendighed herske i dette Sogn i hans Formands Tid, og førend Skolere ne blev satte i Stand, af hvilke f. Degrø Skolen indberegnet: / findes nu trende i Sognet som edelt del vedloftige Silation.

Kort efter Bisshop Hygums Visits i Them blev Thominus Liime kaldet som Præst til Søbygårdind 29 November 1748. og dertil ordineredes han 27 Februar 1749. Der har nok været en vis Fortbindelse mellem Visitation og Præstehældelse. Thominus Liime døde 5 April 1766 og ble altid kun 47 år gammel. Han var Degen i Them ca 11 år og derefter Præst i Søbygård i 7 år. Han var № 7 i Rækken af Degne i Them efter Reformationen og han blev den første Degen, der blev Læres tillige og nærmest forbundet egentlig Læregerning med Stillingen som Sognedegn.

I Året 1743, altid i startet efter Bisshop Hygums fio-
le Visitation i Them, oprettedes en Skole i Skoler med Foundsats af
23 November næste År. I Borelning af 6 Mars 1773 fra Skole-
holderen, Loren Jansen saa, at Skolen i Skoler - sigeres af Børnene
fra Sabstrup, Skoler, Brønde, Roskov, Vorst og Fogstrup, hvor det ielt
var 22 Børnere. De i kuddezyde 5 Dør Pug som Lov til Læren og leue
ham 50 Las, Skuetorv om Året. Desuden fik han 5 Rigsdaler af
Skolens Skolekasse. - Skolehæld var 7 Tag med øje Undertømmet
og Tyrretras byghen og Spar. Taget var Lyng. Der var Loft af Tyr-
retras Brædder over 4½ Tag. I Skolehuset vredes at Tyrretras Bord
og tre Banke, alt sat paa Pal overdrevne i Gulvet.

Hr. Johan Ellerup til Søbygaard i Funder Sogn, havde besøget Skolehusets Reparationer, da lange han var Ejer af Børdergaarden i Distriket, og det var maaske ogsaa ham, der havde bygget Skolen, men efter at han havde solgt Børdergaarden, var der ingen, der besørgede Husets Vedligeholdelse. — Til Skolen laaen lidet "Kaalhauge", hvis Indtegning Skoleholderen besørgede, dog skulde Beboerne levere og hyænke Jordsel til dette Brug. — Søgen Vedligeholdelse af Skolen efter Johan Ellerups Tid synes ikke at have fundet Sted.

Den første Lærer i Asklev var sandsynligvis Søren Jønson, og han var, saa godt skinner kan, den Søren Jønson, som hvem Kirkelogen melder, at han dødes 2. Februar 1784 som Son af Jens Hennmandsen i Vørklund. Folketællingslisten af 1787 har, at han havde en Husbue Anne Jønsdatter, som da var 52. år gammel, men Kirkebogen har ikke opført Børn af dem. Søren Jønson døde i Asklev 1788 og blev alltsaa 65. år gammel.

Søren Jønsens Efterfølger som Skoleholder i Asklev blev Niels Rasmussen. Kirkebogen melder om ham, at han blev født 5. 9. 1762 som Son af Rasmussen Kelsen i Engelved med Hustru Anne Kirstine Pedersdatter. — Han var 1788 viedes Niels Rasmussen til Johanne Marie Svendsdatter, der var Datter af Søren Nielsen Vestergaard og Hustru Anne Rasmussen datter i Falster. Niels Rasmussen og Hustru havde 12. Børn, hvoraf 6 døde som spedte. Han døde 2. 1. 1827 og Hustruen døde 7. 1. 1830. Da Bisshop Jønson kom paa Visitats i 1792 skrev han i Visitalogien: »Niels Rasmussen er ung, synes at have godt Anlæg, og han ved Fleds og Øvelse blive til noget.«

De Velkast, hvorunder Skoleholderne Bagge i Vørklund og Niels Rasmussen i Asklev virkede var omtræns ens. De to Mand var smaa hørende med Hensyn til ^{deres} Energi som Viljet var gode. Fastst. M. Rasmussen i Them har i sine

oerlige afgivne „Conduite Beretninger“ til Provstiet be-
legnet dem som „ordentlige, sedelige, flittige og ofter deres
betydelige Alder og i forrige Tider erhvervede Kunsthøier ganske
duelige“, men han skrev ogsaa, at de var ikke skikkede til
at gavne Skolen etter Sidens Land, hvormed han vel mente,
at de ikke mogede at fyldeslgøre de Krav, som Skoleloven af
1814 stillede til Lærerne. — Det var nogen Kalekismus, Lærebog og
list Bibelhistorie i Skolerne, men han lidt eller intet af
Lesning, Skrivning og Regning — naat der i det hele taget
blev holdt Skole. — Der findes en Bevelpling fra Niels Rasmus
sen af 20 June 1815, hvor han har oppført Distriktslets Bøn i Al-
det 7 til 15 dørs ved Nørn, men som var paa Spørgsmaalom,
hvormaae af disse, der soget Skolen, har han maattet skrive
„Ingen“.

Angaaende N. Rasmussens Begreber medgives her, atda
han i en Bevelning skulde svare paa Spørgsmaalene: „Er
Skolen funderet og har den Fundats?“ — N. Rasmussen har
lost Spørgsmaalene som: Er Skolen funderet og har den Colats?“
— Dette med „Colats“ har han ikke kunnet klare, men Ordet
funderet, kom han om ved paa den Maade, at han skrev: —
„Skolen er funderet, men den er brøtfældig!“

De 5 Jøndes Rug, som Beboere i Aaklev Skoledistrikket
skulde yde deres Skoleholder, fik denne ikke altid leveret. I
1774 maatte Søren Jensen klage over, at han intet Horn fik
fra Selstrup, og senere i Niels Rasmussens Tid klagedes
overs, at flere Beboere i Distrikset ikke leverede Rugen til Scho-
leholderen.

Det underlige Forhold, dat i sin Tid bestod mellem Salten
og Skolens Fædrevisning, friste til en Del Kvaaklerier, der
friste til Kong Frederik 6. Gettes Jordgrob i Sager som i 1777.
ordenes paarden Maade, at Bygnandene i Salten byggedes en
Skole i deres By og at Kongen, allernaadigst skankeede 100
Rigsdaler der til. Sager kom saa vidt i Orden, men del var

ikke blevet ordnet, hvorledes Skolens Driftsudgifter skulle vedres des. Der var to Farvier i Salten: Døkene, den meget fremtrædende og velstaaende Jens Lunde og Peder Nielsen ønskede ikke nogen Skole og vilde intet yde des til. De anden Mand i Salten ønskede, Skoles Tilsigelse, men de vilde ikke betale til den, naar de fornante Mand - skulde slippe fri deres fot. Der fordes bitter Strid derom. Larvens Lin blev ikke ordnet. En Mand ved Navn Soren Lorenzen fik som Larves ikke nogen bestemt Lin og nedsagades til at bære Skole og Klæder til sig og sine som Stolemager og Vinhus- skriver.

opholdt

Ved Siden omkring Aret 1814 Skolerne i Them Sogn
at virke. Forsten Tonnesunds Beretning om Skoleve-
senets Tilstand i Them Sogn fra 22 November 1815 meldes, at der
ikke staaab til Fremgang for Skolen i den indenvarende Vinter.
Hans skrives: Grundvold for Fremgang mangler (næmlig) be-
døe Larre og disse bedre lommende. Behovmærc Skoledistrikter
og gode Skolebygninger. Han tilføjer, at det kan ikke ventes,
der kan faa gode Bygninger og heller ikke noget af det andet
nævnte. Herefter følger Skildring af Forholdene i Sognets Skoler
saaledes.

- 1) Salten Skole: — Her er intet Distrikt, og allsaa har Skole-
kommissionen intet at beskille. Skolen har ingens autoris-
asjon Larre, han en Stolemager, som passer ort arbejde
under Undervisningen for at op holde sin Farvile. — Allsaa
befatter jeg mig ikke med den Skole.
- 2) Them Skole er ikke til (Der var intet Lokale, hvort der kunne
holdes Skole) og der er intet Skoledistrikt (Intet af gramit
Distrikt), ligesom den gamle Dagør, (Vindeskilæ) — hermed
80 her er aldeles ubekrem, allsaa er her intet for nogen at
udrette.
- 3) Asklev Skole har jeg besøgt denne Dag, men fanet dor saa

afskyelig forfalden, at Børnene har ikke uden Hærcets
Tid op holdes i der. — Jeg kommer der ikke, saalange den
er saaledes beskaffen.

4. Vinklund Skole er den eneste, hvor der kan ventes noget
lidet; men Læreren er yderst misfornøjel med hans fys-
slagte Haab for hans Sommer Undervisning, hvorfor jeg
paa Højs Amts præstens Oppfordring har henvist ham pa-
rende Lin.

Borlingen slutter med Meddelse om, at der ingen Eksamens-
var holdt i nogen af Skolerne. Grunden dertil kan ses i Pre-
stens Beregning af 3. April 1815 fra Asklev, hvori der staar:

4. Ingen Børn mødte til Eksamens i Asklev Skole. Be-
boerne fremkom med Forestillinger imod Skolegan-
gen, som aldeles ikke kunde bestaa med deres Tavv.

Efter Degnen Windeckildes Død i 1816 meddelle Præsten Asses-
sent til Borsten, at der ikke i Thom By eksisterer Degnebolig el-
ler Skolesæde, og at der ikke findes passende Byggeplads
derfor. Indgaende den yderst misfornøjede Lærer Chr. Bagge
i Vinklund oplydes, at han ingen Lov havde foact for den
sist forløbne Sommer. — Der havde saagodd sommeren Sko-
legang været. I Asklev hos Niels Rasmussen var des ingen
Lov besatt ham for et helt år. Om Skolebygningen i Asklev
besluttedes 30. August 1815, alden havde „saamange Hangler, saa
der blevet hem lidt brugeligt af den hele Skolebygning tilbage
og den skal ventelig rives ganske ned med det første“. Præsten
forslog som enrent foreløbig Ordning, at Skolen blev bragt
i en saadan Stand, at den kunne blive taaleg beboelig for
Lærer og Børn i den kommende Vinter, og for at opnaa dette,
skulde der troues med Muelkt og Islandnathelse paa Bøernes

Bekostning. Hvorledes Tilstanden fremdeles var, da Træsten kommed 22. November for at se Resolutiet, ses af hans oven- anførte Beretninger.

I Tiden fra 1787 til 1801 steg Befolkningsstallet fra 683 til 1001. i Them Sogns Tarnagon her til var Jordfællesskabet Øphevelse og O- vorgang fra Faste til Selvægdom, men saa kom Krigen med Statsbankerot og stor Fattigdom i Folge. Det gik da, som det ofte er gaet før og senere, at de velstaaende dækkede sig under de fattiges manglende Evne og satte sig imod at yde — selv nok saa til Skoler og Skolebygning i Them Sogn. — Folgen blev, at Skolerne i Salten og Skålev blev nedlagte.

Det voldsomme økonometiske Toyk bidrog til at sløse Befol- ningens Sans for hvad der laa uden for det vent materielle, og det nye, som krevedes efter Skoleloven af 1814. hæmmedes i sin Udfoldelse. Skolerne gik i Staa. I 1815 var — praktisk sagt — Skolegangen i Sognet ophört.

Forordningen af 1739 krevede, at der skulle inderstilles Sko- ler over hele Landet, men det som blev gjort i Henhold dertil var saare mangelfuldt. Det manglade Lærere, Skolelokaler og først og sidst; Forsaelske, Evner og Ville til at satte Sko- ler i Gang. Fra gammel Tid var Befolkeningen nogenlunde fortrolig med, at Degnen skulle læse for Børnene, indtil no- get hængle ved, men det nye Krav, at Børnene skulle gaa i Skole og lære at læse for Degnen eller Skoleholderen, betragte- des som uvineligt og unyttigt. Dette syn førte til, at Folk sat- le sig imod Skolegang og imod at svare Udgifter til Læ- ren og Skoler. Det maatte være nok med at svare Udgif- ter, Løn til Træst og Degen! — Af Indberetninger fra Sogness Skoler fremgaar, at næsten ingen Børn såげ Skole om Sommer- ven. Landbrugssynderiet blev skudt ind mellem Hjem og Skole og det havdedes, at for de fleste hundrede Skole- gang om Vinteren af Vejlangder og Undervejr.

Når Børnene skulle konfirmeres, viste det sig ofte, at de ikke kunde læse, og Bisshoppen i rettsaatte Præstee, fordi han havde konfirmeret saadanme Børn. Den Indberetning viser samme Præst, at han til dels delte sine Sognefolks syn. Han skrev nemlig, at naar Faltegfolks Børn skulle gaa i Skole, kunde de ikke fåa Genest lejlighed. Børnene måtte da blive hjemme hos Forældrene, men mange kunde ikke skaffe Føde til deres Børn, og disse blev derfor sendte ud at tigge, og derved erhvervede de sig moralsk Skade og Daarlig dom.

Et ordent Skolevæsen kunde den Gang ikke komme frem, før det blev frembrugt overfra, men Maskinen, som skulle sætte Verket i Gang fra den Start, var langt bevegelig og langsomt gaaende. Det tog 10 a 12 Aar, inden der kom Ordning af Skolevæsenet i Sognet.

Paa den Tid, da den gamle Degen Wende kilde døde i 1816, næaret Pastor Thomessens Sognebørernes Uværkendeligt ordentligt Skolevæsen, som Hindring for at få virkelig Skoleundervisning i Gang. I Them var Skolegang ^{obligatorisk} de tre andre Skoler i Sognet læste Børnene omstrent ingenleng, og Sognebørneerne kendte for de allerflestes Vedkommende ikke til, at det kunde være anderes ledes. Men da Lars Gregers Larsen i 1716 kom til Them og - ung og kraftig - begyndte Skole - unds meget pioneriske Førtold, viste det sig hurtigt, at Børnene i Them kunde lære noget, og derved dannedes Kile, som ikke afflivede, men somdog høst og høst i Sognet sprangte den gamle Opfattelse af Skole.

Endelig i 1830 blev Them Sogn Skolevæsen bragt i orden, daag fik Them ikke sin Skole bygget før 1831. Them fik en Hovedskole med Biskoler i Fogdstrup og Glarbo. Virklund fik - i alt fald paa Papir - en Hovedskole med Biskoler i Gjessø og Brænde. I Biskolerne blev der Skole om Vinteren af Vinterlære.

18 juni 1727 stilleedes Skolehuset i Sallten til offentlig
stuktion og solges for 61 Rdl. Sallten kom under Fjern Skole-
distrikts. 29 Januar 1826 døde den svage Skoleholder Niels
Rasmussen i Asklev. Der blev ogsaa holdt stuktion over Ask-
lev Skolehus med 8 der til hørende Acre, men Sognets Sko-
lekaesse maatte ogsaa for Efterliden udrede 4 Rigsdalets Solv
aarlig, som Asklev Skoledistrikts efter Overenskomst med
Egrene af Asklev Gaardes Harkorn i sin Trd var blevne
givet til Pligt at svare aarlig til disse Egere. Det synes heraf,
at Godsejeren paa Selgaard i sin Tid gjorde sig ret glibbsk
beladt for at bygge Skole i Asklev.

Brande Biskoles Distrikts kontil at bestaa af Asklev,
Selstrup, Bøckoo, Brande og Gottsballe. Skolen blev
holdt i en Stue i Brandegaard. I 1857 byggedes Skole
i Legager, "Lyssø Skole". Her til henførtes Asklev indtil
1895 da Selstrup Skole byggedes. Sko hører Asklev til Sel-
strup Skoledistrikts.

Egen Skolen har Asklev ikke haft siden 1826; sidens den
Tid har Asklevs Børn været henvisede til Skolegang, som her nævnt.

Efter dette Trdskeud om Skole i Asklev fortsattes med,
at Rasmus Lauridsens Søn Peder Rasmussen skole paa
Faderens Gaard 3 April 1824, og samme Dag oprettedes Allmøgts-
kontraeft, hvorafles Rasmus Lauridsen og Hestbu blev tilskre-
vet Aftegt af Gaudseer, som paa denne Tid var ansat til Hark-
orn 14.4034. — 29 May 1827 fik Peder Rasmussen Skole fra
Frederik Møller i Sallten paa en Parcel aflyses og Zeng. Harkhorn
0.0.3.2% samt Kongelunde deraf.

Kontrakt af 1 May 1840 viser, at Peder Rasmussen bor i
et Stykke Jord paa 70 Aar til Jørgen Christensen. Denne Mand
købte senere et Husemandssted ved Selstrup Høst. Han havde
Sønnen Peder Jørgen, senere kendt fra et Hord i Brande —

hvorom henvises til „Børkor og Brønde“. - 21 Oktober 1840 boede
bogede Peder Rasmussen nogen Jordsbyke med et Hues til Ejendis-
sen Rasmussen paa 60 Aar, og 17/11. 1842 udstedte han Leyeben-
trakt paa et Stk af sin Gaard paa 70 Aar til Jens Christian Næs-
sen. — I 1836 udstedde Peder Rasmussen Panleforstyrning til
Peder Pedersen, Gaardmand i Gjersø for 125 Rigsdaler og ligledes
til Rasmuss Andersen i Bordinglund for 125 Rigsdaler. Senere
gav han de samme Mand hoes en ny Panleforstyrning paa
50 Rigsdaler.

Peder Rasmussen var død 15 April 1795. Han blev gift 15
Juli 1826 med Karen Marie Andersdatter, som var født 4 Juli
1802 som Datter af Anders Pedersen og Kirstine Anne Marie
Rasmuss datter i Toreby. — P. og K.H.A havde Børnene; alle
føde i Asplev: Mette Marie Pedersdatter født 26/1828 — Rasmus
Pedersen født 26. 1830, dode 14/1855. — Andersine Pedersen født 1/2. 1833
Anders Pedersen født 26. 1835 — Sidsel Marie Pedersen født 1/2. 1840.
2. Børn døde som spade. — Peder Rasmussen døde af Gulsot
5 Januar 1844. — Hans Kone Karen M. Andersdatter ventede til
18/July 1844 og giftede sig med Ung harten Peder Jensen, han
var født 8 Februar 1808 som Søn af Jens Pedersen og Kirstine
Inger Marie Stensens datter i Fogdrup. Skifte efter Pa-
der Rasmussen blev sluttet 1/2. 1844 og deraf fældes ^{ses} Gjersboe
gaarden "indledt som Panlegaeld 300 Rigsdaler. Børnenes
Av 62 Rdl 82 3/4 Skilling blev - efferson de po var endnu
unmyndige - indestaænd i Gaarden.

Hu var Peder Jensen og Karen M. Andersdatter Mand og
Huse i Gaarden mens 1851 blev Skillingen foranvendt. Datter
en Mette Maria Pedersdatter var om 23 Aar gammel og
skulde giftes med Jens Pedersen som var født 12/6 1828
som Søn af Hjemmand Peder Jensen i Lærkeby (eller Hjel-
sø) og Kirstine Kirsten Jensen. De unge holdt Bryllup
27 November 1851. og Forkoldare ordnes fra den Maade,
at Jens Pedersen fik af Peder Jensen Skude paa Gaarden

17 November 1851. Dagsamle, altsaa Peder Jensen og Karen
M. Andersdatter skulde paa tilfæld og des angaaende blev
oprettet følgende.

Aftægtskontrakt.

I Stoleordning af, at Peder Jensen i Akslev ved Skøde af
Dags dato har overdraget underlegnede Jens Pedersen af Hjorts-
balle sin ejende Gaard i Akslev, har jeg tilpligtet mig og
Gaardens efterkommande Ejer som en Gaarden vedhør-
rende Retsbyrde at svare Peder Jensen og Hustru Karen Ma-
rie Andersdatter - Deres Livstid følgende Aftægt.

1. Jeg forpligter mig til at inddelle 3 Tag Hus, som er afdælt
til Beboelse, altsaa med fornøden Loft, Vinduer, Døre
og Storsten og Kakkedov i det helle saaledes, at det kan
afgive en behvernog god Bopal for Aftægtsfolkene. Dels
Indretning skal være fuldført inden 1te Nov 1852.
2. Det skal tilstaa Aftægtsfolkene del fri Uthyrning af
Slykse Jord til Hauge ved den ene Ende af deres Hau-
ge til Midten med fri Adgang til samme og fornødig indkøbet.
3. Til Underholdning for Aftægtsfolkene leveres af Gaardens Ejer
aarlig Aftægtsfolkene paa deres Bopal i sunde forsvarelige
Varer : 32 Sd. Brug. - 6 Sd. hele Bryggyrn. - 6 Sd. Malt. - 4 Sd.
Kvæfletter, 2 Listerund (16 kg) tor Flæk og 4 Lister friske Høn-
seg og en Skapø Salt med Halvdelen af hver Slags den
1. Maj og Halvdelen 1. November. Den første Halvdel leveres
1. November 1852 i det løbende Halvær.
4. Af Gaardens Ejers Hest staar hvor Dag en til Aftægtsfol-
kernes Brug efter riglig Omgang imellem Høerne og saa-
ledes, at Aftægtsfolkene hvor Dag malkes den paa hvilken

Omgangen falder, hvis den ellers giver Maltk og saaledes, at Omgangen sker inellen alle Gaardens Høss uden Hensyn til, om de giver Maltk eller ikke. - Ligeledes forbeholdes Afhægtsfolkene 4 Faar af de paa Gaarden varende. Dette 4 Faar eller de af Afhægtsnyderne eller Høne for egen Regning satte i samme Sted - altsaa 4 Faar skulle til enhver Tid passes, fodres og græsses af Gaardens Ejter tilledigmed deres Yngel. Samme Faar tilhører Ejeren efter Afhægtsfolkenes Død.

5. Til Hælbrandsel for Afhægtsfolkene leveres dem aarlig af Gaardens Ejter 12 Los Først til 25 Smæle Lasset, som Gaardens Ejter skal lade grave, ryse og stakke og i det hele forsvarlig behandle, samt derefter til de Tider, da Karsliden og Værslig er passende, torre, hjørnfort og indest i Huus i Kærveden af Afhægtsfolkernes Bolig med friit Adgang til Tørvene. At dette skal være udført inden hvert kars Oktober Maaned Udgang.
 6. I Tonge betales aarlig til Afhægtsfolkene 4 Rdl, der betales med Halvdelen hver 1. Maj og Halvdelen 1. November. Naar et af Afhægtsfolkene dør, borsfalder den halve Del af de i 3 dec Post nævnevende Præstationer.
 8. Gaardens Ejter er pligtig at behoste Afhægtsfolkenes Jordeford på anslandig og haderlig Maade efter Egnens Skik og Brug.
 9. Da jeg, Peder Jenson ved Salget af min Gaard tillige har overdraget Jens Pedersen min Lang efter vores Død og Raamius Pedersen en Ege Kiste - Andre Pedersen en Ege Kiste, Anne-sine Pedersen (Andreasine Pedersen) en Thekedel, en Mortels (Mortor), Sidsel Marie Pedersen en Ege Dragkiste. Det øvrige Livre, som findes efter vores Død, gaar til lige Deling innellem dem alle. - Blant de Jens Pedersen overdrage Del (Dele)
- *Raamius Pedersen døde 16. 4. 1855.

forbeholder sig mig til min Brug, hvad jeg min Livet
tid finder for godt.

10. Legesom Gaardens Ejer er pliglig at besørge Aflagtsfolke-
nes Korn malet og behandlet, som de ønsker det, liges-
tiderne berettigede til uhindret frit Adgang til unmt-
bælue (Udnyttelse) af Bagvognen og Bryggerhuset samt
Bryggen, saa ofte de ønsker det.
11. Gaardens Ejer er pliglig at lade Aflagtsfolkene yde al for-
neden Reje og Oprydning, nabo de paa Grund af Syg-
dom og Svaghed have saadanre behov: Deres Bryg-
ning, Bagning, og Vasken &c. &c. v.
12. Til Sikkethed for den her afdelte Aflagtspligtsels
meddeler jeg Jens Pedersen herved t. Prioritet og Tant efter
di Gaarden indestaaende 300 Rdl. Hertil kommer, at jeg
forpligter mig til at give Pedersens enaende Datters Bryglets
gilde eller og 10 Rdl., naat de inddeler sig om Pigeskab,
samt til hver af 4 Birn forpligter jeg mig til at belade
til Rasmus Pedersen 60 Rdl., Anders Pedersen 60 Rdl.
Anesine Pedersen (Andersens Datter) 35 Rdl. Sedel Marie
Pedersen 35 Rdl. — I Legemaalets tilfælde bestraffende dem
ne Kontakts Oppydelse underkastes Aflagtsyderen
og Fr. 25 Januar 1828.

Afklev den 19 October 1851.

Jens Pedersen. Pedet Jensen.

Til Villerleg bed.

P. Stockholm. Jens Jensen.

Da Pedet Jensen og Karen M. Anders datter kom paa Af-
legt i Afklev var han 43 og hun 49 har gamle. Derefter gik

26 år hvorefter Konen døde 14. Maer 1877 i Asklev, men Man = den levede fremdeles.

Til en Begyndelse levede Ungfolket Jens Pedersen og Mto. le Maria Peders datter også i Asklev, begge 23 år gamle.

Them Kirkebog meldes, at de havde følgende Børn:

Jens Peter Jensen Hedegaard, født 1. Akslev Nr. 1853.

Kirsten Jensen, født 2. 5. 1856 i Asklev.

Et dødfodt Barn, født 7. 2. 1863 i Tønghus.

Carl Peter Jensen, født 5. 1864 i Tønghus.

Rasmus Peter Jensen, født 1. 6. 1866 i Lyngkrogs.

Mari Jensen, f. 3. 4. 1869 i Lyngkrogs.

Et dødfodt Barn, født 1. 2. 1862 i Tønghus.

Familien erhvervede i 1905 Navnet Hedegaard ved Kongelig Bevilling. Jens Pedersen opnede en høj Alder og blev paa sine gamle Dage kaldt Jenspe Hedegaard.

I 1826 var en af Gaardene i Asklev skiltet til trukken og blev købt af Søren Christensen i Bøslev. Det med var denne Gaard kommen i Handel og blev samme staat solgt til Niels Jøpse, som i 1830 solgte og skædte Gaarden til Niels Andersen, der var født 1. 4. 1797. som Son af Anders Nielsen, der giftet med Dorthe Nystrøm (Hørsted) som hørte til en Storkendflok af Fogder og Forvaltere og hvoraf en Sister var gift med den kendte Gaardmænd Jens Søb i Sallø. Niels Andersen blev gift med Johanne Sørens datter, der var Datter af Søren Christensen i Bøslev og det henges rimeligvis sammen med sidstnævntes Handlen i Asklev. De havde 10 Born, hvoraf 6 døde som spedte Det ældste af Birnenne var Dorthe Kristine Nielsdatter, som fødtes 2. May 1834. og blev høymme i Gaarden i Asklev og gift med Anders Graversen. Han var født 26. Junii 1833, blev gift 2. 10. 1857 og levede sin Tid som Gaardmand i Asklev. De havde Birnenne; alle fødte i Asklev

Johanne Gravesen, født 1⁴/3. 1858.

Kirsten Gravesen, født 8/6. 1860, død 1²/4. 1861.

Gravers Gravesen, født 1⁴/7. 1862.

Niels Gravesen, født 1⁶/7. 1866.

Christen Gravesen, født 1⁴/4. 1868.

Søren Gravesen, født 1⁶/7. 1871.

Kirstine Gravesen, født 9/9. 1874.

Lars Gravesen, født 3/9. 1876.

I det foregaaende findes Side 54, at Peder Laursen i 1808 skøbte sin gård i Asklev med Hattorn 2.7.3.2½ til sin Søn Niels Pedersen. Denne var født 2. Juli 1780 og giftede sig 22. Juli 1810 med Enken Karen Neldatter Kort, der efter kom园den i Asklev med sit Hattorn 2.7.3.2½ til Auktion og blev med Auktionsskøde overdraget til Peder Malling Glud og Knud Christensen Hald.

Derefter kom en Tid, da det gik stærkt løs i Asklev med Aktioner og Ejendomshandel. Niels Pedersen var blevet bosat i Lebsrup, men var fremdeles ofte med i Ejendomshandelen i Asklev, der trivedes i en Mangfoldighed, som det næppe er muligt at udrede. Kun nogle Enkeltheder skal opførtes her.

Den fornævnte Knud Christensen Hald skøbte 2/12. 1811. en Parcel af Asklev med Hattorn 1.2.2.2½ til Jens Linde og Laurs Overgaard i Salten. Det er den samme Jens Linde, der i sin Tid gjorde sig meget bemærket ved sit Forkold til Salten Skole og sine Forfolgelser og Rekssager mod Prester M. Asmusen i Them. Han havde Handel med Gårde og Huse og gjorde andet. Jens Linde og Laurs Overgaard skøbte 1/3. 1812. Konge tiendens af deres fornævnte Parcel til Niels Pedersen i Lebsrup, men selve Parcellen var blevet skøbt til Henrik Hansen 1812. Niels Pedersen skøbte den med Agnes og Eng Bøgning og Køeg ligeledes til Claus Hansen. Denne havde allerede før, nemlig 2/3. 1813. skøbt en Eng parsel med Hattorn

73. 0.1.0.1½ til Niels Pedersen i Sebstrup og 2½ 1813 en Parcel med
Harthorn 0.7.3.1¼ til Christen Christensen Grost. Handelen
gik videre med, at Claus Hansen skødte Personnen med
Hartke 1.2.2.2 ¾ dateret 24/6 1815 — til Jens Rasmussen og
Anders Hansen, som samme Dag ved Hobekontrakt afo
stod Ejendommen til Christen Christensen.

Om Claus Hansen meldes Them Kirkebog, at han
havde en Hustru Johanne Marie Johansdatter, og de hav-
de følgende Born: Marie Cathrine Clausen født ca 1797 og dø-
de i Asklev 3½ 1811. — Lone Kirstine Clausen, født i Logager
7/11.1810. — Hans Clausen født i Asklev og død 25/1.1812. —
Jens Peter Johannes Clausen, født i Asklev 7/3 1813 — Hans
Herricht Clausen født i Asklev 1815 — Johan Jokum Clausen
født i Asklev 2½ 1817.

Om Christenstridens meldes Kirkebogen, at han
og Hustru kom fra Rayregod Sogn i 1816 (?). Døbt en Son
i Asklev 16.1816: Anders Christensen.

Saa det kongelige Rentekammerets Vogne blev der holdt
Auktion og Skanderborg Amt udstedde 17/6 1842 Skøde paa Farvel
No. 1. af Harthorn 1.2.2.2 ¾ og Farvel No. 2. af Harthorn 0.6.3.2 ½
af Peder Lauridsen formig Gaard, Stohlevgaard. Skødet udstedte
til til Niels Jensen fra Vorret.

Peder Sørensen i Vorret havde Sonnen Niels Pedersen,
som overdrog Gaarden efter ham. Han var født 7/1 1771 og
blev gift 19.1797 med Anne Nielsdatter, Datter af Niels
Sørensen i Tøgstrupsgaard var født 9.1.1771. Niels Pedersen dø-
de 7/1 1808 og efter 1½ Maaneds Enherlighed giffede Anne
Nielsdatter sig med Ungkarlen Niels Jensen, der var
født 2½ 1777 som Son af Jens Sørensen og Hustru Karen
Sørens datter i Vorret. Niels Pedersen og Anne Nielsdatter
havde Børnene: Peder Nielsen, født 2½ 1799 i Vorret —
Karen Nielsdatter, født 2½ 1802. — Anne Kirstine Nielsen
født 1/3 1807 i Vorret og døde 2½ 1810.

Niels Jensen og Anne Nielsdatter havde Børnene: Karen
Nielsdatter, født 2⁷/3.1811 i Vorret og Jens Nielsen, født 3¹/3.1813.
i Vorret.

Efters at Niels Jensen havde fået tilskudet de nævnte Ejendomme i Asklev, gav han Skøde til sin Son Jens Nielsen og desvære kom denne samlede Ejendommen til at bestaa af følgende:

1. En Gaard med underliggende to Parceller af Asklevgaard nemlig № 1 og 2, hvoraf den første er anset for Hartkorn 1.2.2.2 3/4 og den anden for 0.6.3.2 1/2. tillige med Konge, Hornliende af Parcellen № 1. —

2. Delsaakalde Skolehus i Asklev og:

3. Den til Skolehuset hørende Parceller endnu ikke
es paasat Harlkornet. — Skødet er dateret 1⁷/3.1842.

Samme Dag — 1⁷/3.1842 oprettedes Aflægskontrakt, hvorefter
Jens Nielsen skulde yde Aflæg til sine Forældre, og desvære
hvad var altid Niels Jensen og Hustru Anne Nielsdatter
Aflægsfolki i Asklev, hvor de døde — han 2⁷/3.1844 og hun
4¹/6.1847.

Den foranvante Christen Christensen Grov fra Fjern
det var anden Ejer af Konge, Horn og Kveaglienden af Par-
cell № 2 — med Hartkorn 0.6.3.2 1/2. i Asklev. Disse ejendom-
skødede han til Jens Nielsen 2⁷/3.1845. — Selve Ejendommen
Parcellen № 2 var jo allerede for nogen over ta staar siden kom-
men i denne Besiddelse, men blev begrundt som, den øde
Gaard og som saadan blev den vistnok ved at være, i alt
Fald indtil 4. Juli 1847, da Jens Nielsen skødede den til
Peder Pedersson. Jorderne til Parcell № 2 strakte sig mod Nord
langs Brundts Skel fra Vest til Øst og mod Syd til Vegen mod
Øst ad Hjorts balle og Salden. Med Øst til Skellenien mellem

Toklev Hjorteballe Jorderne. Den allerstørste Del af Jorderne var lyng -
blænde og gik i et med den store Hjorteballe Sledé. Ved Siden af Jor-
derne til Parcel № 2, der havde en Udsprækning fra Øst til Vest af
3000 Hektar og fra Nord til Syd af 1300 af 2000 Hektar, var Parcel № 1 kvar
meget lille. Det var visnok egentlig den gamle Skolelod, og havde en
Langde af 700 og en Bredde af 300 tider og blev sat til Kartkorn 0.1.2. 34

Jens Nielsen tilkøbte sig ordenen Jord, man salgte som nævnt for
an ogaa Jord, nemlig Parcel № 2 i 1847. Han maatte afgive en Del
Tanteforskrivninger for Laan i sin ejendom, nemlig for 100 Rdl
Solv hos formfru Marie Horning i Horn i 1843. I 1848 fik han igaa over 100
Rdl Solv hos hende og i 1851. 100 Rdl hos Brænder P. C. Damusser i Bram-
en Mand, som Folk ofte maatte by til, naar det knæb. Ved sidstnæv-
ne Lejlighed ses det, han havde Kartkorn 1. 7. 2. 34 at komme pantsat. Den
Tid havdes der ikke Banker og Kreditforeninger, hvorfra der kom
de faas Laan. Væle nogen stiftte Laan, maatte det ske hos en Val-
haver, der havde Kapital.

Jens Nielsen blev gift 17/11 1842 med Inger Johansdatter, som
var Datter af Johannes Jensen og Hestoui Catrine Michelsdatter i
Hedegaard og var født 6/9. 1823. Johannes Jensen var Son af Jens
Slot i Sallens Jens Nielssøn Inger Johansdatter havde Børnene :

<i>Fader Jensen, født i Toklev</i>	<i>År</i>
Niels Jensen	1/2 1843.
Johanne Jensdatter	2/2 1843.
Jens Johansen Jensen	1/3 1850, døde 1/2 1857.
Christen Jensen	1/2 1852.
Ane Marie Jensen	1/2 1855.
Ane Catrine Jensen	1/2 1858.
Inger Marie Petrea Jensen	2/2 1859.
Jens Johansen Jensen	2/2 1862.

Saa Nordsiden af Vejen mellem Toklev og Selbstrup

imellem denne Vej og Parcel № 2 laa Parcel № 8 der
strakte sig fra Øst til Vest i en Længde af 1300 Mtr. og en
Bredde af ca 300 Mtr. Denne Parcel ejedes en Tid af Pe-
der Pedersen indtil $\frac{1}{2}$ af 1853 da han skødede ^{den} til Bertel
Mikkelsen. Efter den Tid antager vi, at han boede paa
Parcel № 2, som han jo havde fået tilskudet i 1847 af
Jens Nielsen. Kirkebogen viser, at han var en Hesten, Dorthus
Jensdatter, og at de i 1847 fik Tvillingbørnene Peder Pedes-
sen og Mette, Kirstine Pedersen.

Af Hels Andersens Børn i Asklev blev Anne Margrethe Ni-
elsen gift i 1869 med Johan Andreas Hansen fra Fyrend og Søren
Nielsen blev Husmand i Asklev. Han blev gift med Ane
Cathrine Hansen og de havde - inddel 1880 - Børnene: —

Poul Nielsen, født i Asklev $\frac{1}{2}$ af 1874.

Johannes Nielsen, født i Asklev $\frac{1}{2}$ af 1877.

Johanne Marie Nielsen, født i Asklev $\frac{1}{2}$ af 1880.

Determineant Side 55, at Rasmus Lauritsen i Asklev havde
6 Børn. — Saavist skønes han, var Christian Rasmussen
en af disse, og som saadan født $\frac{1}{2}$ af 1793. I 1840 lejede han
et Hus ved et Strykke Jord for 60 taaer af Brøderen Peder
Rasmussen i Asklev. Kirkebogen nævner ham som Hus-
mand i Asklev. I Folkerindet kaldes han, Han Hus. —
Han havde en Hustru Karen Sørens datter og en Søn,
født $\frac{1}{2}$ af 1833. Det var Vicariusen Søren Christensen, som
senere vil blive omtalt.

I 1842 udlejede Peder Rasmussen som foran nævnt
et Strykke af sin Gaard paa 70 taaer til Jens Christian Ni-
elsen. Saavist skønes han var denne ikke født i Steen-
Sogn men andelsleds sa 1816. Hans første Hustru Bodil
Marie Jensdatter, født i 1816, døde $\frac{1}{2}$ af 1849 og deraf giftede
han sig $\frac{2}{3}$ af 1850 med Ane Cathrine Jensdatter, der var født
i ca 1820 som Datter af Høgtsmand Jens Peder Madsen i Søbækup.

Jens Christian Nilsen havde Børnene: Mads Peder
Jensen, født 7/3 1848 og Marius Jensen der fødtes 1/1 1853.

Om Skolholderen Niels Rasmussen, der er omtalt i det foregående om Asklev, er der iovrigt at melde, at han fødtes 5 September 1762 som Søn af Rasmus Nielsen i Engebred — og denne Kirstine Ane Kirstine Pedersdatter. Niels Rasmussen blev som Ungkarl gift 7/4 1788 med Tigen Johanne Marie Sørens datter. Hun var født 1/1 1769 som Datter af Søren Nielsen Vester-gaard i Salten — og denne Kirstine Ane Rasmussens datter. Niels Rasmussen og Johanne M. Sørens dat havde 12 Børn og af disse døde 7 som spede de andre 5 var.

Rasmus Nielsen, født i Asklev 25/4 1790

Michael Overgaard Nielsen, født i Asklev 1/4 1797. Han blev gift 7/4 1824 med Ane Kirstine Jeppesen. Hun var Endre efter Gaardmanden Christen Jeppesen i Sebstrup der døde 26/4 1824.

Christiane Nielsen, født i Asklev 29/4 1801 og gift 1828 med Tigen Karen Peders datter af Tallisdam. Han levede som Rasmund og levte og sidst som Fattiglæv. Honen døde 2/5 1854. De havde Børnene: Johanne Marie Christensdatter, født i Tallisdam 7/3 1826. — Niels Christensen, født i Thom Skov 4/4 1830. — Peder Christensen, født 7/4 1832 i Jevndal. — Jørgen Christensen, født 9/3 1836 i Saarup. — Ane Elisabeth Christensen, født 1/7 1839 i Salten. — og et dødfødt Barn, født 27/2 1847 på Saltenmark.

Ane Kirstine Nielsdatter, født i Asklev 24/1 1806.

Soren Nielsen, født i Asklev 1/1 1811

Det var relativt vanskeligt at leve i Asklev i Tiden omkring 1820 uden at komme til at deltage i de Ejendomsafståelser og Ejendoms handels, som skete på den Tid. Selv gamle Skolholder Niels

Rasmussen var også en Smule med. F. 1819 blev han af Christen Christensen tilskødte en Passel af Markom 0.0.3.2½, men 16 Dage efter skødede han somme Passel til Jens Christensen Linde i Salten. Nogen Jord maa Niels Rasmussen dog have haft i Øja, thi i 1825 overdrog han et Stykke Jord af 1. Sheppe Land i Skovelse til Sønnen Rasmus Nielsen i denne og Hærbues Livstid. Naar Jens C. Linde høble Passel Hth 0.0.3.2½, var det naturligvis for at bruge den som Handelsvare, og i 1821 var den kommen i Niels Pedersens Besiddelse og blev af denne skødt til Rasmus Nielsen 3% 1821. Han beholdt den ikke ret lange, i alt fald var den i 1827 kommen i Frederick Möllers Besiddelse — den store Gaardhandler, der oprettede Ørnborg og Lövenholt — Han skødte Porsellen til Peder Rasmussen, og det lades til, at denne besad den til 1½ 1835. I alt fald brugde han den i dette stat som Sand for et Lær, men i 1839 udstedts Auktionsvættet et Skude paa Passel Hth - 0.0.3.2½ og ved denne Lejlighed blev den nævnt som en af de Pæller, der forhen havde tilhørt Rasmus Nielsen. — 1½ 1846 blev den af Jens Peder Madsen skødt til endens Jævne.

Ved Hjælps Kirkebogen kan uddeltes at Rasmus Nielsens eltes Skole Rasmus, som han blev kaldt som Skoleholderen Niels Rasmussens Søn, blev gift med Marie Catherine Hans datter og boede til at begynde med som Indsætter i Voldborgkar, men flyttede derfra til Asklev, og siden boede han der som Husmand. Han og Hustruen havde i alt 11 Børn, hvoraf de 7 døde som spedt. De øvrige 4 var følgende

1. Inger Marie Rasmussen, født 9/3 1824 i Voldborgkar.
2. Niels Rasmussen, født i Asklev 11.1827. Han blev gift med Mette Catherine Ørnsen, men hverken deres Uielse eller hennes Fødsel i 1828 er anført i Them saa hun er nappel født i Them Sogn. Født var de Ind-

Indsiderne hos Faderen i Asklev, men derefter kom de til at bo i et et Hus, der lå i den sydvestlige Del af Lvdal Hede oppe over Skovstenen mod den store Dal mellem Lvdal og Hjorteballer. Faderes Hus brandte, flyttede ^{da} ned i Dolen og længere mod Vest. Niels Rasmussen blev kaldt Skole Niels. Han blev lidlig Enkemand og boede som Enebær i et Hus over de under Riststrup Ledebakket, indtil han i en høj Alder døde i Aldordøds ^{Fætting opneden} Hemmet i Them. Han vil senere blive nærmere omtalt. Han havde en Son Rasmussen Nielsen, der fødtes i Asklev 3¹⁷. 1855 og et død. født Barn, født i Lvdals Hede i 1858.

3. Hans Rasmussen, født i Asklev 26 Februar 1830

4. Ane Kirstine Rasmussen, født i Asklev 25 Nov. 1833. Hun blev gift med den 31 aarige Christen Tversen fra Ansøgaards Huse 25 Oktober 1856.

Kirkebogen nævner i Tidet indtil 1850 følgende, der har boet i Asklev:

Huemand Pedet Christiansen, gift med Johanne Marie Nielsdatter. De fik i 1814 en Datter, der blev kaldt Ane Cathrine Pedersd.

Huemand Christen Anderssen, gift med Kirsten Thomasdatter. De fik i 1816 en Søn, der fik Navnet Anders Christensen.

Indsider Laurs Sørensen, der i 1847 blev gift med Birgitte Kirstine Pedersdatter. De fik samme Star en Datter, der blev kaldt Helene Laursen.

Om hvordan det gik med Gaarden №1 i Asklev har Lanor St Knudsen fra Asklev meddelt følgende: — Gaarden №1 i Asklev blev i Aaret 1818 skrevet for Skattekammeret til Rentekammeret. Dette udbid Gaarden til Twangsauktion var Star i Trak, men fik intet Bid. Det biende Star udbides Gaarden fra mynd Twangsauktion ellers Bortleje, men des komme

kom et tilbud, og det var Hjelmanden Niels Jensen, der boede i det gamle Skolehus. Han bid 10 Rdl. Sedts i aarlig Leye i 5 Haar, og hans Bud blev antaget. Hitteringerne for, at han havde et par hår beladt Leyen, fandtes endnu. Omnicter hørte Leyensaalet op og Niels Jensen fik 1³/₄. 1842 Skøde paa Gaarden. Hvorledes dette egentlig gik til er der nogel uklart over. Skøde havde en vedhæftet Afskrift af en "adjudications Dom", alsoaa en retsgyldig Silkendelse, og Skøde er udslettet fra Skanderborg Tint paa Det Kongelige Rentekommuners Vgne paa Porsellen № 1 af Korthorn Apt og Eng 1. 2. 2. 2³/₄ og № 2 af Korthorn dge og Eng 0. 6. 3. 2¹/₂ af Es- des Laursens forrige Gaard, Askegaard kaldet". — Stort forvalt Gyldenkronen har sikkert hjulpet Niels Jensen billigt til Gaarden. Den gamle Aftagtsmand i Gaarden, Jens Vorrel for talte til siden, at han gik til Skanderborg med et nystog= til Lam i et Lægen til Gyldenkronen, og om Efteraaret gik hans samme Vey med 2 a 3 Harer ad Gaagen. — Niels Jensen afstod 1³/₄. 1842 ved Skøde til sin Son Jens Nielsen (Vorrel) Gaarden med det samme Korthorn som for noval tilligemed Hon- ge. Hornende af Porsellen № 1. Det såkaldte Skolehus i Asklev og den til Skolehuset hørende Parcel. Jens Nielsen Vorrel var som nævnt Side 75 gift med Inger Johansdatter, der var Sønedatter af Jens Slot i Sallten. Blandt deres 5 Børn var Anton Jensen, født i Asklev 1⁶/₄. 1842. Han fik ca. 1876 Gaarden overdraget af Faderen. — Samtidig med at Jens Nielsen (Vorrel) fik Skøde paa Farøgaarden, oprettedes Afløbskontrakt mellem ham og Forstrene. I 1843 udsledte han en Pantepostkrivning paa 100 Rdl. Solv til formf. Else Marie Horning i Thern. I 1845. fik han Skøde fra Christen Christensen Grove i Funder paa Hong, Horn og Knægtenden af Par- sel № 2 i Asklev. Ved denne Lejlighed nævnes Porsellen, den øde Gaard som Niels Jensen bereddelte. To år efter, nemlig

* Reg. t. Fyrsting Vraads Herredes Skøde og Panteprotokol.

Pjedst

47. 1847. udstedde han Skøde til Pedersen fra Sæsel № 2.
 med næst Kartkornet 0.6.3.2 $\frac{1}{2}$. - 1 $\frac{1}{2}$ 1851 maatte han af-
 gis en Tanteforskrivning til Præsten P.C. Asmussen i Them
 fra 100 Rdl og lidligere, nemlig 37. 1848. en ny Forskrivning
 fra 100 Rdl. til Tompus Else Marie Horning i Them. - Da
 Anton Jensen overlod Gaarden, var dens Conraade alltsaa
 blevet meget indskrænket og tillige forgaaldet. Anton Jensen
 var gift med Jonsine Laursen, der fødtes i 1851 som Datter af Laurs
 Mortensen i Fogstrup, og de havde Birtheine Jens Jensen, født 1878
 og Laurs Jensen, født 1880. Egleskabet blev kun kortvarigt idet
 Morden døde af Kreft i Øjnene i 1880 omre og Enken stod nu
 ene tilbage.

Gaarden var hul til blevens doven med Slude, men det
 var Enken ikke fornøjet med, hun vilde drive Gaarden med
 Heste og skulde derfor have Heste anskaftet. Den i den Tid over-
 get kendte og berigtede Hestehandler Ludvig Lassen leverede
 Heste til Hende, men han havde sin Broderson P. Lassen
 med ved Handelen. Denne P. Lassen blev fæstet af Enken som
 Bestyret, og kort Tid efter holdt hun Bryllup med ham, men
 nogen del galt: P. Lassen viste sig at være Fallitterspiller. Hoved-
 formen faldt over ham - og - det lykkedes ham at få Gaar-
 den solgt til Boni Mogensen, som gjorde Forsøg paa at af-
 klade Gaarden. Under all dette blev fortaget adskilleligt ulovligt
 hvori flere af Egnens Befolknig var blevet indviklet og
 Lovigheden greb ind. Herom har S.A. Knudsen fortalt fol-
 gende:

Jeg husker endnu hin Fæstebarns Lördag, da Boni Mo-
 gensens - Medhjælpere var blevet taget i Silkeborg af Politistat.
 Vi boede den Gang i Selbstruplund, som det nu kaldes. Vi
 Børn var kommet i Seng, men Mot vækede mig og hund grad.
 »Klad dig paa og gå ud til Garlen med Hunden. Din Fader er
 ikke kommet fra Silkeborg endnu og Klokket er 12. Jeg zit
 end til Garlen med Hunden og frøs, men endelig hørte Han.

den Fader knyste og løb i Mode med ham. Jeg gik ind og fortalte det, at nu kom Far. Da Fader kom ind brod i Modet udi Grouad. men Fader tog hende om Halsen og sagde: „Vær du glad! Alle Mandene sidder i Torrest. Hør min Far og jeg møatte de ladegaa, da vi ikke har haft noget med Boni Mogensen at gøre. Jeg har nu været rundt og fortalte alle Konerne, hvor deres Mand er“. Videre fortæller S. H. Knudsen:

„Ved auktionen efter Boni Mogensen købte min Farbroder Niels Knudsen Gaarden, men begyndt den Dernhed at beholde Boni Mogensen som Harløg Konen som Husbestyrerinde. Efter et års Fortid var Farbroder Niels hørt fast. Det blev saa saaledes, at Farbroder Marius skulle overtagе Stedet paa Selstrup Mark og Fader skulle overtagе Asklevgaard. Han flyttede i id 1. Marts 1889.“

Denne ny Mandes Hægtighedsbald var følgende:

Knud Pedersen føddes $\frac{2}{3}$. 1828 som Son af Peter Knudsen og Inger Tanders datter i Langbæk - Thom Petersogn. Han blev indgiftet $\frac{2}{3}$. 1847 i Selstrup Nedergaard med Mariane Nielsdatter, der var født $10\frac{1}{2}$. 1828 som Datter af Niels Nielsen og Anne Marie Peters datter i Selstrup Nedergaard. Sidst nævntes Afslærring kan Haafnes tilbage til Jacob Bertelsen i Logager, som varde Gods flere Steder i Midtjylland. bl. a i Bjørre, men ved en af Kong Frederik den Andens Gods handel afstod han Gods i Bjørre og blev som Vederlag forlenet med Logaget i Thom Sogn, hvor han døde i Aaret 1615. I Thom Kirke findes i Horbum Endestykket af en gammel Kirkestol fra 1585 hvori Jacob Bertelsons Navn og Væbenskyld er indestaartet. - Knud Pedersen og Mariane Nielsdatter havde følgende Børn:

Inger Knudsen, født i Selstrup Nedergaard $\frac{2}{6}$. 1850.

Anders Peter Knudsen - - - - - $\frac{7}{1}$. 1852.

Hans siste Fødegaarden efter Faderen,

Lars Knudsen, født i Selstrup Nedergaard $\frac{2}{7}$. 1854

Hanoverlog Asklevgaard 1. Marts 1887.

Niels Knudsen, født i Selsloup Nedergaard	$2\frac{1}{2}$	1855
Mette Marie Knudsen - - - - -	$3\frac{1}{2}$	1857.
Sørenin Marius Knudsen - - - - -	$\frac{1}{2}$	1859.
Julius Knudsen - - - - -	$\frac{1}{2}$	1861.
Niels Christian Knudsen - - - - -	$1\frac{1}{2}$	1863.
Marius Knudsen - - - - -	$2\frac{1}{2}$	1864.
Sidsel Marie Knudsen - - - - -	$\frac{1}{2}$	1866.
Dodfødt Barn - - - - -	$1\frac{1}{2}$	1868.
Mari Knudsen - - - - -	$\frac{1}{2}$	1873.

Lars Knudsen blev $2\frac{1}{2}$ 1877 gift med Pigen Ane Rasmussen. Hun var født $2\frac{1}{2}$ 1852 som Datter af Snedker Rasmus Peter Eliestensen - kaldet "Snedker Rask" - Logager-Banbyrg. Da henvende ikke næst længre frem end til 1880 har hun hørt hør medgivelse, at deres ældste Barn. Sonnen Steffen Anton Knudsen fødtes $\frac{1}{2}$ 1878. Han var alligevel 10 år gammel, da de flyttede ind i Skærgaard og han arbejdede lysonne i Gaardeborgs Drift, indtil han var 19 år. Han tog da på Seminarium og fik Lars Eksamen $\frac{1}{2}$. 1900. Efter at have været Kølspelervær i Højskole Skole i King Herred et Aars Tid, blv. kendt efters kaldet som Lars i Gylling. For at kunne beholde ham som Lars, forhøjedes Larlönnen og han blev i Gylling indtil han fik et skæb og flyttede til Harkør.

Jens Laursen kom fra Vording i Fjordrup Sogn til Brænde		
han var født 1818 og blev $\frac{1}{2}$ 1850 gift med Johanne Pedersen, som		
var født $\frac{1}{2}$ 1821 og var Datter af Steffen Pedersen i Brændegård.		
Jens Laursen fik i 1854 Skole på Ejendommen Matilds Ørnedale		
Harkør 0.4.0. $\frac{1}{4}$. Han og Johanne Pedersen havde følgende Børn.		
Lars Jensen, født i Brænde - - - - -		$\frac{1}{2}$. 1851.
Ane Marie Jensen, født i Askov $\frac{1}{2}$. 1854, døde - - - - -		$1\frac{1}{2}$. 1854.
Søren Jensen - - - - -		$1\frac{1}{2}$. 1855.
Mette Cathrine Jensen - - - - -		$\frac{1}{2}$. 1857.

Boul Andersen var født ca 1822. Han kom fra Haderup Sogn og blev i 1849 gift med drønne Hjortensen, der var født i 1820 som Datter af Skæglemanden Morten Andersen i Hjortsballe. De boede på Hjortsballe Hede, indtil de i 1858 af Kirkebogen blev anbragt i Stoklev, men i overigt vides intet videre om disse Folk ad over, at de i Tiden fra 1849 til 1858 fik 7 Børn, der alle døde som spedre.

Videre melder Klem Kirkebogom følgende Beboere i Stoklev:

Husmand Jens Lørensen, som var Gift med Karen Rasmussen, som var født i 1831 som Datter af Gaardmanden Rasmussen Nielsens i Selbjæk. - De havde Børnene:

Jørgen Jensen, født i Stoklev	- - - - -	3 ⁴ /1861
Rasmus Peter Jensen	- - - - -	3 ⁴ /1867.

Husmand Johannes Pedersen og Hustru Else Hjørne Nielsen, født i 1835. De havde Børnene:

Karen Johanson	- - -	født i Stoklev	- - -	3 ⁴ /1861.
Laura Petrea Johannessen	- - - - -			3 ⁴ /1864.

Husmand Rasmus Olesen (Rask Mørk), kendt som dygtig Hærpræstens Hjælper. Han døde ca 1895. Hans Hustru Karen Pedersdatter (Ma Mørk) var født ca 1828. De var meget arbejdssomme og originale Hjemmestøtte. Naar Manden var på Arbejde passede hun Matken med et Spand Glude og Kørte Kægel og var meget mankhæftig i sin Levermaade. Blandt det negel, der fortelles om Rask Mørk, er, at under hans Deltagelse i Krigen blev han ramt af en gennællig Kugle, der gik ind i hans Tornyster, men prælledes af poen Metalgens land deri. Slaget virkede, saa Ole faldt over Ende, og hans Hammerater udbrød skrækslygne: "Nu faldt Ole", men han regsteg sig op og udbrød: "Ney saa Gud gjord han ej". - Han boede noget øst for Stoklev ved Vigen ad Hjortsballe - Børnene var

Ane Mette Rasmussen, født i Stoklev	- - - - -	3 ⁴ /1863.
Olivia Rasmussen	- - - - -	4 - - - 3 ⁴ /1867.

Ole Rasmussen, født i Aksklev - - - 1st 1870.

Husmand Thomas Jensen, gift med Ane Harsine Jensen, der var Datter af Hnd. Jens Christen i Løgøgevhedebus og født 1st 1834
De havde følgende Børn:

Jens Jensen	- - -	født i Aksklev	- - -	2 nd 1863.
Else Kirstine Jensen	- - -	- - -	- - -	2 nd 1865.
Jensine Jensen	- - -	- - -	- - -	1 st 1867.
Ane Petrine Jensen	- - -	- - -	- - -	2 nd 1869.
Thomasine Christine Jensen	- - -	- - -	- - -	2 nd 1873.
Eleonore Jensen	- - -	- - -	- - -	1 st 1875.

Husmand Pedet Pedersen, født ca 1849, gift 1873 med Egen Frederikke Nielsen, født 1848 som Datter af Niels Nielsen og Marzen Jensdatter paa Fogstrup. De havde Børnene:

Andron Frederik Pedersen	født paa Aksklev	1 st 1874.
Pedet Pedersen	- - -	2 nd 1876.
Dorthea Marie Pedersen	- - -	2 nd 1879.

Husmand Laurits Nielsen, født 1833 som Søn af Niels Lassen og Else Mortensdatter i Pedersbyt. - Gift i 1875 med Ane Kirstine Sørensen, født ca 1845 og var Datter af Hnd. Søren Sørensen og Bodil Marie Pedersdatter paa Hjortsballchede. Deres Børn var:

Elspida Nielsen	- - -	født paa Aksklev	- - -	1 st 1876.
Eigner Krogh Nielsen	- - -	- - -	- - -	2 nd 1880.

Husmand Jørgen Kristian Sørensen og Hustru Marie Elizabeth Sørensen, født ca 1848. Harde en Datter:

Anna Dorthea Søren	født i Aksklev	- - -	2 nd 1880.
--------------------	----------------	-------	-----------------------

Folketellingen i Asklev 1787.

Folketellings Listen. Alderstal er opført efter Listen.
 Fødselsaar og Fødselsdag er tilføjet efter Ettekogerne i ()
 1re Familie: Peders Lauridsen, Husbonde og Gaardbeboer, 39 år
 gammel (født 14. 1. 1750). Hans Kone: Mette Nielsdatter 28 år
 gammel (født 19. 1. 1759). Begge i 1re Ægteskab. Deres Birn var
 Ane Marie Pedersdatter 9 år gammel (født 25. 1. 1778)
 Niels Pedersen - - 7 - - - (født 31. 1. 1780)
 Karen Pedersdatter. 4 - - - (født 25. 1. 1783.)

2de Familie: Rasmus Rasmussen Husbonde og Gaardbeboer 23
 år gammel (født ?). Madmoder Søsæl Rasmusdatter 19 år
 gammel, født ?. Begge i 1re Ægteskab. Deres Joneskfolk var
 Karen Jacobsdatter 16 år gammel (født 6. II. 1768) - Ane Jacobs-
 datter 14 år gammel, (født 9. I. 1782.)

3de Familie Søren Jensen, Skoleholder. 64 år gammel (født 2 1/2
 1724). Hans Kone: Ane Jensdatter. 52 år gammel (født ?) Han
 var gift 2de Gang og hun 1de Gang.

4de Familie: Christian Hansen, Friderik og Daglyer. 53 år gam-
 mel (født ?). Hans Kone: Ane Marie Pedersdatter 44 år gam-
 mel (f. ?). Begge gifte 1re Gang.

Folketelling i Asklev 1801.

1re Familie: Niels Rasmussen, Skoleholder og Husemand med
 Jord. 39 år gammel (født ?). Hans Kone: Johanne Sørensdaatter.
 32 år gammel (født 16. 1. 1769). Begge i 1re Ægteskab. Deres Birn var:
 Rasmus Nielsen. 11 år gammel - (født 25. 1. 1790)
 Mikkel Nielsen 4 år gammel - (f. 17. 1. 1797.)

1de Familie: Peder Lauritsen, Bonde og Gaardbeboer, 57. Aar gammel (født 12/4. 1750). Hans Hone: Mette Nielsdatter 44. Aar gammel (født 1/2. 1759). De var begge gifte 1de Gang. De havde Børnene:

Anne (Marie) Pedersdatter, 23. Aar gammel (født 25. 1778)
Niels Pedersen - - - 21 - - - (- 24. 1780)
Lauvs Pederson - - - 14 - - - (- 1/2. 1785)
Jens Pedersen - - - 10 - - - (- 1/2. 1791)
Thanne Pedersdatter - - 4 - - - (- 2/2. 1798)

3de Familie Rasmus Lauritsen, Bonde og Gaardbeboer, gift 2de Gang med Mette Christensdatter, som var gift 1de Gang. Han var 44. Aar gammel (født 1/2. 1760). (1de Hustru døde 25/4. 1790). 2de Hustru 34. Aar gammel (født 25/4. 1762). Datter af 1de Og bæskab var: Anne Rasmusdatter, 14. Aar gammel - - (født 3/2. 1787).

Børn af 2de Bæskab.

Lars (Lauvs) Rasmussen 10. Aar gammel - - - (- 2/2. 1791)
Christen Rasmusson - - 8 - - - (- 14/2. 1793)
Peder Rasmussen - - - 6 - - - (- 1/2. 1798)

Folketellingen i Aaklev 1834.

263. En Gaard. Peder Rasmussen Gaardmand 40. Aar gammel (født 13/4. 1793) gift med Karen Marie Andersdatter 28. Aar gammel (født 7/1802). - Deres Børn var:
 Mette Pedersdatter, 6. Aar gammel - - (født 7/1828)
 Rasmus Pedersen, 3. Aar gammel - - (- 7/1830)
 Andersmine Pedersdatter, 1. Aar gammel (- 1/2. 1833)
 Husbondens Fader Aagtsmand Rasmus Lauritsen, 70. Aar gammel (født 1/2. 1760). Hans Hone: Mette Christensdatter 60. Aar gammel, født 25/4. 1762.

264. Et Huus, Niels Andersen, lever af sin Aolsdrift, 37 Aar gammel (født 1st. 1797). Hans Kone var Johanne Sorensdatter født 22. Mars gammel (født 2nd. 1812.)
265. Et Huus, Rasmus Nielsen, Vævet, myder Underslætelse til sine Birn. 44 Aar gammel (født 25. 4. 1790). Gift med Marie (Catherina) Hansdatter. 39 Aar gammel (født ?) — Deres Birn var:
 Johanne Rasmussen datter, 12 Aar gammel. (født ?)
 Inger Rasmussen datter — 10 — — (— 28. 1824)
 Niels Rasmussen — 9 — — (— 11. 1827)
 Hans Rasmussen — 4 — — (— 26. 2. 1830)
 Ane Kirstine Rasmussen datter — 4 — — (— 27. 11. 1833)
266. Et Huus, Niels Jensen, Hulmand 65. Aar gammel (født ?) Hans Kone Ane Nielsdatter var 37 Aar gammel (14. 1776)
 Døde den Son: Jona Nielsen, 20. Mars gammel (født 25. 1813)
267. Et Huus, Christen Rasmussen, Lever af sin Aolsdrift. 41. Aar gammel (født 1st. 1793). Hans Kone var Marca Sorensdatter. 27 Aar gammel (— ? —) De havde en Son:
 Sonen Christensen. — 2 Aar gammel — (født 1st. 1833)

Niels Rasmussen.

Niels Rasmussen blev, som foran nævnt Side 79 ff. født i Stokke 1827. Hans Fader var Huusmænd og Væver og levede i saafattige Haar, at han fik offentlig Underslætelse til sine Birn. Sonnen har fortalt, at Opdragelsen var strong, men den indedede sandsynligvis, at han tidlig kom med under-

detaandelige Livssyn, som nogle enkelte i Them levede under i gammel kristelig Tro uden at gøre sig sartlig bemærket som Retnrig indenfor Kirken — udeover, at en Husemand paa Brunbakke ved Them under lidet gik ud og uddelte religiøse Skrifter, og hos hvem nogle faa samledes om Sondagen til Læsning af Prædiken og til Salmesang. Da Hestrup blev Præst i Silkeborg, sågte enkelte af disse Folk til ham og hans Prædiken, og paa Vejen hjem gik de ind hos andre godsindede og fortalte, hvad de havde hørt. f. Eksept i Gysholme. Saar kom Brosten Jørgen Tøfmann til Them en høsttid som Kapellan i 1863-1864, og hans sterke Tale bragte aandeligt Liv til mange i Sognet, og her til kom de gamle saakaldte, helige, og Niels Rasmussen var afgjort med tider. — Som Son af en Væver laa det næra for ham at blive Væver, og som saadan tog han fat fra sin tidligste Ungdom, men arbejdede ogsaa sonnemors om Sommeren. Hans sædvanlige Hændelser navn blev derfor Niels Væver, c. Niels Murer eller Skole-Niels. Da han blev gift, i 1854 ^{med} den allerførste Tid i Legesue som Væver i Asklev, og her fødtes hans eneste Barn, en Son Rasmus Nielsen i 1855 — Et Barn, født i 1858 var død født. Tidsneonterstas var han blevet Husemand paa Løvdal Ground, hvor han boede i et Hus, det laa i det sydvestlige Hjørne af Løvdals Hede og laa næs ud mod Skovrind oven for Dalen mellem Løvdals Hede og Kystballe Bakker. Huset brændte efter faa Aars Forløb, og Niels Væver flyttede ned i Dalen under Rudstrup, hvor han kom til at bo i et lille Hus, hvortil hørte en mindre Jordlod, — liggende sneget ensomt.

I 1849 var Niels Væver alltsaa 21 år gammel. Han blev Soldat og deltog i Fredericia Slaget den 6. Juli. Her modtog han Smidbrok, som han aldrig glemte, og det af dobbelt Art, nemlig Bevidstheden om, at det var Landets Sag det gjaldt, at det lyiske var Fordelvelse for os, og at vi derfor maatte vält inol-

paa at blive friet derfra; men Slagets Gru og Syret af, at Kapel-
lyn Tugl, som han havde været Oppasser for, var falden forst Skud
og blev ført til Byen som Lig, gjorde et saadant Fordryk paa ham,
at han helt op i sin høje Alder bræst i Graad; men nuas han fot-
talte derom.

Niels Vavers Ægteskab var ikke lykkeligt, efter hvad han selv
fortalte derom. Han mente, han valgte forkert, da han giftede sig
med Mette Catrine Sørensen, og det maatte han lede for i den Tid han
levede sammen med ham. Med det særegne Lune, han havde, kør-
de han fortælle, at hun ikke undle ham Foden og Hændt andet
forbod og hindrede ham i at faa Milk at drikke, men han kom
uden om dette ved uset at læste sig til Milkspædet og ved Hjælp
af et Halmsloa suge Milk'en op og soaledes stille sin Furst,
udenat hun opdagede det. Dette antydede Forhold mellem ham
og Konen viser i Retning af stor Fattigdom, saa at de manglade
det nødvendigste til Foden — hvis saa med Skylden var. Hun
drog maaske for haardt paa i Retning af, at han skulde arbejde
mere, end han gjorde, medens hun i ikke selv virkede noget. —
Niels Vaver grib da til et Middel, som han udtrykte i Ordene:
"At gaa ud at vandre". Noget, som han siden i sit Liv bry-
ede lit at bruge en Gang imellom, og som han havde store
Evner og Gavest til at bruge. Han vandrede til de østligste jyd-
ske Egne og henvendte sig om Hjælp, hvor han fandt Evne
og Velvillie og samlede sig Bidrag til at bo og bygge og le-
ve for.

Niels Vavers Kone døde i ung Alder, og siden blev han Eneloot
i det Hus i Dalen, der laa neden for den gamle Vej fra Rudestrup
ad Hjorteballe, hvorf de høje og stile Bakkeskræninger hæver sig
mellan Toordale baade mod Nør og Syd. Her slog han sin
Vær og i Mellemstænder gik han ud at bruge Knooske og Hæ-
bekost hos Ægnens Folk — eller, ud at vandre". Noget synes =
ligt Landbrug drev han det ikke til at bruge, udover, at han

havde nogle Farer, som han vogtede om hyggeligt, og hvis Uld han vandrede med til Kristians hede Marked eller volgte til en Kobmand i Silkeborg. Det var ved en saadan Lykighed, han spurgte: "Hva gier jen for Tow?" (Hvad giver Detor Uld?) En Skilling mere eller mindre spillede en stor Rolle for Nels.

Det vigtigste hosham var hans Bibel og især det nye Testament. Det var ikke som hos Folk i Almindelighed en Slags Nærgenstand paa en Hylde, men en Bog, som han flidigt brugte, og han vilde gerne meddele andre, hvad han havde fundet deri. Det var nogle der mente, at han kunde det nye Testamente udenad, men dette var naturligvis Overdrivelse. Medens Prester og de fleste Falere sogte at tale over og forklare Skrifflernes Trosgrund gik Niels en noget anden Vej. Haar Falen varom et eller andet Troesprøjzen ool gav en Kloss sig ikke af med Diskussion derom, men nævnte, hvad Nye Testament sagde derom, og da det havde han paa rede Haand selve Bogens Ord og ikke Meningen og Synspunkten, og der var allid god logisk Sammenhang i hans Skrifftskeders Brug. Hans Pison og Maade at lage Tingene paa gjorde, at ingen spottede eller gørde Kar af ham.

^{han} *Sæt var* ^{hans} *virk som* *paa sine gamle Dage* med at samle Ungdom i sin fælles Place under yderst tærlige Forkold, og der læse og fortælle fra det nye Testament. Ungdommen kom gerne hos ham.

Naturlivet i Dalen, Heden og Skoven viser sig noget anderledes end paa de flade Marker. Taage lagges sig ofte i Dalen ved Kløften og Nat, og alt joat da et noget ondet Udsende. King, som der i Dagslys ikke lagges Marke til, blivot mere fremtrædende og synes større. Lyde i Naturen bliver noget anderledes i Natstilheden, end vias de høresom Dagen, og Dyrelivet lader Rime fra sig baade paa Jorden og i Luftlin, anderledes ved Nat end om Dagen. Alt dette kan føre til at bygge paa Fortidens Fores Villinger om en oversanselig Natur befolket af Visser, Bergmænd, Elle-

folk o. v. v. - en Verden, som hun har lidteller intet med Religion at gøre, men som dølger sig i en Slags Underbevissthed i de fleste og også Meldommerne underst Skælvorden, men som hun saa vil vedkende sig. Det skulle ikke, at han mente at have haadet hørt og set og var til en vis Grad forstrolig med adskilleligt fra denne Verden. Han ~~sagde~~ ikke såd det før, men næst Talen faldt derom, sagde han, at han vidste, intet derfra kunne skade ham, fordi han var i Guds Verelagt. Etog andet af, hvad han havt fortalt fra den overnaturlige Verden, er følgende: *

Den Gang a vas Hjordedron, saa ved højlys Dagen komme op paa en Høj i Hjortsballe Hedebakker og vinke med en Del Grindes

A har til hørt noget Fussieti i mit Hus, og a har market, te Bjergfolkene, de haandtegmine Lager, men a har altid været sikker paa, te de ingen Fortred kunne gjøre mig. A har ogsaa hørt dem slaa Hester i Loase.

Nær Folk om Natten kynde forbi Vanddams høj, kunde se nogle Garniøglor, der trillede mellem Hestenes Ben.

En Mand havde bygget et Par Huse, der laa i Ugen for Bjergmanden, og han vilde da gerne have Manden til at flytte Husene imod at give ham Beløning derfor. Han gik til ham og sagde: "For du en Dan, saa rokke mig paa Bonton, og saa rokke Bonton Kvanton, og saa danser Grimmon, og a vil sende dig Hærligheds breve, hvor du ryser høi Verden.". —

Det var jo et halvt uforståeligt Sprog ligesom al Bjergmands tale. Men det skal vel være: "Fordi, du er en Dannemand, er jeg rokket her op til dig og vil have dig til at rokke Husene, og gjør du det, saa danser jeg og vil gjøre dig meget godt!". — Manden forlod Talen og flyttede Husene!

Sine Erindringer fortelles E. Hostrup fra sin Præstedi Silkeborg, at blandt de Folk i Egnen, han kom i forbindelse med,

* Fra Evald Tang Kristensen: Danske Sagn, ny Række I. Afdeling. Bjergfolk. 1928. oplygt ved S. P. Petersen.

var en Mand fra Skon Logn, der spurgte ham om, hvad det var Pre-
sten bede i Hatten, naar han havde haestet Jord paa de dode. Det tog sig
ledt en almindelig Folketro at Presten holdt sin Hat foran sig
Ansigt og skiltende lade ind i Hatten, naar han havde haestet Jord
paa den dodes Kirke i Graven, noget, som der onentes skalde hin-
dre, at den dode gik igen. Det er blevet meddelt, at det var
Niels Rasmussen, der stillede Spørgsmælet til Rudstrup.

Tætlig og ensom levede Niels Rasmussen i Dalen, men det
indtraadt nogen af en Forandring da han et ^{dag} Barn ind hos sig;
det var en Bonner, der var blevet ham overladt, ogsom hans so-
gne for saa godt han kunde. Han magfede dog ikke at styre
Drenge. Denne tog Magten fra ham, og dog vedblev Niels Ras-
mussen at lage sig af „Sønnen“ som han kaldte ham, ogsaa
efter Konfirmationen og videre frem vedblev den gamle at
søge at hjælpe ham og holde ham oppe.

Da Niels Rasmussen næede at faa den lille Alderdoms-
undersöttelse, som den Gang ydedes og den aarlige Veterangave
paa 100 Kroner, folte han sig overpaa i Ekonomisk Hensende
og satte endog Tonge i Sparekasse. Hans Formaal dannede var,
at der efter hans Død kunde være noget at støtte „Sønnen“ —
med, — lidt ad Gangen, bestente han, og hvor naat der var
Tvang!

Naar Niels Rasmussen var igodt, Kunior kunde han ofte
komme med Spørgsmål, hvori det var Fantasi og Lune og som
paa en godmodig Maade sigtede paa alt for stor Hlegskab hos
en eller anden velaglet Borger, som naar han spurgte, om man
troede, R. L. kunde udregne, hvor mange Dukater, der skulle
til for at lage en Bro mellem Rudstrup og Hjortsballe over
Dalen fra den ene Bakkeside til den anden. — Ellers hvor man
ge Knæpperaale, lagt ved Siden af hverandre, der skulle til for at
lægge en Krans om den store Mengelgrav ved Rudstrup. — Efter
et saadan Spørgsmål lo Niels skalmsk og lakkede Øjnene.

Omkring sin Kakkelovn opstillede Niels sit save de og klovede Bogabronde, for at det skulle være lyst og godt som Brandet; han mente ikke, at Kakkelovnen kunde tænde Ild i Brandet, naar dette hun brøte den udvendig. Dette endte med, at Brandet kom i Brand, saa at Huset og alt, hvad som var deri, brandte. Nu var Niels bissvild og han kunde ikke fås Hus bygget paa ny, men afholdt, som han var, sigte Folk at hjelpe ham, saa godt, da kunde. Han kom til Øre Gressøgaard og fik sig indvillet der i Aflagle lejligheden. Her fandt han saa sin Hus-holdning paa sengamle tilvante Maade og var tilfreds med sin Tilbørelse, men det var hans Omgivelser selvfølgelig ikke. Det kom i os med Renholdelse af hans Slue, hans Lung og han sebr, — . Det sigles at hjelpe ham til Røte, saa vist det var muligt, og der gik nogle fra Aarhen, men Alder og Svaghed kunde ham, og han måtte omvisider gaa ind paa et bestemt Fortsættende om at lade sig indlejge paa det mynd-rettede gode Alderdots ^{Fattiggaard} Yern i Them. Han blev saa ført der til, men den ny Maade at leve og være paa to alle han ikke. Efter omkrent en Uges Fodløb var han død.

Her ved Them gamle Kirkegaards Sydvesthjørne står Han sin Grav, som forlangtes forsvundet fra Jordens Overfader.

Søren Christensen Asklev.

Et Hus, der forlangst er nedbrudt, og hvis Spor er udslettet, laa i Begyndelsen af vorstarkundrede paa det nordøstlige Hjørne af Asklets Mark og nær ind paa Branden Hjortballe Grat. Det den laa højt til Væggen 480 fod over Havet, og fra Huset kunde den ses mange Mil ud mod Nord og icke innod Vest. Brogmager var Jorden omkring Luseløg hen fra et Valthul, der laa lidt i Kratlet, kunde det hentes en Smule Vand til Kubekov. — Her boede Søren Christensen med sin Hustrue Birthe Nelsen i et slid-somt og trægt Leven.

Et Sagn fortalt af en gammel Kone i Asklev, melder, at en Gøglevogn kom en Gang i Tøtiden kørende ad den pløjede Vej langs Dommen i Asklev. Vognen gik i Slykker og Gøglerne moede ikke tage Ophold i Gaardene. — I foraaret efter Uheldet med Vognen, gav Byonanden Gøglerne Lov til at bygge et Hus paa Gadegangen. Fra disse Gøglerne skulde Kron Høv og hans ^{Bræt} Son Hus have nedstammet. — Fra Kirkebøger og Folketallingslistes er hentet den Berechning der her foran (Side 76 og 88) et givet, og hvortil af henvaag, at Soren Hus eller Soren Søll, som dollske Logenfæller kaldte ham, var født 19 Januar 1833, som Søn af Husmanden Christen Rasmussen (Kron Hus) i Asklev med Husfrau Karen Sørens datter, men handes Fødsel og Vielse til ham findes ikke indført i Them Kirkebog. Af Kirkebogen kan ses at Soren Hus' kone Birthe Helsen er født 1833 eller 1834; hvorhen kendes Fødsel eller Vielse findes indført i Them Kirkebog, saa hen man antages at være kommen til Them Sogn fra et andet Sogn. Soren Hus og Birthes første Barn fødtes 3/2 1855 og døde 3/3 1856 og da var de Innsidderfolke i Asklev. I 1859, da deres andet Barn Datteren Karen Sørensen fødtes, opholdt de sig paa Tøgstrup Hede, men da deres Son Christen Sørensen fødtes i 1862 nævnes de som Husmandsfolk i Gollenborg. De har altsaa haft en noget omflakkende Tilværelse, for de fik et varigt Bosted oppe paa Bakkedraget ved Asklev.

Folkemindet fortæller, at Soren Hus og Birthe ikke levede saa helt fædreligt sammen, og det er noget omtalt: Af Skrivelse i Them Præstekirke kan det ses, at Birthe i sin Tid arbejdede paa at blive skilt fra Soren, og det var kommet saa vidt, at han blev tilsaagt fel at møde til Separationsmageling — men han mødte ikke. En Maaned derefter gik Birthe paa ny til Præsten og fik aftalt en Privilejetid Timemanden om Sagen og derfra inddelt som Lov, at det skulle foretages gejstlig Mageling. Skrivet har ikke mere om denne Sag, men det maas antages, at Præsten har faaet Parsonie

96. forligt saa vdt, at de kunde blive sammen og fortsætte - ganske
vist ikke uden Rovinger, men dog paa den Maade, at de, efter-
haanden, som Tiden gik stod hinanden bei Kampen for Sil -
verden.

Den lille Husmands bedrift mod en Ho kunde ikke finde
Soren Husog Birthe, men han var stor og slank og gik en Del
af Tider ud som Daglejer. Oere i Gjess og Rudstrep m.fl.
Stedet kom han som Arbejdsmænd. Han var velledt, baas-
for sin Maade at være haab, og fordi han ikke var af Uge-
for at have fat paa haardt arbejde. I hans Ungdomstid
kravede Hedsopdyrkningen megen Mægel, og Mægelgrav-
ning var meget af det faa gmt. — Svart Arbejde for lille Son:
Det var Soren Husos første Tag at viske i, men et andet Tag op-
log ham ogsaa en Del, nemlig Kludensamling. Sked Stav i
Haard og Spælleposen paa Nakken gik han ud og opkoble-
afslidt Tøj, Klude, Bon og gammelth. Reb. Hans Tur gik især
Syd paa ad Haads og Sognene langere mod Syd og Vest. Naar
han havde sørget tilstrækkeligt, læssede han det hele paa
sin Bøt og hørte det opsamlede hyen til Askelev. Det var et
haardt arbejde, at komme frem ad de sandede og balekede Veje.
Naar han gik mod Syd med Posen, gik Birthe mod Nord og ud
over Them Sogn med Kludepose og samlede Klude. Han hav-
de en Kasse, hvori det var Fraad, Maale, Bandles og Labredts,
som hun solgte eller leverede som Belæring for Kludene. Det
var en Beforrelning som Soren Husosaa drev - Hjemma paa
de indsamlede Klude arbejde med Lottering, for de forlod til Salg,
noget som ikke bidrog til Hygge i Hjemmet, og der var en af
Birthes svage Sider. Tidstændende var Hjemmet ikke inden Dør,
og den lille lidt halte noget habestørke Kone bidrog ikke ret
noget til at skabe hyenlig Hygge, og hun var ikke meget
afholdt blandt Egnens Folk.

Soren Hus var alsaad baade Arbejdsmænd og Kludesam-
let og som saadan kendt i Them og omliggende Sogne,

men som Visesangost paa Markeder var han og Berthe kendt i store Dele af Landet og beromte for deres ejendommelige Opraderen. Lurer S. S. Knudsen fra Stokkøl har fortalt saaledes derom:

"Jeg har som Dræng oplevet ham (Soren Hus) paa Salten Marked. Han kom med en gammel Værdin med 2 Størnge og bagefter ham Konen Birret med en Taske fuld af Lange. Han stod og saa sig om og saa siger han til Konen: Her tar vi Sa-de. Hun lagde saa en Kasse paa Siden, Soren stod op paa den og med beveget Stemme begyndte han: Om Gle er det end be-legge den Vej, vi vandrer frem. — Han sang, saa Skraaen flied bræt blunder og Traerne fra Øjnene. Saagreb han en Haandfuld Lange i Konens Taske og gik nu rundt og sang: Kol en Viis, følg med paa Tonen, naat ma og Kongen. Slaar Tonen an. — Hun paa Eftermiddagen, da han havde nogle Penne, raable han til Konen: Daa er fejl paa Tonen Birret! Hun svarede rapt: Dece Löwen. — Saa begyndte Drængene: Du er fejl paa Tonen Bir-ret! — Saagreb Birret og sagde: Et skal du høre bag mi. Mand Tonen hans R. og dele Viserne ud og ta Pengene ind. — Haa Folk op-dagede, at Birret græd, saa blev det riglig Oplob om Birret, og Visernagif af som varmt Brød."

Soren Hus var storht skøjt, og naat han stod og sang sine Vi-ser for paa Markeder og i virgil spydede efter, om der var rogen, han kunde afsætte en Vesel til og række, saa et, saa en anden en Ves, for at de kunde følge med og lære at synge den og derefter betale Visen, virkede hans Skøjtethed komisk. Hans Sang var nærmest en has Kugen, hvor igennem dog Melodiens lid Nod kunde oppfattes. Han arstengte sig voldsomt og Fraaader stod ham of Munder derved. Konen Berthe (Birret) var underdiden med for at passe paa ham og hjælpe ham med Sangen. Hendes Fæstelsomme og Sorens Sang "virkede højt ejendommeligt sammen. Han kunne underdiden udbyrde: De a fejl paa Tonen Birret", men han svarede rapt: De a Missel Löwn, Saaren, de a da, der

Naar Loren og Birthe sang paa Markedet, skete det, at han koltede sig en Thybo Kal, tog sig en Bid af den og hastede den over Skulderen. Af og til tog han sig en Bid. Birthe vilde saa lidt sig ikke ogsaa at tage en Bid af den Ende af Kalen der hang ned ad Lorenes Ryg. Oflæst mørkede Loren ikke dette, han var jo sterkel op>taget af at synge og salge Viser, men det skete, han mørkede det. Saalmede han ad Birthe.

Motiverne for Loren Hues Viser var sædvanlig Mord, Vold og gruelige Gerninger. En gang orkonom en Pige i Funderholme (3) under mystiske Omstændigheder, og Folk mente, at en Skovfugl havde druknet hende eller været Skyldig i hendes Død. Herom siger saaledes Loren Hues Viser: — og for den blev han tilladt for Ratten, blev domt og fik en "Vendog Bird" Straf.

Paa et Dyrskue i Drødsbyrup omstændt i 1880 sang Loren Hues en Viser om en Kone fra Hindrup Mark, som havde skaaret sit Haandledts Pelsbane over og var død deraf. Hun var efter Ryg-testet Sigende bleven gjort skirkovedet af en Mormonprædikant. Medens Loren stod i en Stok og foredrog Visen, kom den om skandalede Kones Hånd, eller maaske var det en nær Slægtning, og bid Loren Hues, idet han truede med sin Stok, at lade være med at sygne Viser. En tilstedevarende søgte at afbøde Loren ved at oppfordre Loren til at sygne: Paa synet var Pige, men han svor endnu Ed paa, at han maatte og vilde sygne Visen, — og skraalede valdigt løs paaden. Henden med Stokken trak sig tilbage. Vers af Visen lod saaledes:

Hvad torsdag din mon vere, vi ikke vil forslaa,
men Nyglets os frembare, at der var en Mormon,
som prædikede for hende, saa hun lung sindig blev
maaske, at det var Grunden, hun denne Synd bedrev.
Det sidste Vers lod saaledes:

Oho i Vermer alle, som her forsamlert staar.

O, lad os Gud paabølde, men blir dog ej Mormon

Er det et tungt at skille en Kone fra sin Mand.
Manden skal være hellig! Da er den Sædrom falsk.

Naaer Soren Hus opbrachte paa Markeder som Visesangor,
var han paa en Maade bevæbnet. En sold Folk med kuglefør-
met Knap forover, og som han ellers gik ned i Haarden, hang for-
an ham hængende i en kort Snor, der fastnedes om den øverste
Knap foran i hans Frakke, hvorden han og dinglede under hans
stofbyde med Sangen og Salget af Viser. Naturligvis gjorde hans Sog-
ne alle Kar og ko ad ham paa Skovloevringvis, men han
var indenst gadmodig af Nødet og blev ikke saa let overværet,
hæn var jo opvokset i Egneus Skole og Brug. Som rimeligt var, kom-
de han ikke lide sit Øjenavn, "Sult", og han lod engang handgave
i Aviserne, at den, der brugte det om ham, skulle blive biltalt og
straffet. Dette virkede ikke meget, thi næ hørde Folk faaet sort paa-
hvidt for, at Sult Nødet drillede Soren. En af hans Naboot vied-
dede paagat kunde kalde ham med Sult Nømet, uden at han
kunde gøre ham noget derfor - 25 Gange. Han talte da til hin
i mange Parter sealedes: Jeg kan godt forstå, du ikke kan lide
at blive kaldt Soren Sult, the Soren Sult er et grint Navn. Hæn
dem, der siger Soren Sult til dig, saa bliver du nok fri for at
blive kaldt Sore Sult. Du hedder jo ikke Soren Sult - o. s. v.
Sealedes blev Trættesagen ved foral drille, men Soren var saa
klog, at han stilleende gik sin Vey. Paa Markeder kunde det
ske han kom i Flagsmaal, som da han den borgglede Flags-
broder Simon Hobbekholm haardt tiltrængte blaa Øjne, men
det var kun, naer andre valtede sig ind paa ham, ellers vilde
de røve det yente Visepenge fra ham.

Visesalget paa Markeder var ofte ret indbringende for So-
ren Hus. Engang tjente han 28 Rigsdales paa VeglæMarked, og
det var mange Tenge den Gang. Det var Visen: Paa Fyn der
var en Pege, som ved den Leylighed var saa indbringende.

* Soren Hus sang. Hænne - med langt aa.

Naa Søren Hus digteled sine Viser, baar han saadanlig i
Lengen og havde Ma. Murers, som er nævnt i det foregaaende,
eller Niels Legaard fra Lovdal til at skrive Visen op for sig;
thi han kunde ikke selv skrive. Birthe kunde ikke lide, at
Søren saaledes lagde sig til Songs, og hun skældteud, men
Søren affordigede hende med: „Ti stille Birret! Aanden er
overs mig!“ Dettes respekterede hun til Dels, theot Søren fik
en ny Visedigtet, kunde jo blive en Inddagskilde, men
Søren bemyttede sig nok ogsaa underfundigt deraf, naar
han vilde legge sig for at faa en, maaske haardt tillængt,
Hvile, da lod han, som „Aanden kom over ham“ for at faa
Fred for Birthe.

I 1894 overlod Them Sogneraad til Beboerne i Gjessø Skoledi-
strikt at foreslaa hvem de område, der skulle inddelles til det
bedige Lærerembede i Gjessø Skole. Desaarsag holdt Beboerne Mø-
dei Skolen, forhandlede Lagen og bestemte, hvorden Lærerindstillingen
skulde være. Da var en midlertidig Lærer i Skolen og paa Grund af
hans Forhold var der nogen Misstemming, idet nogle vilde have ham
som Læres, medens de fleste ikke vilde Tillægtigheden blot have loj-
er og Gingarvoig næ Udslag i, at en Klat blø ^{nogen} sendt for at modtage
Bidrag af Sange til at faa en Visedigtet og ungdom Regivenhe-
den. Søren Hus var tel Hude og fik Sengine, og omrent paa staende
Fod digtede og sang han en Vis om Indstillingen. Visen var nok
ikke helt ueffen, og Folk gik hjem med Ordtrykkel af den og ders-
Fromkomist. Lang Tid omtaltes dette af Egens Folke more eller min-
desom Hovedbegivenheden paa omtalte Hude i Skolen, og Visen af-
bødede virkelig en Del af den Misstemming, som Lærerindstillingen
havde fremhældt.

Søren Hus var med den Kommellborgfest, vistnok for 1880. Ef-
ter de egentlige Falors Appoldelse, havde han nok ogsaa forsigt sig
som Falors tillige med flere andre. Et par Dage efter kom Birthe
ind hos Gaardejeren Henrik Paarup i Rødstrup, og Konen des i
Gaarden sagde til Birthe: „Det er da svart, som Søren har

talt paa Himmelbyerget". Birthe vilde ikke tro dette, men Skelmen visste hende. Elleborgsnes' med Referat af Salerne. Hvis fyndes i Bispebygdenes Tale. Den visle Kone til Birthe og denne gik i Falder saa stemt, at hun gik hjem og fortalte Søren, at hans Tale stod i træsen. blot efter kom Søren sammen med nogle andre Mand, og han ikke dy sig, men praledes af, at hans Tale stod i træsen. De andre præstet, der var ikke sandt, og Resultatet blev et Væddemoal paa 5 Rigsdaler. Det opklaredes, hvordan det hang sammen, og Søren måtte løse med de 5 Daler. Birthe gik nu til Henrich Paarups Kone og beklagede sig over det stemme Fal, men denne prætig sig en uskyldig Minie og præstet, at hun ikke havde vidst bedre. Manden, Henrich Paarup var til Stede, og han tog 5 Daler af sin Peng og gav Birthe Pengene og sagde til sin Kone: "Det kan du jo saa gøre Når ad Folk en anden Gang." *

*+ En Mand kom en Dag i 1875 ind hos Søren Hus i hans Hjem, hvor Konen Birthe var ene hjemme. Fra en lille Forsue fikte en Dør ind i Hökkenet, hvos Skorstenen stod i Krogen til Venstre. I Krogen var over for var afskilt med et alenkøjt skræbeligt Tøjs pilerark et Rum med en Laage og deri var der en halvvelesen Gris med sit Træg. En Kalv var sammen. Dag blev en slægtet, og Birthe var kommet saa vidi i Abbey det desired, at Kalven var parteret og Høkkenet brugt i en Spand, hvori det hæstlod midt paa Høkkenegulvet. Manden blev buddt ind i Stuen ved siden af Hökkenet, han forrettede sit Ørnede og sad en lille Tid og talte med den meget smukkende Birthe, hvorefter han rejste sig for at gaa, allaa genrenem Hökkenet. Grisen var imidlertid brudt ud af sit Rum og havde valtet Spanden med Kalvehjælet, snagede deri og gaaed der af. — Tak! den stemme Grisraabte Birthe. *

Traet Marked i Brænde 1892 stod Søren Hus fremmed en
* Meddelt af Gaardejer Rasmus Thomesen i Rudstrup. ** Dette og følgende
Slykke er meddelt af Lars J. P. Pedersen Gjessö.

Bunke Viser og begyndte at synge, forat Folk skulde komme
og lære at synge Viser og høre dem. Der kom imidlertid ingen
hen til ham. Folk brod sigsabenbortekke om ham og hans
Viser. Da råbte han: "Næg! der er ikke fint nok nu læn-
gere at synge en Vise". Han kom da med en Del biter Udfald
imod de usikrersomme. Saa kom en gammel, noget hrum-
bojet, larvelig klædt Kone liges hen til ham, rakte ham et fern
Øres Winerbrod med ol; "Værs god", udstalt paa meget bredt
Jydsk. Da udbrod Soren Hus: "Men Hørregudd do gammel
Koen, gie do maen Haarg". — Han spiste Haagen, mens
Faerer trillede ned af hans Hinder.

Soren Hus optraadte ofte ved Bryllupper og festlige Leylig
heder med en Vise og sang den for Fæstdeltagerne.

I de raste staar Soren Hus levede lidt Folk for det meste
vare med at halde ham. Soren Sult: Han var i Verklig hedur
en ikke saa lidt agtet Mand. Tætlig var han, men han var
en Skoler og arbejdende som maaske kun faa. De mange tungt
laaede med opsamlede Klude og Ben, ~~saa~~^{Bitt} han ad næstelange
og daarlige Væge selv kørde hjem, maa — mange Gang hør-
det haarde Anstrengelser. De mange Vanstrenger fra Mørked
til Mørked med Viselundstrene har økket ogsaa voret droje
nok. Han var kendt over store dele af Jylland, og talmede aadon:
Duzo fejl pa Tonen Døret er kendt viden om. Viserne opfede
alle ham og hans Sang lange Spalter, og regnede ham for al vor
en Original, og maaske har han ogsaa agtert som en sandan
som Reklame for sin Vishandel, men tyremme var der ikke
noget sorgent hos ham ude over hans Højelighed. Ude paa Rey-
ser blev han underiden overvældet af Spirites, men drickfaldig
i almindelig Forstand var han ikke. Forkoldene i hans Hjern
var ikke gode, Folk mente derom, han var bedre Mand end
Birthe var Kone. — Om han havde en poetisk Stare er ikke
at læggiore. Folk, der har hørt ham digt og sygne improviseret,

naar han gik i sit arbejde i Mark og Spov, mente, han havde en saadan, men hans lykke Viser taler ofte derimod. Det sente, montale, under lidt isprængt med religiøse Salomaaader, et det selv, han særlig bevirgede sig paa. Hans Viser haller Versene ofte ret stemt paa Fødderne, og Rømene er det ofte rent gall med. Hans Viser kom fra ham paa gyldet Maal, men da han ikke kunne skrive, maatte han lade andre skrive. Versene op og det paa saa nogenlunde Bogdansk til Trykning, noget, som Skriverne kien maglede ufuldkommens.

Søren Højs levede indtil omkring Aarhundredets Slutning. Han oplevede, at hans og andres Markedsvise ikke bruges længere, og at han færgaves sig, at paa Ungdommen til at høre Viser og synge om, Halmos og Hulda.*

Lærer P. Asklev.

I det foregaaende (Side 50) nævnes blandt Peder Christensen Børn i Asklev: Niels Pedersen, født 19. Juli 1733, blandt demmes 9 Børn var Peder Nielsen, født i Asklev 28. Septbr 1766. Han blev Lærer i Gjedved og gift med Bodil Ørstedatter, der var født i Bryrup 16. juni 1774. De døde begge i Gjedved 1848 og havde Datteren Johanne Cathrine Asklev, som gifttes i Gjedved 22. Septbr 1802.

Peder Rasmussen Bumgaard, født i Thom 31. Maj 1762 og Kiersti NIELSDATTER, født i Gyessø 10. Oktober 1756 blev giftede 16. Okt. 1789 og bosatte i Gysholm, hvor han døde 11. Desember 1827 og hun hun døde 18. Februar 1830, 93. tærgammel. Deres En Rasmussen Ædter, født i Gysholm 18. Februar 1806, blev Lærer i Gjedved og giftmed Formandens Datter Johanne Cathrine Asklev. Han fik Afsked 1873 og døde 1884. Konen døde 6. April 1888.

* Det Billedet, C. Christensen-Dalsgaard har sagt at tegne af Søren Højs i Østgydske Kjennstavn i 1848, er ikke virkeligt, men Karikatur.

Peder Nielsen Tøklev og Rasmus Pedersen var Lærer i Gydede
Lærarmøn i 102 Aar. Lærer Rasmus Pedersen og Husbø havde 4 Børn
og blandt disse var Hans Chr. Pedersen gift med Ane Margrethe
Madsen og hos dem fødtes paa Margrethebo ved Horsens Deres Søn. R.
Tøklev.

Han var ved Landbruget i sine første Ungdomsår, men tog
Præ. Eba i 1887, og Lærerskolen 1889 fra Vesterbro Seminarium.
Derefter var han Lærer ved flere Skoler og bl.a. Bestyrer af Hals
Realskole, indtil han fra 1909 til 1931 blev Forstolarør i Krage-
lund Skole ved Silkeborg. Her udførte han store Arbejder, var For-
mand for Skytteforeningen og stiftet Gymnastikforeningen i 1912.
og Ungdomsforeningen i 1914. Lang tid har han været Med-
lem af Sognets Borger og Haandværkerforening, hvorfra han end-
nu er Øresmedlem, Medlem af Skanderborg Amts Skytteforenings
Bestyrelse og Kasserer for Hids Herreds Lytterforening, Var
med i de Udvælg, der arbejdede paa Adskillelsen af Kragelund,
Funder og Engesvang i tre selvstændige Kommuner, og det var ikke
hans Udregninger af de forskellige Sognes Status, Adskillelse
fandt Sted i 1914. Han har også været Kirkevært i Krage-
lund. Anlægt af Mindeparken, Helledammen mellem Kirken
og Skolen i Kragelund er Hans Virkning er enestående med Kun-
des market både fra Oldtid og Nutid med Indskrifter, som han
har indhugget i Steen brænde det og ved Museet i Klosterlund.
Efter Afskeden fra Kragelund i 1931 boede han i et Par Aar i
Ry, og her underviste han i Tekniske-Skole. Sidst 1933 har han
boet i Riis Skov og var fra 1846 til 1849, da han fyldte 80 Aar, Vis-
ket i Ugbly-Riiskov Kommuneskole. - Han har været en iv-
rig Ræfleforsynte og Jeager. I 1949 blev han ved Skytteforenin-
gens 90 Aars Jubilæum fortalt at have i Skyttesagens Tjeneste
og som Dansklands ældste aktive Skytter i 68 Aar af Kongen til-
delt Hæderstegnet i Guld.

Lærer Vald. Andeosen.

Peder Rasmussen i Tøklev havde, som det ses i dit forega-

endeside 67 år. Son Anders Pedersen, født i Asklev 2. May 1835. Ved Skiftet efter Faderen blev der 62 Rdl. 82 ff Skilling til Deling blandt 5 Børn og Anders Pedersen modtog deraf som Erstatning for sin Aarvepart et Kobbel Faar oven Biomer at rejse bort fra Asklev og udi Verden med. - Han læste Tømrerfaget og kom til Randers. - I 1863 blev han gift i Gjernning med Karine Nels- dalter, født 13. Juli 1836. Hun var Datter af Gaardejer Niels Jensen Knudsen i Sparby og var ud af enrig Gaardmandsslægt. Det unge Par bosatte sig i en Gaard paa Storring Mark, og her døde Anders Pederson i 1889. Hennes Hældatter diede paa Græn- lund i 1924. De havde 4 Børn, hvoraf det yngste var Martinus Andersen, født 21. August 1879. Han blev gift med Marie Rosoline Hansen, der fødtes 21. August 1879 i Hingebyalle. Hverge Sogn, og han var i en Aarrekke Laboratoriemedhjælper paa et Apothek i Aarhus. Derefter blev han Landmand og besad Gaarden Græn- lund i Frederiks Sogn, indtil han i 1938 afdlod Gaarden. Nu er han Rentier i Frederiks (i 1981) - Martinus Andersen og hustru havde to Børn: En Datter Kamilla, født 18. Maj 1903 og Sonnen Vald. And- derson, født 19. Juli 1904. - Han fik Lærerskolen fra Haderslev Seminarium 1932, blev gift i 1938 med Henriette Boysen - og har været Lærer fra 1933 i Bække.

Johanne Sørens datter.

Sede 71. meldes om, at Niels Andersen i Asklev var gift med Johanne Sørens datter, som var Datter af Gmnd. Søren Christensen i Bøskov. Hun blev kaldt Held Jane. Jordi hennes Hoved allid heldede til den ene Sede, noget som rimeligt var kommet efter en Sygdom. Hun havde nemlig et træ paa den Sede af Halsen, hvoret vedt heldede til. Hun drev en Slags Dyr= logevirksomhed, idet hun gik omkring og skar Vætere og Tyrskalve og tillige nogen Lægevirksomhed. Mange Koner såg le Raad hos hende mod Sygdomme. Desuden varede hun Hosbaand, som hun gik omkring i bynen og forærede bort paa den Maade, at hun sagde, naar hun kom ind til Konen

i Huse: Bro' des da om nowe Houison? — men a vil Missel
ha godt mæ Tow for dem! (Broster du nogle Rosebaard? — Men
 jeg vil Minjal have megen Uld for dem!) — Saafik kun Kaffe
 — og Uld i sin Rose.

Tynbo Hans og Laurs Friis.

Gaarden sydvestlige Del af Asklev Hede var der i Uds-
skiftringstiden blevet afsat 3 Parceller som Tørnepladser
for Hø fra Engskiffler i Hørshoved. Disse Engskiffler ejedes
i Tidernes Løb af forskellige i Them Søge, og det skal i forbygaaen-
de nævnes, at Christen Nielsen i Bøskov i 1854 solgte en Parcel del-
af m. Kth. 0.00.12 til Anders Nielsen i Asklev. Manden i Selstrup
Østergaard høtte endvidore Engskiffler i Hørshoved og blev
dermed Ejeraf Tørneplaadserne derel, de fornæmme Parceller i Aske-
lev Hede, og disse blev der efter solgt til en Tynbo, Hans Ras-
mussen — kaldet Tynbo Hans. Han var fætlig og kom ofte og
lignede Halm til sin Hø, men i Gaardene fik han ellers Skyld
for at musse i Laderne. Han havde en Datter, Karen Marie Han-
sen, der var født ved 1860 Tideng og hun blev i 1880 gift med Laurs
Eriksen — kaldet Laurs Friis — fra Næsgaard, og som var
5 år ældre. Dette unge var byggede Hus mod Tyd i Asklev He-
de, og han har fortalt, at de i deres nye Hus havde Lyng til
Tofor, og at hele deres Kreaturbesætning bestod af Høns og
en Hø. Laurs Friis var en slank og meget arbejdsmæssig Mand. Han
log fat paa Opdyrkning af Heden og støttede dette ved Tofor-
nest ved anden Sted p. Eks ved at staa Mængder af Plan i Skovet
til Belægning af Landeveje; og saa voksende der endygtig Fløk
Børn op hos dem. Ejendommen med Huset, der havde Lyng
til Tofor, blevi Tidernes Løb forandret til en veldrevet Gaard
med meget god Besætning af Kreaturer.

Den hvide Tomfri.

Om en habovegs mystisk Person, kaldet „Den hvide Tom-
frei“ fortelles, at hun skal have boet i et Hus i Asklev ved Vogn-
vejen.

til Salten. Hun boede nok ellers i Vråds sammen med en
 Hærer og Spillemand ved Køn Kristen Trowelsen (Kristen
 Troelsen). Om hende fortelles videre, at hun vilde gøre
 Vråds lige saa stor som Brodstrup og med det Formaal byg-
 gede hun et stort Kampstenshus, hvor nu Vråds Skole lig-
 ger. Folkemindet melder, at næst hun var rigtig myntet
 git hun i Krinoline, men kom som Folge der af en Gang ret
 galt afded, da Kristen Troelsen vilde vise hende et Skib i Nor-
 sens Havn. Vinden greb hende med samt hendes Krinoline
 og slængede hende ud i Havnen, hvor hun var havde druk-
 net. Kristen Trowelsen var jo Spillemand. Når han havde
 faaet tilstrækkeligt at drikke, bad hun de dansende synde
 med, ogsaa sang de: Kristen Trowelsen, Kristen Trowelsen! Da
 skidt se aa spell! og del samme om igen Gang paa Gang.
 Han drov Lægewirkomhed og skal have faaet en Mand til
 Livet igen, efter at han var lagt paa Straas Peder Gjessø i Gjesso
 har fortalt følgende om hende: Han var bleven syg og gik
 til Sengs, men var ikke mere daadlig end at han beredteaa
 til Den hvide Jordpu i Aaklev, der var en Hlog Kone, og som Folk
 ofte tyded tilog søgte om Hjælp under Sygdom eller Legems-
 skade. Da han var kommen ind hos hende og var kommen til
 Sæde paa en Stol, hentede hun en Flaske, hvoraf hun gav ham
 nogle Draaber og spurgte ham, hvorledes de vakteude. Han wa-
 rede, at det ø forekom ham ligesom han sollte sig lidt bedre, og
 det lod til, Draaberne havde hjulpet. Da uabrod hun: "Ja
 det var ikke saa." - Det har hjulpet mange, der laa paa Straa.
 - Alsaa bragt dem til Liv, efterat de var døde!

Vudskeffring i Asklev. —
etter Copei — afskrevet af
Lærer S. T. Knudsen.

Timo 1797 den 24 August havor vi 2de underskrivit Etch-
lov selv Cope udi Overværelse af Landinspektør Sørensen
forettes, om vore Markers Udskeffring saaledes: — — —

I Med Skoelgorden, som kommer til at ligge mellem
vore Lodder forholdes efter Taxations Forretningens For-
ordning; bliver udenfor Beregningen og ingen af os del-
delt. — Vi agter derom at indgive foreskilling til den høj-
e Præmiede F. T. Hr. Silfmanden og Bis kopper,
om samme Jord skal approberes at henlægges til
Skolen, mod lovlig Vederlag til os for sammes Afspavn,
elles om Vi skal beholde det, som begiven kan ske,
og hvor faar sin Part til sin Lod imod at give Skoel-
holderen hidtil haft Grasning for sædvanlig Beta-
ling, saa ingen af os ved Udskeffringen fornarmes.

2. Gadedammen med lidengrün Holt geri og Gaden syn-
den for til Steen Diget, som bliver til fælles Brug. — Det
øvrige Gadegrønning tilfaldet hver ved sin Gaard
3. Leergraven norden de nordre Tøffer og Lyngvejen mel-
lem, vestre for til Brand Væg, forbeholdes til deri at
læge Leer og Væg dertil. — Grasningen tilfaldet, den i
hvis Lod den falder, uden derfor at korle noget.
4. Korsdal Mose udtages til fælles Jorvejord, med fri
Tørt og Væg dertil, fra Brand Væg paa Soelljeng
Heedet ger samt Leggeplads til Jorvene, hvor

108. imod Grasningen i Nosen, skal tilhøre den, i hvil Lod
den falder, uderfor at korte noget

5. Fra dyrgrunden, og Krattet deri bliver fælles for os og ingen
sæt tildebt. — Brandgaard, vil efter vores Formning —
uregelmæssigt gøre os denne Ejendom stridig.

6. Vore hættel hafte Toftet, udskefles efter Brug mod Vædderlag
for hver sit; alle de øvrige Jorder, hvore vi har lige Ret og
Brug, dels leje imellem os. — Og hver faar sin Anpart —
Jndmark og Uldmark og Grunde for sig.

7. Peder Laursens hættel hafte Øster Toft, gear i øster om for den
synder Side af min Rasmus Laursens Gaard og saaledes
legger min Gaard vel nat, saa jeg har syntes at kunde,
efters Beliggenheden tilkomme den Østet Side af sam-
me, men da nu bemeldte Toft af dens Ejer, formyldig er ind-
hegnet med nye Steen Dige, som da tildeles vilde være
spildt, og koste mig mere at betale ham den Anpart
af Steendiget, som kunde falde i min Lod, end jeg an-
sor denre Tofts Kærdet at være værd og jeg nu tildige
for det meste af Pedet Laursens(s) Nør Toft i min Lod,
saa bræfaldet jeg Rasmus Lausen min Saastand let be-
mælde Toft, saa at samme fromdeles bliver Pedet Laur-
sen tildebt og tilhørende. —

8. № 1. Rasmus Laursen tildeles til hans Indled al Agger Jor-
don, østen Skædens Jorder og Peder Laursens øster Toft og østen
og norden hans Gaard, og i Vester paa Lang Ager og den
syndre Skæls Linie det skal begynde 14. Ålen Syrden
den nordre Ende af Steendiget norden Dammen og Ve-
ster til Hørke Skillet; saa han efter Maal og Taxation, fast
sin Andel. — Ligeledes tildeles ham Heeder, norden da-
sen og Syrden om Indmarks Lodden til rest vesten

109.

Fogstrup Væ, noget øster den Skellinie der. Det vorrige Ager
og Hede tilfaldet Peder Laursen № 2.

9. følgende Væge udlægges..

1. Til Hjortballe fra № 1. Gaard, paa gammel Sled.
2. Til Fogstrup vesten om № 2. Toft mellem øster og synder Agre paa gammel Sled.
3. Til Fogstrup, lægges østen om Skoole Jorden, saa ingen Væ kommer til at gaa over dette, som før har været
4. Til Lebsloup syden om № 2. Gaard med Fart over Gade Grønningen der til Skoole.
5. Til Brønde paa gammel Sled. -
6. Til Krattet over Heden Til Skildalt. -
7. - mellem Væren № 1 og 2 paa Heden.
8. - Synden om Skoole Jorden til (Ansø og Skarck Mille)

Rigtsk copie tilstaar - S. Sørensen
Testoret d. 12. Aug 1836. — Bremse

Horsdal Mose, som ved Udskeftningen er udlagt som fælles Ejendom
for to Gaarde, blev udskeftet omkring 1860
Udskeftningen foregår da efter følgende Fortegnelse over
Hartkorn og Gammelskat.

Kl. Nr.	Brugerenes Navne	Gml Matr.				Ny Matr.				
		Afgroede gavel Hartkorn		Gammel Skat		Afgroede gavel Hartkorn				
		Td.	Skp.	Fag.	Alt.	Rdl.	Sk.	Td.	Skp.	
1.	Jens Nielsen -- -	3	6	3	?			1	2	3½
2.	Jens Pedersen - - -	1	4	1	3½	10	50	1	1	1 2½
3.	Niels Andersen - -	1	1	1	2½	8	8	1	2	1 2
4.	Jens Nielsen - - -	(ad № 1)						4	2	2 3½
5.	- - - - -		1		2	1	1			1 ½
6.	- - - - -		2	3	1	2	33½		3	1
7.	- - - - -		1	1	2	1	20			1 ½
8.	Jens Laursen - - -		6	3	2½	5	91	4	0	1½
9.	Jens Nielsen - - -	(ad № 1) - - -				9	16	1	3	2 ½
10.	Jens Pedersen - -	(ad № 2)			3 2½	•	77	1	1	1 ½
								5	4	1 ¼

Sædeledsvriglig extraheret af den hos Førslænderskabet for Preus
Sogn varande Hartkornsliste.

testator S. Bonnesen.

Taa Herredssortoaret et Document indleveret i Mai Maaned
af my Udskeftning af Formanden for Aaklev.

Jenssen.

Kopi efter Ledstilletthørende S. A. Knudsen.

